

Herregud vilket jävla skitsnack du spyr ur dig idag.
**En deskriptiv studie av språkliga särdrag och ton
i fyra svenska forumdiskussioner**

Liisa-Mari Ojala
Pro gradu -avhandling
Nordiska språk
Åbo universitet
Maj 2013

TURUN YLIOPISTO

Kieli- ja käännöstieteiden laitos / Humanistinen tiedekunta

OJALA, LIISA-MARI: *Herregud vilket jävla skitsnack du spyr ur dig idag.*

En deskriptiv studie av språkliga särdrag och ton i fyra svenska forumdiskussioner

Pro gradu -tutkielma, 106s., 17 liites.

Pohjoismaiset kielet

Toukokuu 2013

Pro gradu -tutkielmassa kuvaillaan kielen erikoispiirteitä ja sävyä neljässä ruotsalaisessa verkkokeskustelussa. Keskustelut on haettu neljältä eri foorumilta: Flashback.org ja Debatthuset.se ovat yleisiä foorumeja, DN.se ja SvD.se ovat päivälehtien mielipidekeskustelusivuja. Keskusteluiden tarkoitus on jakaa mielipiteitä ja argumentoida, millä on vaikutuksensa keskustelun kieleen ja sen sävyyn.

Tutkielmani on kvalitatiivinen ja deskriptiivinen tapaustutkimus, joka soveltaa tietokonevälitteisen diskurssianalyysin menetelmiä. Joitakin kvantitatiivisia tietoja käytetään kuitenkin foorumien vertailussa. Aineiston kuvauksessa otetaan huomioon ne tekniset ja tilanteiset tekijät, jotka vaikuttavat keskusteluforumien kieleen.

Analyysin toinen pääpaino on aineistolle tyypillisillä puhekielisillä piirteillä, mutta myös kirjoitettuun kieleen liittyvät piirteet ja tietokonevälitteisen vuorovaikutuksen erikoispiirteet otetaan huomioon. Aineiston puhekieliset piirteet luovat keskusteluun vuorovaikutteisuutta ja epämuodollisuutta. Toinen pääpaino on keskusteluiden sävyllä. Keskusteluille on ominaista ilmaisuvoimainen mielipiteiden ja erimielisyyden ilmaiseminen, kuiva huumori, ironia ja sarkasmi. Viestien sävy on usein epäystävällinen ja jopa aggressiivinen.

Tutkimus osoittaa, että aineiston keskustelut ovat ilmaisuvoimaisia ja vivahteikkaita. Niissä yhdistetään luovalla tavalla puhekielen, kirjoitetun kielen ja tietokonevälitteisen vuorovaikutuksen piirteitä. Näitä piirteitä käytetään tavalla, joka luo keskusteluille ominaisen epämuodollisen, eripuraisen ja sarkastisen sävyn.

Asiasanat:

verkkokeskustelu, keskusteluryhmät, ekspressiivisyys, kielenkäyttö, puhekieli, sävy, diskurssianalyysi, sähköinen viestintä

Innehåll

1	Introduktion.....	3
1.1	Syfte och frågeställning.....	3
1.2	Material och metod	4
1.3	Disposition	5
2	Datorförmedlad kommunikation.....	7
2.1	Centrala begrepp	7
2.2	Tidigare forskning: ett medium eller flera?	8
2.3	Olika typer av datorförmedlad kommunikation.....	10
3	Datorförmedlad kommunikation i förhållande till tal och skrift.....	12
3.1	Datorförmedlad kommunikation i förhållande till talspråket.....	13
3.2	Datorförmedlad kommunikation i förhållande till skriftspråket	19
3.3	Hur påverkar datorförmedlad kommunikation normerna för språkbruk?.....	21
4	Metod	24
4.1	Datorförmedlad diskursanalys	24
4.2	Herrings analysmodell för datorförmedlad kommunikation.....	27
5	Diskussionsforum som en typ av datorförmedlad kommunikation	31
5.1	Typiska drag för diskussionsforum.....	31
5.2	Diskussionsforumen i det empiriska materialet	33
6	Kod.....	39
6.1	Citat, direkta svar och tilltal	40
6.2	Diskursmarkörer.....	44
6.3	Para- och extraverbala drag.....	49
6.4	Förkortning, reduktion och utelämning.....	60

6.5 Talspråkliga uttryck, kraftuttryck och kodväxling.....	66
6.6 Det empiriska materialet i förhållande till skriftspråket	73
6.7 Specifika drag för datorförmedlad kommunikation.....	76
6.8 Sammanfattning	79
7 Ton	80
7.1 Närhet och engagemang.....	80
7.2 Oenighet	84
7.3 Humor	93
7.4 Sammanfattning	97
8 Sammanfattande diskussion.....	98
Litteratur.....	101
Bilagor.....	107
Suomenkielinen lyhennelmä	111

1 Introduktion

Datorförmedlad kommunikation har utforskats i närmare tre decennier. I början behandlades fenomenet som en enhetlig språkvariant men senare har man börjat skilja mellan olika typer av datorförmedlad kommunikation, t.ex. forum, chatt och e-post. De olika typerna skiljer sig åt t.ex. på grund av tekniska och situationella faktorer (Herring 1996:3f). För att kunna förstå vad datorförmedlad kommunikation är, måste man göra empiriska analyser av olika typer av datorförmedlad kommunikation separat (Crystal 2006:10f; Herring 2007:7).

Collin (2005:17) påpekar vidare att det är viktigt att studera datorförmedlad kommunikation i olika kontexter för att utreda vilken relationen mellan skriftspråk och datorförmedlad kommunikation är. Studier av datorförmedlad kommunikation bidrar också till den pågående diskussionen om språkets kvalitet: en ofta ställd fråga är om datorförmedlad kommunikation försämrar språket och minskar nyanserna och uttryckskraften i språket eller inte. (Hård af Segerstad 2002:2; 51ff.)

Den här avhandlingen är en fallstudie där jag undersöker hurdana diskussionerna på fyra olika svenska diskussionsforum är som nättexter. Jag jämför fyra diskussioner som behandlar ekonomin under studietiden. Syftet är att utreda hurdana särdrag den här typen av nättext har. Speciellt intresserad är jag av de talspråkliga särdragen och tonen i diskussionerna eftersom de är faktorer som kan anses karakterisera språket på forumen. Intressant är också att se hur dessa drag varierar mellan de olika forumen.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med föreliggande studie är att beskriva språket på fyra olika diskussionsforum: två allmänna diskussionsforum och två diskussionsforum upprätthållna av dagstidningar. Jag försöker hitta de drag som karakteriserar språkbruket i

nätdiskussioner av denna typ. Det intressanta är att se hur talspråkligt respektive skriftspråkligt språket på forumen är. Intressanta är också de drag som bara förekommer i datorförmedlad kommunikation, dvs. drag som gör språket till nätspråk. Jag kommer som framgått ovan därtill att fästa uppmärksamhet vid tonen i diskussionerna och försöka identifiera de faktorer som påverkar tonen. Mina forskningsfrågor är följande:

- Vad är typiskt för datorförmedlad kommunikation på diskussionsforum?
- Vilka särdrag uppvisar den här typen av nätdiskussioner?
- Hur påverkar internet som medium kommunikationen?
- Hur talspråkligt vs. skriftspråkligt är språket på de undersökta forumen?
- Vilken är tonen i diskussionerna?
- Vilka skillnader finns mellan de undersökta forumen?

1.2 Material och metod

Materialet i undersökningen består av fyra diskussioner från olika diskussionsforum: Flashback.org, Debatthuset.com, DN.se och SvD.se. Flashback och Debatthuset är allmänna forum där diskussionen bygger bara på deltagarnas egna inlägg, dvs. en deltagare börjar diskussionen om ett visst ämne och de andra deltagarna kommenterar det första inlägget. DN (Dagens Nyheter) och SvD (Svenska Dagbladet) däremot är dagstidningar och diskussionerna på tidningarnas nätsidor bygger på artiklar på samma nätsidor, dvs. deltagarna kommenterar och debatterar en artikel. Diskussionerna presenteras mer djupgående i avsnitt 5.2.

Eftersom undersökningens syfte är att beskriva en given typ av datorförmedlad kommunikation kan den karakteriseras som en kvalitativ och deskriptiv fallstudie. För att kunna jämföra de olika diskussionerna måste jag ändå göra vissa kvantitativa uträkningar. I analysen utnyttjar jag begrepp som används inom datorförmedlad diskursanalys och den modell som Herring (2007:10–23) presenterar. Jag redogör för de

metodiska utgångspunkterna för undersökningen och analysmodellen mera omfattande i kapitel 4.

1.3 Disposition

I kapitel 1–4 behandlar jag de teoretiska utgångspunkterna för undersökningen. I kapitel 2 behandlas datorförmedlad kommunikation allmänt för att visa vilken relation diskussionsforum har till fenomenet. I avsnitt 2.1 diskuterar jag terminologin kring datorförmedlad kommunikation och redogör för vilka termer jag har valt att använda i undersökningen. I avsnitt 2.2 sammanfattar jag hur tidigare forskning har sett på datorförmedlad kommunikation som ett enhetligt fenomen och som en hybrid av tal, skrift och datorförmedlade egenskaper. I avsnitt 2.3 redogör jag för hur datorförmedlad kommunikation kan delas in i olika typer utgående från teknologiska och situationella faktorer.

Kapitel 3 fokuserar på relationen mellan datorförmedlad kommunikation, talspråk och skriftspråk. Jag behandlar talspråkliga och skriftspråkliga drag i separata avsnitt och visar vilka skillnader och likheter datorförmedlad kommunikation uppvisar med de två språkformerna. I avsnitt 3.3 ligger fokus på hur datorförmedlad kommunikation påverkar normerna för språkbruket i och med att datorförmedlad kommunikation blir hela tiden allt vanligare.

I kapitel 4 presenterar jag metoden för undersökningen. I avsnitt 4.1 redogör jag för min metod som kan beskrivas som en tillämpning av datorförmedlad diskursanalys. I samband med detta behandlar jag nätdiskussioner som diskurs och begreppet *ton* som har speciell karaktär i nätdiskussioner. I avsnitt 4.2 presenterar jag den analysmodell av Herring (2007:10–23) som jag använder för att beskriva materialet och kartlägga särdrag i det.

I den empiriska delen av avhandlingen analyserar jag det empiriska materialet med utgångspunkt i den teoretiska bakgrund som ges i kapitel 1–4. I kapitel 5 presenterar jag först diskussionsforum som en egen typ av datorförmedlad kommunikation och tar upp typiska drag för diskussionsforum i allmänhet (avsnitt 5.1). Efter det presenterar jag de diskussioner som utgör det empiriska materialet för undersökningen (avsnitt 5.2). Jag beskriver först materialet och ger sedan en översikt av de drag som karakteriserar språket på de undersökta forumen.

I kapitel 6 analyserar jag den språkliga koden i diskussionerna. I avsnitt 6.1–6.5 analyserar jag de talspråkliga dragen i materialet, dvs. citat, direkta svar och tilltal, interjektioner och diskursmarkörer, para- och extraverbala drag, förkortning, reduktion och utelämnning samt talspråkliga uttryck, kraftuttryck och kodväxling. I avsnitt 6.6 behandlar jag skriftspråkliga drag och i avsnitt 6.7 analyserar jag specifika drag för datorförmedlad kommunikation. De drag som speciellt påverkar tonen i diskussionerna analyserar jag i kapitel 7. Dragen som behandlas är närhet och engagemang i avsnitt 7.1, oenighet i avsnitt 7.2 och humor, ironi och sarkasm i avsnitt 7.3. I kapitel 8 diskuterar jag resultaten av min analys och sammanfattar undersökningen.

2 Datorförmedlad kommunikation

I detta kapitel ska jag diskutera datorförmedlad kommunikation ur en allmän synvinkel som en helhet för att placera mitt material i relation till fenomenet som helhet. I avsnitt 2.1 definierar jag först de viktigaste begreppen om språket på nätet och redogör för hur jag använder dem i avhandlingen. Sedan ger jag en översikt av tidigare forskning kring datorförmedlad kommunikation i avsnitt 2.2. I avsnitt 2.3 presenterar jag olika typer av datorförmedlad kommunikation och redogör för vilka kännetecken de olika typerna har.

2.1 Centrala begrepp

När man undersöker språket på nätet måste man bestämma sig för vilken term man ska använda om språkvarianten. Crystal (2006:19) listar de termer på engelska som har använts om språket på nätet: *Netspeak*, *Netlish*, *Weblish*, *Internet language*, *cyberspeak*, *electronic discourse*, *electronic language*, *interactive written discourse*, *computer-mediated communication* (förkortad till CMC). Termerna lyfter fram olika aspekter av kommunikationen på nätet, t.ex. mångspråkighet (*Netlish*) eller mediet (CMC).

I svensk forskning om språket på nätet använder man ofta översättningen *datorförmedlad kommunikation* som översatts från den engelska termen *computer-mediated communication* (t.ex. Collin 2005:8; se nedan). Lotta Collin återger Herrings (2001:612) definition för datorförmedlad kommunikation på följande sätt: ”Datorförmedlad kommunikation avser den kommunikation som uppstår då människor interagerar med varandra genom att sända meddelanden via datorer i nätverk” (Collin 2005:8). I en senare definition lyfter Herring (2007:1) fram kommunikationens textform och tillägger mobiltelefoner som ett möjligt medium för CMC: ”[...] predominantly text-based human-human interaction mediated by networked computers or mobile telephony”.

Enligt Crystal (2011:2) har datorförmedlad kommunikation av vissa forskare uppfattats som en för bred eller oprecis term för språket på nätet. Därför har man skapat termer som *Cyberspeak* och *Netspeak* för att framhäva nätets roll för kommunikationen. Speciellt termen *Netspeak* (sv. *nätspråk*) används mycket i CMC-forskning. Crystal (2006:20) definierar termen på följande sätt: "[...] a type of language displaying features that are unique to the Internet [...] arising out of its character as a medium which is electronic, global and interactive."

Nätspråk kan också syfta på det språk som internet har skapat behov av, t.ex. nya ord som beskriver fenomen som är kännetecknande för datorförmedlad kommunikation; t.ex. *chatta*, *trolla* och *flejma* (Crystal, 2006:20). Jag kommer att använda termen *nätspråk* som motsvarighet för den engelska termen *Netspeak* då jag talar om språket på nätet i allmänhet. Termen lämpar sig bra för min undersökning eftersom den omfattar allt språk på nätet och är rätt etablerad i svenskan.

I svensk forskning har datorförmedlad kommunikation, som Collin (2005:8) redogör för, också kallats för *datordialoger* (t.ex. Severinson Ekhlund 1997:119ff). Vidare använder Sveningsson (2002:89ff) termen *datormedierad kommunikation*. I den här avhandlingen använder jag den vanligaste termen *datorförmedlad kommunikation* eller dess engelska förkortning CMC då jag vill vara mer precis och framhäva de kommunikativa egenskaperna hos nätspråk.

2.2 Tidigare forskning: ett medium eller flera?

När man på 80- och 90-talet började forska i datorförmedlad kommunikation, fokuserade forskarna först på att definiera den nya varianten i förhållande till traditionellt skriftspråk och talspråk. Resultaten från de tidiga undersökningarna visade oftast att datorförmedlad kommunikation har drag av både tal och skrift. Därför har datorförmedlad kommunikation ofta beskrivits som en separat, tredje kommunikationsform eller ett eget medium (t.ex. Crystal 2001:48) vid sidan av tal och

skrift. (Collin 2005:10.) Senare forskning har emellertid visat att uppfattningen om datorförmedlad kommunikation som en enhetlig variant är för förenklad. Heterogeniteten och variationen inom CMC har därför stått i fokus i nyare forskning. (Collin 2005:11.)

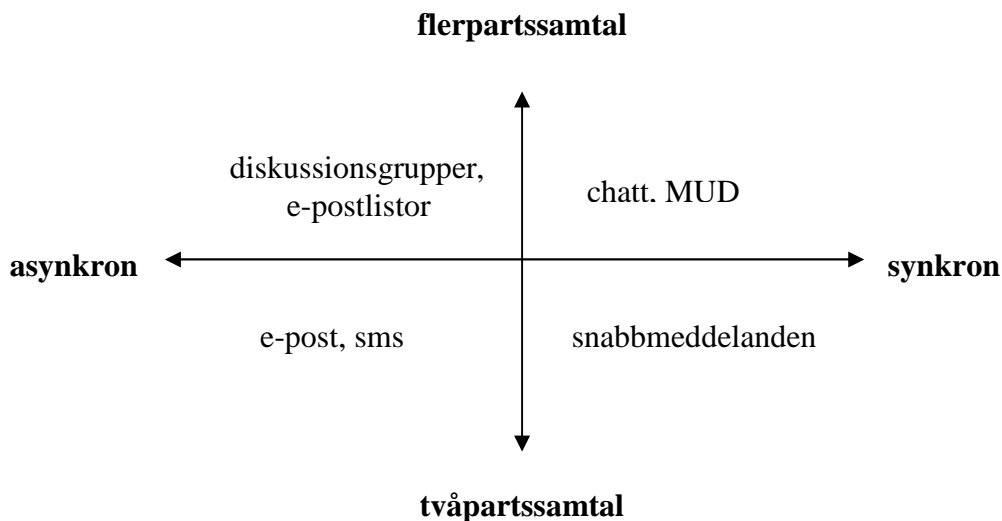
Kommunikationen och språket på internet kan alltså inte ses som en homogen språkform (t.ex. Herring 1996:3). Snarare ska internet enligt Sveningsson (2002:90) ses som en ”gemensam plattform för flera olika medier, vart och ett med sina speciella särdrag”. Språket i medierna visar sig i olika genrer och stilar “some determined by the available technologies, others by human factors as communicative purpose and group membership” (Herring 1996:3). Crystal (2006:10f) nämner sex viktiga CMC-situationer: e-post, forum, virtualvärldar, world wide web, chatt och bloggar. Alla har sina egna särdrag och egenskaper men utgör delar av samma fenomen: datorförmedlad kommunikation. Enligt Crystal (2006:10) är det viktigt att undersöka alla de olika varianterna separat för att kunna definiera vad CMC egentligen är.

Crystal (2006:15) påpekar vidare att CMC-situationer ibland överlappar varandra och att nya CMC-situationer också föddes. Ett exempel på ett webbforum som innehåller drag av många CMC-situationer är Facebook: där kan man kommunicera dyadiskt via chatt, på ett diskussionsforum-liknande sätt med flera deltagare eller skicka privatmeddelanden. Därtill kan man blogga på Facebook genom att skriva s.k. anteckningar på sitt Facebook-konto.

Också Herring (2007:2) diskuterar problemet med en allmän definition för språket på nätet. Enligt henne övergeneraliserar termer som *nätspråk* fenomenet, eftersom de antyder att språket på nätet är likadant i alla CMC-situationer. Senare forskning har som påpekats ovan visat att datorförmedlad kommunikation påverkas av tekniska och situationella faktorer, vilket gör språkformen heterogen och varierande (Herring 2007:3). För att kunna identifiera de faktorer som skiljer åt olika slags nätspråk har Herring (2007:10–23) skapat en analysmodell för datorförmedlad diskurs. Modellen som tar hänsyn till flera olika typer av faktorer behandlas närmare i avsnitt 4.2.

2.3. Olika typer av datorförmedlad kommunikation

Inom forskningen kring datorförmedlad kommunikation brukar man särskilja några olika typer av kommunikation enligt faktorer som t.ex. produktionsförutsättningar och deltagare (Collin 2005:9). Den förstnämnda faktorn skiljer åt *synkron* (simultan) och *asynkron* (fördröjd) kommunikation. Den andra faktorn delar in kommunikationen enligt antal deltagare. *Dyadisk* kommunikation består av *tvåpartssamtal*. Kommunikationsformer som involverar många deltagare består av *flerpartssamtal* som kallas *mångdeltagarkommunikation* (Sveningsson 2001:20; Baron 2008:14; Collin 2005:9). Figur 1 belyser de fyra ovannämnda dimensionerna.

Figur 1. Olika typer av datorförmedlad kommunikation (bearbetad efter Sveningsson 2002:91).

Vid asynkron kommunikation kan meddelanden skrivas och tas emot vid olika tidpunkter. Man har då tid för eftertanke och reflektion innan man skickar sitt svar till mottagaren. Vid synkron kommunikation överförs meddelandena till mottagarens skärm samtidigt som de skrivs. (Sveningsson 2002:90.) Förenklat kan man säga att de asynkrona kommunikationstyperna är mer skriftspråkliga än de synkrona (Sveningsson 2002:97).

E-post och textmeddelanden representerar prototypiskt asynkron dyadisk kommunikation. Synkron dyadisk kommunikation är t.ex. snabbmeddelanden eller direktmeddelanden som skiljer sig från e-post bara i att deltagarna är närvarande samtidigt under kommunikationen. Exempel på asynkron mångdeltagarkommunikation är diskussionsgrupper, e-postlistor, bloggar och Facebook (med undantag av Facebook-chatten). Synkron mångdeltagarkommunikation förekommer bland annat i chatt och olika slags MUD-spel (Multi-User Dungeon; textbaserade rollspel i realtid). Eftersom alla de olika typerna av datorförmedlad kommunikation ligger på ett kontinuum mellan synkron–asynkron kommunikation respektive tvåparts–flerpartssamtal utesluter de olika faktorerna emellertid inte varandra. (Baron 2008:14ff; Sveningsson 2002:90.)

Hård af Segerstad (2005:5) påpekar att flera typer av datorförmedlad kommunikation som chatt, sms och webbdagböcker präglas av en talspråklig, spontan och informell stil. Enligt henne skriver man på ett kreativt och okonventionellt sätt i elektroniska medier. Detta kan bero på att man vill spara tid, ansträngning eller utrymme men ofta vill man bara ge sin text en personlig ton eller förmedla något som kan vara svårt att förmedla i skrift. Hård af Segerstad (2005:5) noterar att den okonventionella stilen inte alltid är konsekvent: i samma meddelande kan t.ex. talspråkliga uttryck kombineras med en noggrann interpunktion. Som Ferrara et al. (1991:27) påpekar finns det också stora individuella skillnader mellan skribenterna.

Speciellt i synkrona medier har man en tendens att sträva efter snabbhet vid skrivandet. För att minska ansträngningen och tiden som går åt till att kommunicera använder man t.ex. förkortningar, reduktioner, stenografiska symboler och utelämnningar. (Sveningsson 2002:104; Werry 1996:53; Ferrara et al. 1991:29.) Talspråksimiterande drag som t.ex. speciell interpunktion, förkortningar, och metatext om handlingar (oftast inom asterisker) skapar en personlig stil (Sveningsson (2002:105). Hur dragen används beror på de spatiala, temporala och sociala begränsningar som mediet uppvisar t.ex. i fråga om skärmstorlek, skrivhastighet, svarstid, konkurrens om uppmärksamhet, antalet deltagare och takten i samtalet. (Werry 1996:53.)

3 Datorförmedlad kommunikation i förhållande till tal och skrift

Som framgått i föregående kapitel är det en omdiskuterad fråga i forskning om datorförmedlad kommunikation huruvida CMC ska ses mer likt skrift eller tal. CMC består av skriven text men eftersom inläggen oftast är snabba och informella liknar CMC också talspråk. (Herring 1996:3; Sveningsson 2002:89.) De flesta forskare anser därför att datorförmedlad kommunikation är en hybrid – en form eller register av språk som blandar drag från både tal och skrift (Lee 2002:323; Ferrara et al. 1991:10, 23-30). Sveningsson (2002:96) översätter Lees (2002:232) definition för datorförmedlad kommunikation på följande sätt (Lee kallar alla asynkrona medier för e-post): ”[...] snarare än att vara ett mellanting mellan talat och skrivet språk, så är e-post en hybridgenre, där tal och skrift möts i sina mest extrema eller absoluta former.” Utöver skrift- och talspråkliga drag har CMC också egna unika drag som t.ex. grafiska element (t.ex. □), ett eget ordförråd (t.ex. *hacker*) och akronymer (t.ex. *LOL*) (Herring 1996:3). En del forskare anser dock att datorförmedlad kommunikation bör ses som en typ av skrift som rört sig i talets riktning (Collin 2005:16, Crystal 2001:47).

Eftersom kommunikationen på nätet sker via datorer, finns det vissa begränsningar men också möjligheter som ger CMC dess särdrag. Kommunikationen bestäms av de möjligheter som t.ex. datorn, tangentbordet och mediet eller kanalen som används vid kommunikationen (t.ex. e-post eller chatt) erbjuder. Möjligheterna och begränsningarna kommer jag att diskutera i de följande avsnitten om likheter och skillnader mellan tal, skrift och nätspråk.

3.1 Datorförmedlad kommunikation i förhållande till talspråket

Det finns flera drag som uppvisar likhet men också en skillnad mellan datorförmedlad kommunikation och talat språk. Hit hör simultan respons, turtagning, tilltal, reduktion, förkortning och utelämnning, prosodi, paraverbala och extraverbala drag samt kodväxling. Jag inleder med att diskutera skillnaderna.

För det första tillåter internet som medium inte talspråkets spontanitet (Crystal 2006:43). När man samtalar ansikte mot ansikte, är det möjligt att hela tiden få och ge respons och visa audiovisuella reaktioner samtidigt som man talar. Meddelanden inom de flesta typerna av CMC kan inte överlappa varandra och därför finns det en väntetid för den som ska motta meddelandena. (Crystal 2006:32f.) Bristen på simultan respons, dvs. direkta reaktionssignaler eller uppbackningar (t.ex. *m-hm*) och diskurspartiklar (*du vet, vet du*) är en orsak till att nätspråk ibland uppfattas som kallt och ovänligt (Crystal 2006:43).

Den andra stora skillnaden mellan tal och datorförmedlad kommunikation är enligt Crystal (2006:33ff) att rytmen i CMC är mycket långsammare. Även de snabbaste formerna av CMC uppvisar ett 2-3 sekunders dröjsmål och dröjsmålet kan vara t.o.m. flera dagar eller veckor. Dröjsmålet mellan inläggen leder till att de samtalsmönster som förekommer i kommunikation ansikte mot ansikte som t.ex. turtagning, kan försvinna, speciellt när en diskussion har flera deltagare. Beroende på tekniska faktorer kan inlägg produceras med olika långt dröjsmål vilket innebär att närhetspar som fråga-svar kan hamna isär i diskussionen. (Crystal 2006:35.) På vissa forum är detta problem mindre eftersom det finns möjlighet att rikta inlägg med funktioner av typen Svava eller Citera. Då hålls diskussionen tätare så att fråga-svar-par och andra närhetspar utformar trådar, dvs. trädformade diskussioner där olika ämnen har sina egna grenar.

I talad kommunikation styrs turtagningen ofta av icke-verbala signaler. Man kan t.ex. signalera att man snart är färdig med hjälp av fallande tonfall eller genom att titta på den man vill lämna över ordet till (Norrby 2004:108). I de flesta typer av CMC kan man däremot inte använda signaler som bygger på syn- eller hörselintryck. (Sveningsson

2002:98.) Avbrott och överlappningar är omöjliga i CMC eftersom alla yttranden visas kronologiskt i den ordning de skickas och mottas av systemet. Detta leder till att olika delar av diskussionen läggs sida vid sida och formar ”sekvenser som flätas samman i något som Werry (1996) kallar en multidimensionell text”. (Werry 1996:51, översatt av Sveningsson 2002:98.) Werry (1996:51) jämför diskussionen med ett manus där replikerna har blivit omkastade; svaren på inlägg kan komma flera inlägg senare på grund av fördröjningen mellan inlägg.

Deltagarna i datorförmedlad kommunikation förväntar sig inte heller simultan respons på samma sätt som deltagare i samtal ansikte mot ansikte. Det är inte möjligt att bidra med icke-verbal eller verbal respons som t.ex. nickanden eller hummanden för att visa att man lyssnar och förstår. (Sveningsson 2002:102.) På grund av att samtal på nätet saknar en möjlighet till icke-verbala signaler som tonfall, pauser, gester och blickar, har man skapat andra strategier för att handskas med samtalsstrukturen. (Sveningsson 2002:101; Werry 1996:52; Coulthard 1985:96ff.) En strategi är att påbörja meddelanden med att ange en mottagare. Detta gör man på olika sätt, vilket följande exempel visar (beläggen är markerade med gult, förkortningen av forumets namn och ordningsnummer av inlägget i tråden finns i slutet av inlägget, se avsnitt 5.2).

(1) **@Student:** Jag bor i studentkorridor och måste betala hyra alla årets månader.
johan, 16:35, 14 juni 2011. Anmäl (DN19)

(2) **Elentin,** om man har en hyra på 4500 så bor man nog så pass stort att man kan dela lägenheten med någon och på så sätt pressa den kostnaden. Man kan dessutom låna kurslitteratur eller köpa begagnat. Man kan cykla istället för att lägga pengar på SL-kort. Matkostnaderna på 1500 låter också mycket för en person.

Det går att spara om man verkligen vill, 17:32, 14 juni 2011. Anmäl (DN28)

Enligt Sveningsson (2002:102) är tilltal ett sätt att kompensera den svaga länken mellan deltagarna. Som Lee (2002:317) påpekar är behovet av tilltal i början av inlägget emellertid mindre i de typer av CMC där mottagaren anges automatiskt vid varje inlägg. Detta sker som framgått ovan ofta med hjälp av en Svara-funktion som i exempel 3 nedan. Ibland är det också möjligt att använda en Citera-funktion, dvs. kopiera mottagarens tidigare inlägg i svaret, vilket exempel 4 illustrerar (det citerade inlägget är

markerat med ###). När mottagaren syns automatiskt i inlägget kan avsändaren gå rakt på sak i sitt inlägg utan att nämna mottagaren, på samma sätt som i samtal i talat språk.

(3) yahoo-4KS6GHVETOP22KN2BWELIJSAWM 2 månader sedan som svar till Maventwo

Hur mäter du motivation? Efter 2-3 år med mer eller mindre glidande studier? (SvD4)

(4) 2008-09-23, 22:55 petoria

[...]

Citat:

###Ursprungligen postat av henrik21

Folk med socialbidrag får ju ut mer pengar per månad än studenter, trots att det då är bidrag och studenterna har en lånedel som ska betalas tillbaka. När kommer sociallånen?###

Ja, du det frågar jag mig också. visserligen bra att vissa kan få en del socialbidrag, dom är dock för höga. Om man väl får ett jobb efter en tid som arbetslös, tycker jag man ska betala tillbaka en del av bidraget, antingen i form av högre skatt eller betala tillbaka som ett lån. (FB10)

Tilltal och citat kan alltså ses som ett sätt att kompensera bristen på sammanhang och kontext i samtalsstrukturen på nätet. Här liknar CMC det talade språket: då mottagaren nämns skapas närhet och sammanhang i diskussionen. Med hjälp av citat kompenserar man dröjsmålet mellan meddelanden i och med att tidigare i inlägg inkluderas. Sveningsson (2002:102) tillägger att behovet av tilltal också kan bero på antalet av deltagare: när det finns flera möjliga mottagare måste man nämna den man vill tilltala.

Hård af Segerstad (2005:5) ser också reduktioner, förkortningar och utelämnningar som talspråksimiterande drag i CMC. Man reducerar ofta verbändelser, ordslut, artiklar, kopulaverb och t.ex. personliga pronomen i CMC (Hård af Segerstad 2005:5; Ferrara et al. 1991:30.) Också stora bokstäver i början av meningar, punkter och kommatecken lämnas bort, delvis för att spara tid och utrymme, delvis för att ge ett informellt intryck i texten (Hård af Segerstad 2005:5f). Andra typiska förkortningar i CMC är akronymer som t.ex. *LOL* (*laughing out loud*), emotikoner (dvs. smilisar), utelämnning av vokaler (t.ex. *pls=please*) och användningen av enstaka bokstäver istället för hela ord (t.ex. *e=är, u=you*) (Werry 1996:55). Reduktionerna, förkortningarna och utelämnningarna är markerade med gult i exempel 5.

(5) **tror inte** vi fick socialbidrag som student på min tid ej heller bostadsbidrag eller akassa om man började studera direkt efter studenten. Nej det lönar sig bättre att bli **nåt** oakademiskt och få pensionspoäng från tidig ålder. **Ät** alltid havregrynsgröt de sista **mån** på våren till middag det gick väl **ok** men **undrar** om det ska vara så för en student med barn. **Tycker** politikerna måste se över detta och jämföra med vilka som nu är långtidssjukskrivna. Det är kvinnor som har en ojämförligt hög % **sjsk**

forts från fd student, 19:15, 14 juni 2011. Anmäl (DN35)

I exempel 5 har skribenten utelämnat subjekt och använt reducerade former av orden *något* och *månad*. Inlägget börjar med liten bokstav och slutar utan punkt. Den tredje meningen består av tre satser men innehåller inga kommatecken vilket ger meningen en talspråklig karaktär. Inlägget innehåller också förkortningarna *ok* och *sjsk*.

Werry (1996:54f) diskuterar utelämning av personliga pronomen och hjälpverb i CMC. Han poängterar att det inte är nödvändigt att skriva ”jag” och ”du” eftersom inläggformatet visar vem som är sändare och mottagare. Utelämningar kan enligt Werry (1996:55) relateras till en informell talad stil, vilket ger den datorförmedlade diskussionen ett intryck av spontanitet.

Nätspråk saknar också vissa andra fundamentala egenskaper för talat språk än de som nämnts ovan. Den viktigaste av dessa egenskaper enligt Crystal (2006:37) är talets prosodiska och paraverbala drag. De omfattar ton, intonation, styrka, betoning, tempo, rytm och pauser. I skrivet språk har man försökt ersätta drag för emfas med överdriven användning av bokstäver (*aaaaahhhh*) och andra tecken (*hey!!!!!!!!!!*), versaler (*I SAID NO*), skiljetecken (*w h y n o t*) och speciella symboler (*the *real* answer*) (exemplen är från Crystal 2006:37). Andra sätt att ersätta talets paraverbala drag är att använda parenteser, tankestreck och upprepade punkter för att uttrycka låg tonhöjd eller högljuddhet (Ferrara et al. 1991:25). Med punkter och tankestreck skapar man också pauser och indikerar tempo i texten (Werry 1996:57):

(6) <bomber> ari: hahaha – One of the questions of LARRY – where do
<bomber> most vergins live ? a) Virginia.... hahahahaha

Upprepade punkter och bokstäver samt extrem användning av utrops- och frågetecken förmedlar en spontan, informell och expressiv ton (Hård af Segerstad 2005:6). Språket i vissa typer av CMC är lekfullt och informellt: användarna leker med språket och härmar t.ex. olika ljud, dialekter och varianter av språk (t.ex. barnspråk). Speciellt i synkrona medier kan man se en stark tendens till att skapa auditiva och visuella effekter i skrift. (Werry 1996:58.)

Nätspråk saknar också möjlighet att uttrycka miner, gester och annat kroppspråk. Dessa extraverbala drag är viktiga när man uttrycker åsikter eller attityder samt skapar sociala relationer. (Crystal 2006:38f.) För att förmedla det extraverbala har man börjat använda smilisar eller emotikoner (eng. *emotive* + *icon*) och andra grafiska element i CMC (Sveningsson 2002:97). Smilisar används för att uttrycka det som i talet motsvaras av röstläge, miner och gester, vilket kan vara svårt att uttrycka i skrift. Med smilisar sparar man tid, ansträngning och teckenutrymme. Trots att det finns många olika slags smilisar, är det de allra enklaste som används mest, t.ex. =) , :) , ;) , :(, :D och :P (exemplen är från Virtanen 2006:26). (Hård af Segerstad 2005: 6.)

Crystal (2006:41) diskuterar varför smilisar har skapats först efter uppkomsten av nätspråk och inte redan tidigare i skriftspråket. Han menar att man i traditionellt skriftspråk har tid att formulera sina uttryck så att attityder och toner blir klara, medan nätspråk skrivs så snabbt att det behövs smilisar för att minska risken för missförstånd. Han antar t.o.m. att användningen av smilisar kan minska i takt med att vi lär oss att kommunicera bättre på nätet och konstruera våra meddelanden med en sådan omsorg att de blir mer explicita (Crystal 2006:42).

En annan metod att uttrycka känslor eller attityder i CMC är att använda *asterisker*, t.ex. **gråter** eller **skrattar**. Fysiska handlingar kan också uttryckas med asterisker (Hård af Segerstad 2005:6):

(7) <amy> *hugs* ☺

(8) <Alvin> *aussie voice* G'day keels *shakes hand*

(Exemplen är från Werry 1996:60.)

Det som smilisar och användning av asterisker har gemensamt är att de uttrycker sådant som i talet skulle ha kommunicerats samtidigt som man talar: humör och attityd hos avsändaren eller riktlinjer för hur meddelandet ska tolkas (Hård af Segerstad 2005:6; Sveningsson 2002:97). Werry (1996:61) påpekar vidare att drag som härmar fysiska handlingar, miner och gester skiljer CMC från andra talspråkliga typer av teknologiskt förmedlad kommunikation som t.ex. telefonsamtal där man inte kan förmedla det visuella och fysiska.

Kodväxling kan också räknas som ett talspråkligt drag i nätspråk. I svenska nättexter växlar man oftast mellan svenska och engelska. (Hård af Segerstad 2005:7.) Som kodväxling räknas ofta längre sekvenser och repliker på ett annat språk eller dialekt, medan enstaka ord och uttryck på ett annat språk kan betraktas som lån. Det finns flera sätt att skilja mellan kodväxling och lån. Man kan behandla fenomenen antingen som separata företeelser eller som delar av ett kontinuum (se t.ex. Park 1996:1ff, Kovács 2009:24 och Berglund 2008:94ff). Att skilja mellan lån och kodväxling är emellertid inte relevant i denna undersökning och därför kommer jag för enkelhetens skull att behandla också enstaka främmande ord i materialet som kodväxling.

Trots alla de ovannämnda talspråkliga dragen i nätspråk konstaterar Crystal (2006:44) att de gemensamma dragen för nätspråk och talspråk egentligen är mycket få. Enligt honom är drag som smilisar och verbala förklaringar (t.ex. **dansar**) bara bra försök att anpassa talspråkliga drag till nätspråk:

They are brave efforts, but on the whole Netspeak lacks any true ability to signal meaning through kinesic and proxemic features, and this, along with the unavailability of prosodic features, places it a considerable remove from spoken language (Crystal 2006:42).

Trots att det har utvecklats speciella konventioner att uttrycka känslor i nätspråk, kan den datorförmedlade kommunikationen enligt Crystal (2006:38) aldrig nå talspråkets expressivitet med prosodi och andra sätt att uttrycka olika subtila nyanser och betoningar. Detta har lett till att nätspråk ofta har uppfattats som ovänligt, kallt, tillbakadraget eller antagonistiskt. Man har också tyckt att det är svårt att uttrycka humor och ironi i nätspråk och bland annat därför har man utvecklat de ovannämnda

expressiva uttryckssätten – för att undvika ambiguitet och missförstånd. (Crystal 2006 38–43.)

3.2 Datorförmedlad kommunikation i förhållande till skriftspråket

Det finns många drag som är gemensamma också för CMC och skriftspråk men det finns också tydliga skillnader mellan de två språkformerna. I detta avsnitt behandlar jag följande skriftspråksrelaterade drag: textens planerings- och revideringsmöjligheter, varaktighet, utkastkaraktär, brist på visuell respons, grafisk mångsidighet och funktion.

Som traditionellt skriftspråk, är datorförmedlad kommunikation inte helt spontan, dvs. man uttrycker inte det man skriver genast utan har alltid en möjlighet att planera vad man skriver och hur. Man kan välja ord, uttryck och ordföljd, använda specialtecken och planera vad man säger. (Crystal 2006:49.) Som Ferrara et al. (1991:24) har visat har CMC typiska drag av skriftspråk i och med att språket är utförligt och elaborerat på det sättet att meningarna kan innehålla bisatser, adverbiala fraser och underordning. Detta har med kommunikationens takt att göra: i talat språk har man oftast inte tid att planera varje ord och mening. I chattediskussioner är situationen mest lik talat språk men också där har man bättre möjlighet att planera sina kommentarer än i samtal ansikte mot ansikte. Ju långsammare man kommunicerar, desto mer tid man har för revidering av texten.

Ett annat drag som är gemensamt för traditionellt skriftspråk och nätspråk är varaktigheten: det är oftast möjligt att läsa text som skrivits på nätet långt efteråt och t.o.m. många gånger. Vissa texter, som till exempel chattediskussioner, försvinner ganska snabbt medan andra är mer varaktiga, till exempel e-post, som försvinner bara om man raderar meddelandena. Alla typer av datorförmedlad kommunikation är emellertid mer varaktiga än talat språk: man kan inte spola tillbaka en talad diskussion utan att ha spelat in diskussionen. På nätet är det däremot fullt möjligt att bläddra bakåt i diskussioner. Det är t.o.m. möjligt att läsa hela diskussioner i efterhand. (Crystal 2006:46ff.)

I motsats till traditionella skrivna texter kan texter på nätet ofta redigeras eller raderas i efterhand. Detta betyder att texter som en gång skrivits på nätet inte alltid kvarstår oförändrade. Därför kan en läsare inte lita på att texten på en nätsida alltid har varit densamma; den kan ha förändrats många gånger. (Crystal 2006:46.) På vissa forum kan tillägg redigeras i efterhand om man märker fel i sitt inlägg eller vill förklara sig mer tydligt. Också moderatorn på ett forum kan editera texter om de är osakliga eller bryter mot forumets regler.

Även om man i datorförmedlad kommunikation har tid att planera och ändra sina inlägg, är det vanligt att man inte fäster uppmärksamhet vid kvaliteten i texten. Detta kan bero på att man ibland har en press på sig att kommunicera snabbt på nätet. (Crystal 2006:49.) Enligt Ferrara et al. (1991:25) verkar texter med utkastkaraktär vara en godkänd konvention i CMC; man skickar oreviderade utkast och korrigerar dem efteråt i sina andra inlägg om det behövs. Som Crystal (2006:49) pekar har emellertid alla olika stil att skriva och vissa reviderar sina texter mer än andra.

Crystal (2006:49) nämner vidare bristen på visuell respons som ett gemensamt drag för datorförmedlad kommunikation och skriftspråk. Trots att man inte kan visa gester och miner på nätet kan man visa känslor och attityder med andra medel som t.ex. smilisar. Som konstaterats ovan kan dessa ändå aldrig helt motsvara riktiga miner och gester.

Grafisk mångsidighet är ett av de gemensamma dragen för traditionellt skriftspråk och nätspråk men den tar sig uttryck på olika sätt i de två språkformen (Crystal 2006:50). Grafisk mångsidighet innebär till exempel användning av bilder, färger, olika teckensnitt och storlek på bokstäver. Datorförmedlad kommunikation uppvisar i det här avseendet också drag som traditionellt skriftspråk inte har: hyperlänkar, multimedia (ljud och video) och andra rörliga och animerade objekt (t.ex. animerade smilisar).

Skillnader förekommer också i fråga om funktion och ämne. Traditionell skriven text kan enligt Crystal (2006:49) betraktas som faktadrivnen, dvs. den används oftast för att förmedla information. Vissa typer av datorförmedlad kommunikation har emellertid

primärt sociala funktioner och endast ett ringa informationsvärde (t.ex. småprat). Detta gäller speciellt de synkrona typerna av CMC som t.ex. chatt.

Crystal (2006:50) drar slutsatsen att nätspråk i allmänhet har mer gemensamt med skrivet än talat språk. Han anser att nätspråk snarare är skrift som har rört sig i talets riktning än nedskrivet tal. Också Collin (2005:16) är inne på samma linje. Crystal påpekar vidare att indelningen i tal och skrift i sig själv är missledande, eftersom nätspråk varken är likt tal eller skrift utan snarare har drag av båda två. Mängden av talspråkliga och skriftspråkliga drag varierar i de olika typerna av nätspråk: texten på en webbsida är vanligtvis mer skriftspråklig än texten i en chattediskussion. (Crystal 2006:51.)

Nätspråk är sålunda inte bara en kombination av talat och skrivet språk: det har helt egna drag som varken tal eller skrift har. Dessa drag gör nätspråket till ett helt nytt slag av kommunikation. Crystal (2006:51) ser nätspråket som en blandning av tal, skrift och datorförmedlade egenskaper, och konstaterar att alla elektroniska texter skiljer sig från andra typer av text på något sätt: "Electronic texts, of whatever kind, are simply not the same as other kinds of texts."

3.3 Hur påverkar datorförmedlad kommunikation normerna för språkbruk?

Det finns en del forskare och andra språkintresserade som anser att datorförmedlad kommunikation med tiden kommer att påverka normerna för språkbruk. Några oroar sig t.o.m. för att nätspråk kommer att försämra språkbruket. (se t.ex. Hård af Segerstad 2005:7; Sveningsson 2002:89; Ferrara et al. 1991:10, 26ff.) I detta avsnitt diskuterar jag aspekter som relaterar till denna diskussion.

Datorförmedlad kommunikation visar enligt Lee (2002:325) att "språk är tillräckligt flexibla och användarna tillräckligt kreativa" för att anpassa språket till nya medier. I

och med att språkbruket anpassas till datorförmedlade kommunikationskanaler skapas nya kreativa skrivstrategier (Hård af Segerstad 2005:7). De nya datorförmedlade kommunikationsformerna skapar också ett behov av ett nytt ordförråd: speciella ord som gäller datorförmedlad kommunikation, t.ex. *lurking*, *spamming* och *flaming* (Sveningsson 2002:97; Lee 2002:325). Det är möjligt att de nya sätten att skriva påverkar och ändrar användningen av det skrivna språket mer generellt. Därmed kan också normerna för standardskriftspråket och de stilistiska konventionerna ändras. (Hård af Segerstad 2005:7; Sveningsson 2002:89; Ferrara et al. 1991:10, 26ff.) Förändringen beror ändå på språkbrukarna själva och hur de upplever de olika språkvarianterna. (Hård af Segerstad 2005:7).

Ett bra exempel på avvikelser från skriftspråkets konventioner är användningen av versaler i datorförmedlad kommunikation. I traditionellt skriftspråk används versaler i början av meningar men i datorförmedlad kommunikation börjar man ofta meningar med liten bokstav. Enligt Ferrara et al. (1991:27) är det här sättet att skriva på populärt eftersom man slipper trycka på "Shift" eller "Caps Lock" varje gång man börjar en mening vilket gör det möjligt att upprätthålla en snabb takt i kommunikationen. I datorförmedlad kommunikation används versaler däremot för att uttrycka t.ex. högljuddhet eller betoning.

Det många forskare i datorförmedlad kommunikation diskuterar är om den informella och talspråkliga stilen i datorförmedlad kommunikation kommer att försämma språket. Speciellt i tidigare forskning har man sett datorförmedlad kommunikation som en enkel, fragmentarisk och felrik språkvariant (t.ex. Hale 1996, refererad via Hård af Segerstad 2002:52). I senare forskning har man emellertid kunnat visa att datorförmedlad kommunikation inte försämmar det traditionella skriftspråket (t.ex. Herring 1998, refererad via Hård af Segerstad 2002:52). Detta förklarar t.ex. Crystal (2001:275) med att skribenterna är medvetna om de stilistiska skillnaderna i språkbruket: "People looking for a job will construct their e-mail quite differently than they would if emailing with friends" (Hård af Segerstad 2002:53). Som Herring (2002:140) har visat kan datorförmedlad kommunikation dessutom vara mycket expressiv när man använder olika slags metoder för att ersätta t.ex. miner, gester, tonfall och röststyrka.

Skillnaderna gällande förhållningssättet till CMC och nätspråk i tidigare och senare forskning beror antagligen på att allmänheten med tiden har blivit van vid att använda de nya kommunikationskanalerna och lärt sig att anpassa språket till dem. Samtidigt har språket på nätet uppnått den uttrycksförmåga det har i dag genom att kreativt anpassa sig till det nya mediet. Denna uttrycksförmåga lyfts fram i nyare forskning, vilket också är fallet i den här avhandlingen.

4 Metod

Min undersökning bygger på empiriska observationer av språkbruket på diskussionsforum. Metoden är en tillämpning av datorförmedlad diskursanalys (fritt översatt från engelskans *computer mediated discourse analysis*, CMDA, se Herring 2004). I detta kapitel ska jag beskriva metoden närmare innan jag går över till den empiriska delen av avhandlingen där jag analyserar mitt material utgående från analysmodellen som presenteras i avsnitt 4.2. I följande avsnitt 4.1 diskuterar jag emellertid först datorförmedlad diskursanalys mer generellt. I samband med presentationen av datorförmedlad diskursanalys behandlar jag också begreppet *ton* som är av speciell betydelse i nätdiskussioner.

4.1 Datorförmedlad diskursanalys

I datorförmedlad diskursanalys (CMDA) utgår analysen först och främst från empiriska iakttagelser om språkbruket. Metoden tillämpar metodologiska paradig som har använts inom talspråks- och skriftspråksforskning (Herring 2004:2). Datorförmedlad diskursanalys är inte en fristående teori eller en metod utan snarare en inriktning eller en samling av olika metoder som tillämpas vid analys av datorförmedlad kommunikation. Datorförmedlad diskursanalys kombinerar t.ex. samtalsanalys, interaktionell sociolingvistik, pragmatik, textanalys och kritisk diskursanalys beroende på det undersökta materialet och forskningsfrågorna. Analysmetoden skiljer sig från annan text- eller diskursanalys på så sätt att den också tar hänsyn till teknologiska faktorer som kan påverka kommunikationen. (Herring 2004:4.)

För att kunna göra en diskursanalys måste man förstå vilka ramar den undersökta diskursen har. Kleinke (2010:196) nämner fyra aspekter som formar den situationella ramen i nätdiskussioner: (1) diskussion som är en speciell typ av interaktion, (2) allmänna drag som gäller datorförmedlad kommunikation, (3) specifika drag som gäller diskussionen i fråga och (4) sociala länkar mellan deltagarna. De allmänna dragen för

CMC har jag redan behandlat i kapitel 2 och 3. De specifika dragen för de undersökta diskussionerna behandlar jag i avsnitt 5.2 när jag beskriver det empiriska materialet. Jag kommer härnäst att behandla diskussion som en speciell typ av interaktion och sociala länkar mellan deltagarna. Hit ingår beskrivningen av nätdiskussioner som en diskurs och begreppet *ton* som karakteriserar diskursen på diskussionsforum.

Enligt Kleinke (2010:197) präglas diskursen i diskussionsgrupper av konfrontation och oenighet. I vanliga diskussioner är enighet det förväntade, omarkerade och således prefererade. I nätdiskussioner prefererar man däremot ofta oenighet. (Kleinke 2010:197.) Enligt Hayashi (1996:230) kan frånvaron av oenighet till och med tolkas som misslyckad argumentation. Målet i diskursen är enligt Gruber (1996:52–62 refererad via Kleinke 2010:197) inte att nå samförstånd. Snarare försöker man försvara och argumentera för sin egen ståndpunkt. Kleinke (2010:197) påpekar emellertid att ramarna för diskussionen inte formas av sig själva utan deltagarna skapar och formar dem tillsammans i interaktionen. Detta kan man se i de metapragmatiska uttalandena i exempel 9:

(9) 2007-10-31, 07:49

ShinBet

[...]

Citat:

Ursprungligen postat av Ernst Jünger

[...] Herregud vilket jävla skitsnack du spyr ur dig idag. Väldigt låg nivå.

Det här var sannerligen ett högnivåsinlägg, Ernst. Snacka om att kasta sten i glashus.

[...] Jag ser inget som indikerar att du inte ägnar dig åt skitsnack själv. (DH11)

2007-10-31, 09:49

Ernst Jünger

[...]

Bäste Shinbet!

Visst var det låg nivå av mig. Men måste ju få reagera. Ibland rinner det över. Nog om det. Eller inte. Du väljer själv vad du tycker vi ska fokusera på. [...] (DH13)

I exempel 9 citerar Shinbet ett tidigare inlägg där Ernst Jünger kritiserat Shinbets tidigare inlägg. Shinbet kritiserar för sin del Ernst Jüngers sätt att kritisera. I det följande inlägget beklagar och förklarar Ernst Jünger sedan sitt starka sätt att reagera. Shinbet och Ernst Jünger förhandlar här om de gemensamma spelreglerna för diskussionen. Samtidigt skapas sociala länkar mellan dem. Som Ahti (2007:283–298) konstaterar kan konfliktsituationerna vara positiva och konstruktiva genom att de ökar känslan av samhörighet i en diskussionsgrupp. Också Adelswärd (1991:145) ser grälandet som ”ett tecken på intimitet och jämlikhet mellan deltagarna” (refererad av Ahti 2007:283).

Deltagarna i nätdiskussioner har alltså en uppfattning om vad som är lämpligt i just den typen av interaktion som de deltar i (Kleinke 2010:201). Denna uppfattning bestämmer vad deltagarna anser vara politiskt korrekt dvs. hänsynsfullt beteende (Watts 2003:144). Uppfattningen om lämpligt beteende förändras hela tiden i diskussionen allteftersom deltagarna tillsammans skapar ramarna för diskussionen. (Watts 2003:144.) Enligt Kleinke (2010:201) är skapandet av gemensamma ramar för diskussionen speciellt svårt i nätdiskussioner. Det stora antalet deltagare gör det svårt att enas om vad som är lämpligt. På grund av anonymiteten blir den sociala kontexten lätt oklar (Kleinke 2010:201).

Kännetecknande för diskussionerna i mitt empiriska material är en viss ton och därför kommer jag i min analys att fästa speciell uppmärksamhet vid de faktorer som påverkar tonen i diskussionerna. Meningen med diskussionerna i mitt material är att debattera, argumentera och dela åsikter vilket leder till ett visst sätt att diskutera (se kapitel 5). Deltagarna verkar preferera oenighet, vilket kan leda till expressiva och t.o.m. aggressiva inlägg. Herring (2007:21) definierar begreppet *ton* på följande sätt:

“Tone” refers to the manner or spirit in which discursive acts are performed (cf. Hymes’ “key”); it can be described along a number of continuous scalar dimensions, including (but not restricted to) degree of seriousness, formality, contentiousness, and cooperation.

Herring (2007:21, se ovan) nämner fyra dimensioner som definierar tonen i datorförmedlad kommunikation. Dessa dimensioner ligger på ett kontinuum mellan

seriös–lekfull; formell–informell; vänlig–konfliktsökande och samarbetsvillig–sarkastisk (jfr tabell 3 nedan). Kontexten spelar en viktig roll i analysen: t.ex. smilisar kan tolkas på olika sätt beroende på tonen i diskussionen (Herring 2007:21).

Ton relaterar delvis till samtalsstil, som Norrby (2004:208) delar in i respekt- och hänsynsstilen respektive närhets- och engagemangsstilen. Respekt- och hänsynsstilen präglas av artighet, garderingar och indirekta uttryckssätt. Den är typisk för formella situationer där deltagarna inte känner varandra. Närhets- och engagemangsstilen är däremot typisk för informella samtal mellan nära vänner. Den präglas av varierad tonhöjd, röststyrka och intonation, skratt, och uttrycksfullt kroppspråk. (Norrby 2004:208ff.)

4.2 Herrings analysmodell för datorförmedlad kommunikation

Herring (2007:10–23) presenterar en analysmodell med tio teknologiska och åtta situationella faktorer som kan påverka språkbruket i datorförmedlad kommunikation. Jag kommer härnäst att presentera modellen och gå igenom de arton faktorer som nämns i dem. I tabell 2 nedan visas de tio teknologiska faktorerna (*medium factors*) som Herrings modell tar hänsyn till.

Tabell 2. De teknologiska faktorerna i datorförmedlad kommunikation enligt Herring (2007:13) (*M* står för *medium factors*)

M1	Synkronitet
M2	Förmedlande av meddelandena (enkelriktat eller dubbelriktat)
M3	Textens varaktighet
M4	Meddelandenas storlek
M5	Kommunikationskanaler
M6	Anonymitet
M7	Privatmeddelanden
M8	Filtrering
M9	Citering
M10	Inläggformat

För det första tar Herrings modell hänsyn till synkronitet, dvs. om kommunikationen sker synkront eller asynkront (se avsnitt 2.3). Den andra faktorn i Herrings modell gäller huruvida meddelandena förmedlas meddelande för meddelande (enkelriktat) eller tecken för tecken (dubbelriktat). De flesta typerna av CMC tillämpar förmedlande meddelande för meddelande och kallas därför enkelriktade. I enkelriktad kommunikation är det t.ex. inte möjligt att ge simultan respons, eftersom man inte kan veta vad den andra deltagaren har att säga innan man mottar meddelandet. Den tredje faktorn gäller varaktighet, dvs. hur länge meddelandena stannar kvar på nätet innan de försvinner. Ju varaktigare meddelandena är, desto mer tid man har att reflektera över sin egen kommunikation, vilket ökar mängden av metalingvistiska iakttagelser. Den fjärde faktorn gäller storleken på meddelandena, som är begränsad i vissa typer av CMC. Den femte faktorn tar hänsyn till de kommunikationskanaler som är tillgängliga. Exempel på kommunikationskanaler är förutom text statiska eller animerade grafiska element, video eller ljud.

Anonymitet, privatmeddelanden, filtrering och citerande är faktorer som vissa typer av CMC möjliggör. Möjligheten att kommunicera anonymt bidrar till att man öppnar sig lättare (Kiesler et al. 1984:1125ff), beter sig antisocialt (Donath 1999:44–52) och leker med sin identitet (Danet 1998:129) i CMC. Möjligheten att skicka privatmeddelanden och filtrera bort vissa t.ex. stötande meddelanden tillåter användarna välja vem de kommunicerar med. Några typer av nätdiskussioner tillåter automatiskt citerande av andra deltagare genom en Citera-funktion. Ett tidigare inlägg eller delar av det upprepas då i början av det aktuella inlägget. Den sista teknologiska faktorn i Herrings modell gäller inläggsformatet, dvs. i vilken ordning meddelandena ordnas och vilken information som infogas automatiskt till inlägget (t.ex. användarnamn, tid, signatur) (Herring 2007:13–17).

I tabell 3 visas de åtta situationella faktorerna i Herrings modell.

Tabell 3. De situationella faktorerna i datorförmedlad kommunikation enligt Herring (2007:18f) (*S* står för *situation factors*)

S1	deltagarstrukturen
S2	deltagarnas egenskaper
S3	syftet med diskussionen
S4	ämne och tema
S5	ton
S6	aktivitet
S7	normer
S8	kod

Den första situationella faktorn i Herrings modell gäller deltagarstrukturen, dvs. hur många som deltar i diskussionen, hur många som deltar aktivt, om diskussionen är privat eller öppen för alla och om deltagarna kommunicerar anonymt eller inte. Enligt Herring (2002:136) brukar man t.ex. kommunicera mindre artigt i allmänna nätdiskussioner jämfört med privata. De som deltar anonymt brukar också flejma eller provocera mer än de som kommunicerar med sina riktiga namn (Donath 1999:45). Den andra situationella faktorn berör deltagarnas egenskaper, t.ex. kön, ålder, bakgrund, kunskaper och erfarenhet, normer och vanor. Den tredje faktorn är syftet med diskussionen, som innefattar både meningen med diskussionsgruppen och målsättningen för interaktionen. Den fjärde faktorn gäller diskussionens ämne och tema, dvs. ämnesområdet som diskussionen faller inom och det egentliga samtalsämnet. Den femte situationella faktorn är tonen i diskussionen som innefattar t.ex. graden av formalitet och artighet (se avsnitt 4.1). Den sjätte faktorn, aktivitet, inbegriper de diskursiva sätt som används för att nå målsättningen med interaktionen, t.ex. debatterande för att imponera på andra. Den sjunde faktorn gäller normerna för diskussionen, t.ex. vem som bestämmer hur diskussionen organiseras och hur deltagarna ska bete sig. Den sista situationella faktorn i Herrings modell är koden för interaktionen, dvs. det språk eller den variant av språk som man använder i kommunikationen. (Herring 2007: 18–23.)

I praktiken brukar de 18 ovannämnda faktorerna överlappa och korrelera med varandra. Korrelation förekommer emellertid inte alltid och med hjälp av analysmodellen kan man visa på oväntade och okonventionella kombinationer av teknologiska och situationella faktorer. (Herring 2007:22f.) Herrings modell lämpar sig bra för min

undersökning eftersom den kan anpassas enligt undersökningens syfte: man fokuserar på de faktorer i analysmodellen som är relevanta eller intressanta med tanke på det undersökta materialet. De teknologiska förutsättningarna för forumen i mitt material är ganska lika varandra, vilket gör de sociala faktorerna viktigare i min undersökning.

I följande kapitel kommer jag att använda Herrings analysmodell för att beskriva mitt empiriska material närmare. Jag har redan behandlat några teknologiska faktorer som gäller diskussionsforum som medium. Av de situationella faktorerna behandlar jag deltagarstrukturen, deltagarnas egenskaper, syftet med diskussionen, ämnet, temat, aktiviten och normerna i kapitel 5. Koden i interaktionen behandlar jag i kapitel 6 om språkliga särdrag i materialet. Tonen behandlar jag i kapitel 7.

5 Diskussionsforum som en typ av datorförmedlad kommunikation

Materialet i min undersökning består av fyra diskussioner från olika diskussionsforum. I detta kapitel ska jag beskriva diskussionsforum närmare samt presentera de diskussionsforum som mitt material är hämtat från.

Crystal (2001:11) definierar begreppet *diskussionsforum* eller *diskussionsgrupp* på följande sätt: "[...] continuous discussions on a particular topic, organized in 'rooms' at particular Internet sites, in which computer users interested in the topic can participate." Diskussionsforum kan sålunda beskrivas som *asynkron mångdeltagarkommunikation*. Detta innebär enligt Collin (2005:9) att det finns en stor grupp deltagare som "inte är samtidigt närvarande vid sina datorer utan läser och skriver inlägg då det passar dem bäst."

I avsnitt 5.1 nedan behandlar jag först typiska drag för diskussionsforum i allmänhet och redogör för hur forumen fungerar och vad tidigare forskning har konstaterat om liknande nätdiskussioner som de jag undersöker. I avsnitt 5.2 presenterar jag de diskussionsforum som utgör det empiriska materialet för min undersökning. Materialbeskrivningen tar hänsyn till de arton teknologiska och situationella faktorer i Herrings analysmodell som presenterades i avsnitt 4.2. Kodan och tonen i diskussionerna behandlar jag emellertid efter materialbeskrivningen i var sitt analyskapitel (kapitel 6 och 7).

5.1 Typiska drag för diskussionsforum

Tekniskt fungerar diskussionsforum så att deltagarna skriver sina inlägg på ett sändformulär som finns på diskussionssidan. I inläggen måste man oftast ange uppgifter som namn eller signatur och ämnet för inläggen. På diskussionsforum finns det oftast inte längdbegränsningar för inläggen. De färdiga inläggen skickas till forumet och

beroende på forumets kutym blir de publicerade genast eller senare efter att en redaktör har granskat det. Ofta finns det också en moderator som kontrollerar att inläggen följer forumets regler och plockar bort eventuella stötande inlägg. (Collin 2005:22.)

Kännetecknande för diskussionsforum är att kommunikationen på dem sker öppet: i princip kan vem som helst delta i diskussionerna. Ibland kräver deltagandet att man registrerar sig på forumet, dvs. skapar ett användarnamn och lösenord. (Collin 2005:24.) Några forum har dessutom en åldersgräns eller ställer andra krav på deltagaren.

Kommunikationen på diskussionsforum sker oftast anonymt: deltagarna kan använda pseudonymer och på det sättet dölja sin identitet (Collin 2005:24). Ibland använder man dock sitt riktiga namn för att framstå som en trovärdig debattör som står för sina ord i motsats till de som "gömmer" sig bakom ett användarnamn. Inte heller då kan man emellertid med säkerhet veta om "det riktiga namnet" verkligen är skribentens namn (Kleinke 2010:199). En del forskare menar att anonymiteten leder till ett mer vågat språkbruk, avslöjanden och aggressivitet. Man tar mindre ansvar för det man säger när man kommunicerar utan att behöva avslöja kön, identitet, personlighet eller humör. Enligt andra leder anonymiteten till en mer demokratisk interaktion, eftersom man inte bedöms utgående från t.ex. sin klass, etnicitet, eller andra statusbaserade fördomar utan bara utgående från det man säger. (Herring 1996:4, Kleinke 2010:201.)

På diskussionsforum kan man aldrig veta vem som kommer att läsa ens inlägg. Det kan också hända att ingen råkar läsa eller svara på ens inlägg. (Collin 2005:24.) Eftersom det oftast finns många deltagare på ett diskussionsforum, förväntar man sig inte svar av andra deltagare på samma sätt som t.ex. i ett dyadiskt e-post-samtal (Crystal 2001:139). Trots att diskussionerna på diskussionsforum har många deltagare är det fullt möjligt att en diskussion har bara två aktiva deltagare och de andra deltagarna är tysta lyssnare som följer med diskussionen (eng. *lurking*). Karlsson (1997:154) kallar detta för *dyader inför publik*. Eftersom inläggen bevaras på forumen, kan de läsas t.o.m flera år efter de har skrivits. På det sättet är diskussionerna på forumen oberoende av tid. Diskussionsforum kan därför upplevas som ett osäkert och opersonligt sätt att kommunicera. Man kan inte

veta vem som svarar på ens inlägg, vem som läser dem, när man får svar och om man över huvud taget får något svar. (Collin 2005:24.)

I tidigare forskning har man försökt placera också datorförmedlad kommunikation på diskussionsforum på kontinuumet mellan talat och skrivet språk. Yates (1996:35ff) har visat att språket på elektroniska anslagstavlor (Bulletin Board System, BBS, ett slags diskussionsforum) liknar mer skrivet än talat språk, både beträffande meningsbyggnad och ordförråd. Han påpekar dock att det samtidigt finns likheter mellan språket på BBS och talat språk vad gäller användningen av pronomen och hjälpverb (Yates 1996:41ff). Collot & Belmore (1996:21) anser för sin del att språket på BBS inte kan ses som vare sig tal eller skrift. Även om diskussionerna är informella och ämnesbytena snabba som i talad kommunikation, kan diskussionerna inte ses som tal eftersom deltagarna inte kan se eller höra varandra. Eftersom meddelandena ofta skrivs direkt på nätet kan diskussionerna emellertid inte heller ses som skrivet språk. Som Sveningsson (2002:95) påpekar kan man inte planera eller redigera texterna på samma sätt som man oftast gör också när man skriver informella traditionella texter. Enligt Sveningsson (2002:95f) kan de olika slutsatser som Yates och Collot & Belmore drar i deras studier bero på att materialen är producerade med olika villkor: Collot & Belmores material producerades direkt på nätet medan Yates material bestod av mera redigerade inlägg. I det nästföljande avsnittet ska jag presentera det empiriska materialet för min undersökning närmare.

5.2 Diskussionsforumen i det empiriska materialet

Det empiriska materialet i min undersökning består av fyra nätdiskussioner. Diskussionerna är tagna från IRG-korpusen vid Åbo universitet (IRG = Interaction Research Group, korpusen är tillgänglig i moodle.utu.fi med kursnamn CM, kräver rättigheter) som innehåller nätdiskussioner på fem språk: engelska, franska, tyska, finska och svenska. Diskussionerna som materialet i korpusen är hämtat från är öppna för alla och därför föreligger inga etiska problem. Materialet har samlats in enligt

samma principer i alla språk och därför är diskussionerna jämförbara. Ämnena är likartade och det finns lika mycket material på alla språk. I bilaga 1–4 kan man se skärmbilder från de undersökta forumdiskussionerna. Diskussionerna i materialet är bearbetade till textform så att alla profilbilder, ramar och annan grafik har lämnats bort. Bara sådan grafik har lämnats kvar som ingår i inläggen, t.ex. smilisar. Diskussionsinläggen ser något olika ut beroende på forum. Exempelvis publiceringstiden och pseudonymen kan anges på olika ställen i inläggen från olika forum.

Eftersom särskilt unga använder nätet mycket som kommunikationsmedel har jag valt fyra diskussioner som handlar om ekonomi under studietiden, framför allt studiestöd och studielån. Eftersom diskussionsämnet kan påverka språkbruket har jag valt diskussioner som handlar om liknande ämnen för att kunna jämföra diskussionerna med varandra. Rubrikerna för diskussionerna är följande:

- Studenter klara [sic!] sig inte på sina studiemedel... (Flashback 23–24.9.2008)
- Är det dags att avgiftsbelägga uni. studier? (Debatthuset 31.10–1.11.2007)
- Livet efter studenten – Hälften av studenter klarar sig inte ekonomin i sommar (Dagens Nyheter 15.6.2011)
- Tre terminer bättre än två (Svenska Dagbladet 24.8.2011)

Materialet innefattar de 50 första inläggen i diskussionerna, sammanlagt 200 inlägg och 22 222 ord. De 50 inläggen på diskussionsforumen har skrivits under högst två dygn, vilket innebär att diskussionerna har varit relativt livliga. På grund av ämnet kan man anta att deltagarna i diskussionerna främst är studenter. Man kan vidare anta att de flesta är myndiga, åtminstone på Flashback.org där åldersgränsen för deltagande är 18 år.

Flashback och Debatthuset är forum där registrerade användare diskuterar ämnen som de själv tar upp genom att börja en diskussion. Diskussionerna finns under de ämnesområden som benämns Utbildning och studier (Flashback) och Karriär, arbetsliv och studier (Debatthuset). DN och SvD däremot är dagstidningar och diskussionerna som är hämtade från deras nätsidor bygger på en artikel på ekonomisidan

(www.dn.ekonomi) respektive en debattartikel på sidan Brännpunkt (www.svd.se/opinion/brannpunkt).

Vem som helst kan delta i diskussionerna på de fyra forumen men man måste vara inloggad. På DN:s och SvD:s nätsidor kan man förutom via sidornas eget inloggningssystem logga in via andra webbsidor som t.ex. Facebook, Twitter och Google. Flashback och Debatthuset kräver att man är medlem i forumet vilket man blir genom att registrera sig. I registreringsformuläret skapar man ett användarnamn och lösenord samt anger en e-postadress. På alla fyra nätsidor ska man vidare läsa och acceptera forumets regler innan man registrerar sig. I och med att man accepterar reglerna garanterar man t.ex. på Debatthuset att man inte skriver ”några inlägg som är obscena, vulgära, sexuellt orienterade, uttrycker hat eller hot mot andra, eller på annat sätt bryter några lagar” (<http://www.debatthuset.com/forums/register.php>, hämtad 18.10.2012). Reglerna anger vidare följande om administrationen av Debatthusets diskussionssidor: ”Administrationen av Debatthuset reserverar sig rätten att radera, redigera, flytta eller stänga ett ämne av vilken anledning som helst” (ibid.).

Inläggen på forumen kan innehålla olika uppgifter beroende på forum. I de publicerade inläggen på SvD:s sidor visas utöver själva inlägget bara skribentens pseudonym. På DN:s sidor kan man också ge en länk till sin hemsida efter pseudonymen. På Flashbacks och Debatthusets sidor framgår det vidare när skribenten har registrerat sig och hur många inlägg hon eller han har skrivit. På båda forumen kan man också ha en profilbild bredvid inlägget och en signatur under inlägget. På Debatthuset kan man därtill ange var man bor. Det är också på alla de fyra forumen möjligt att tillägga länkar till inläggen. På Flashback och Debatthuset är det dessutom möjligt att använda bildliknande (ibland animerade) smilisar, bilder och video i sina inlägg. Figur 2 visar ett exempel på hur ett inlägg på Flashback ser ut:

Figur 2. Ett inlägg på Flashback.org (<https://www.flashback.org/t751896p2> hämtat 18.10.2012).

I figur 2 ser man ett inlägg av pseudonymen jumpcut som har registrerat sig i september 2005. Inlägget är det 19:e i tråden och postades 23 september 2008. Användaren har tidigare skrivit 28 519 inlägg på forumet. I inlägget finns ett citat från ett inlägg ursprungligen postat av pseudonymen Kolagubben. Efter citatet kommer jumpcuts eget inlägg som kommenterar det citerade inlägget. Under själva kommentaren kan man se jumpcuts signatur, där hen skämtar om piratkopiering och om sin profilbild (avatar).

Som figur 2 visar, kommer mycket knapp information om användaren fram i inlägget. Man kan ibland ange sitt äkta namn och visa en bild i användarprofilen men oftast skriver man bakom en pseudonym, en påhittad hemort och en bild på något helt annat än sig själv. Deltagarna känner därför oftast inte varandra i verkliga livet men det är fullt möjligt att aktiva debattörer lär känna varandras åsikter och skrivstilar på nätet.

Jag kommer inte i min analys att ta hänsyn till signaturer eller information om deltagarnas medlemskap på forumen. Bara själva inläggen och infogade citat analyseras. Jag tar ändå hänsyn till om det är en viss skribent som skrivit inlägget om skribentens stil påverkar resultaten. Exempelvis använder en aktiv skribent på Debatthuset många korta meningar, vilket inte är fallet vid andra deltagare på forumet.

Fastän diskussionerna i mitt material innehåller lika många inlägg (50 stycken), skiljer de sig åt i fråga om antalet deltagare i diskussionerna:

- Flashback: 29 olika pseudonymer, 8 deltagare med mer än ett inlägg
- Debatthuset: 8 olika pseudonymer, 6 deltagare med mer än ett inlägg
- Dagens Nyheter (DN): 45 olika pseudonymer, 4 deltagare med mer än ett inlägg
- Svenska Dagbladet (SvD): 24 olika pseudonymer, 8 deltagare med mer än ett inlägg

De flesta inläggen i diskussionen på DN kommer från olika användare; bara fyra deltagare deltar i diskussionen mer än en gång. På Debatthuset däremot har diskussionen bara åtta olika deltagare, varav sex deltar i diskussionen mer än en gång. Diskussionerna uppvisar alltså olika aktivitetsnivå hos deltagarna. Att det finns sammanlagt 106 olika pseudonymer i materialet innebär emellertid att materialet är tillräckligt varierande för en diskursanalys som den jag gör.

En annan faktor som påverkar hur diskussionerna i materialet ser ut är möjligheten att citera inlägg av andra deltagare. På Flashback och Debatthuset kan man citera andras inlägg så att citaten syns i inläggen. På SvD:s debattsida är det möjligt att använda en Svara-funktion för att hänvisa till ett annat inlägg. Då börjar inlägget t.ex. på följande sätt: *Maventwo 2 månader sedan som svar till JB1989*. DN har ingen egentlig citatfunktion men deltagarna använder olika tilltalsstrategier för att hänvisa till andra inlägg.

(10) @Leyla. Tänkt på att man kan arbeta under dessa 4-5 sommarferier??? och när man tagit studenten är man 18-19 år och kan definitivt skaffa ett sommarjobb. Alla studenter kan avvara den tid det tar att skriva CV och lämna ut dessa. Problemet är mest att studenter klagat mycket och gör lite själva.

Student, 15:10, 14 juni 2011. Anmäl (DN5)

(11) Viktor Blomqvist: helt rätt. Sommarlov för vuxna människor är bara fel. 4-5v i Juli eller däromkring räcker. Vårterminen kunde sluta senare och höstterminen börja tidigare.

Fredrix, 17:06, 14 juni 2011. Anmäl (DN22)

Svaren på SvDs debattsidor är indragna så att man lätt kan se diskussionens struktur. På de andra forumen ordnas svaren rakt under varandra.

Meningen med diskussionerna i mitt material är att utbyta tankar och åsikter. Namnet på diskussionssidorna på SvD innehåller orden *opinion* och *brännpunkt*, vilket visar att meningen är att debattera en aktuell fråga. En målsättning till diskussionerna som också Herring (2007:18) nämner är helt enkelt att underhålla andra och en själv.

I följande kapitel kommer jag att analysera närmare, hur språket på de undersökta forumen ser ut.

6 Kod

Jag ska nu gå över till att diskutera koden (den situationella faktorn S8 i tabell 3) i mitt material. Med kod avser Herring (2007:22) språket, varianten, dialekten och registret som används i den undersökta kommunikationen. Också typsnittet i skrift räknas med. Jag inleder kapitlet med att diskutera de talspråkliga dragen. De tre första dragen kan betraktas som interpersonella, dvs. drag som påverkar relationen mellan deltagarna i interaktionen. Först utreder jag hur man citerar, svarar och tilltalar varandra i avsnitt 6.1. Sedan behandlar jag användningen av diskursmarkörer (*nåja, usch*) i materialet i avsnitt 6.2. I avsnitt 6.3 behandlar jag para- och extraverbala drag, t.ex. speciell användning av skrivtecken och smilisar. Efter de interpersonella talspråkliga dragen fortsätter jag med att behandla lexikala talspråkliga drag, dvs. talspråkliga drag som gäller ordnivån. I avsnitt 6.4 behandlar jag reduktion, förkortning och utelämnning av ord. I avsnitt 6.5 behandlar jag talspråkliga uttryck, fula ord och förstärkningar samt kodväxling. Efter de talspråkliga dragen går jag vidare till de skriftspråkliga dragen i avsnitt 6.6, t.ex. skrivfel, planering av text och text med utkastkaraktär. I avsnitt 6.7 behandlar jag drag som är specifika för datorförmedlad kommunikation, t.ex. avsaknad av *å, ä* och *ö*, länkar, ord specifika för datorförmedlad kommunikation, smilisar och citering samt kreativ användning av tecken som */, >, =, ->* och ” ” för att ersätta ord.

Syftet med detta kapitel är således att ge en helhetsbild av de drag som utformar koden i de undersökta diskussionerna. Som konstaterats ovan, kan datorförmedlad kommunikation beskrivas som en hybrid av tal, skrift och datorförmedlade egenskaper. Fokus i min analys ligger på de talspråkliga dragen eftersom de är de mest intressanta: de skiljer nättext från vanligt skriftspråk och skapar den speciella karaktären hos datorförmedlad kommunikation.

6.1 Citat, direkta svar och tilltal

Citat, direkta svar och tilltal är alla metoder att hålla ihop strukturen i en diskussion. Jag ska i detta kapitel därför visa hur man citerar, svarar och tilltalar varandra på de undersökta forumen samt diskutera hur detta bidrar till det interpersonella perspektivet i diskussionerna.

I tre av de fyra undersökta forumen (Flashback, Debatthuset, SvD) är det som framkommit möjligt att citera eller svara på ett tidigare inlägg. Citat visar kopierad text så att citatet blir inramat ovanför själva inlägget. På Flashback och Debatthuset är det möjligt att citera ett helt inlägg, delar av ett inlägg eller flera inlägg samtidigt. I Figur 3 visas tre citat i ett och samma inlägg.

2008-09-24, 12:41 #41

Höja
Medlem

Reg: Jun 2007
Inlägg: 2 571

Citat:
Ursprungligen postat av **Khalith**
Till de som snackar om att cykla. Alla lyckas faktiskt inte hitta boende nära Universitetet....

Vad räknas för dig som långt från universitetet? För somliga man samtalar med säger att allt över några få kilometer är för långt och då måste man ha ett busskort.

Citat:
Ursprungligen postat av **Khalith**
Jag bodde i korridor under min första tid och fy fan. Det handlade inte om att de festade, det handlade mer om hyfs och hygien och om hur det gemensamma köket såg ut. Nej tack. Nu försöker jag övertyga en vän om att hyra en lägenhet ihop för eget kök måste jag ha.

Aldrig riktigt upplevt detta, är man inte överdrivet blyg så tenderar korridorlivet att bli riktigt trevligt, när man flyttar in/folk flyttar in så kommer man överens om hur man vill ha det.

Citat:
Ursprungligen postat av **ozc**
det är ju en jävla skillnad på att studera i sthlm och t.ex. uppsala/lund. höj bidragen för oss som pluggar på större orter.
hyra: 3500
sl-kort: ca 500
mobil: 500
böcker: 1000 (juridik)
försäkring/bredband osv: 500

då har man ca 1200kr kvar. det är ju inte mänskligt att leva på sådana skitpengar... sen till snubben som skrey om danmark. det stämmer att de får 500euro, men dessa är bidrag och behöver således inte betalas tillbaka.

Varför plugga i sthlm om man inte har råd? 😊

Mobil 500 låter dock som riktigt mycket, samma med försäkring och bredband, kanske skall nedgradera och sluta ringa för mer än man har råd? 😊 Sl kort kan jag ibland förstå om man nu valt sthlm som studieort (vilket jag oftast inte förstår varför). Men ringa för 500 i månaden och så pass hög bredbandsräkning och försäkring :O jag betalar 300 kr i året i försäkring och mitt bredband kostar så mycket i kvartalet :S

Varför svälter folk när mat är så gott?

Saknar tiden då förorternas invandrare var från Finland. Inte för att de var vettigare eller trevligare utan enbart för att de pratade och låter så lustigt

CITERA

Figur 3. Citatfunktionen på Flashback (hämtad 7.12.2012).

I figur 3 citerar Höja två delar av Khaliths tidigare inlägg. Genom att använda citat på det här sättet kan man kompensera bristen på simultan respons i nätdiskussioner: att dela citatet i flera delar påminner om turbyte i samtal ansikte mot ansikte. Höja citerar också osz i samma inlägg. Att använda citat på det här sättet kompenserar dröjsmålet mellan inläggen och återskapar sammanhang. I figuren ser man Citera-knappen i den högra nederkanten. Den kan en deltagare som vill citera Höjas inlägg använda.

På Svenska Dagbladets diskussionssidor finns det en Svara-knapp vid varje inlägg. När man använder knappen börjar svaret automatiskt med en text av typen ”användarnamn A X tid sedan som svar till användarnamn B”.

Downie 1 år sedan

Antagningen till högskolan bör framförallt göras om. Det bör skrivas antagningsprov till varje program. Inte som nu, att man söker in på bara betyg och HSP.

Anmäl 12 personer gillade det här Gilla

Maventwo 1 år sedan som svar till Downie

Bra, förslag!
 Eftersom Högskoleprovet liksom betyg är alldeles för generella.
 En blivande Civ.ing. som inte har fallenhet för matematik bör över huvudtaget inte försöka sig på utbildningen och en blivande juridikumstuderande utan fallenhet för ord och "ordvrängeri" kan ej heller ses som lämplig för juristlinjen.

Anmäl 2 personer gillade det här Gilla

yahoo-4KS6GHVETOP22KN2BWELIJSAWM 1 år sedan som svar till Maventwo

Hur mäter du motivation? Efter 2-3 år med mer eller mindre glidande studier?

Anmäl Gilla

brollop 1 år sedan som svar till Maventwo

Problemet är att det inte finns några vettiga intagningsprov som görs innan folk släpps in på Civ Ing utbildningarna. Betyg från gymnasiet, HP och nationella prov säger absolut ingenting. Läkare och jurister vet hur man sållar.

Anmäl 1 person gillade det här Gilla

Figur 4. Att svara på inlägg på svd.se (hämtad 18.12.2012).

Figur 4 visar hur det ser ut när man svarar på ett inlägg på svd.se. Också här visas sammanhanget för svaret. Svaren ordnas så att de blir indragna, vilket gör diskussionens struktur och olika delar av den synliga. I figuren syns inte själva Svara-knappen som vid alla fyra inlägg finns på höger sida bredvid Gilla-knappen. Ovanför diskussionen står det: "Kommentarer avstängda. Artiklar äldre än två dagar går inte att kommentera." Därför har också Svara-knappen tagits bort.

På dn.se finns det ingen knapp för direkta svar eller citat. Deltagarna använder i stället andra sätt att visa sammanhang i diskussionen. De börjar ofta sina inlägg med ett tilltal, dvs. anger vem de riktar sig till. Detta gör de på olika sätt som man kan se i exempel 12–16.

(12) @Leyla. Tänkt på att man kan arbeta under dessa 4-5 sommarferier??? och när man tagit studenten är man 18-19 år och kan definitivt skaffa ett sommarjobb. Alla studenter kan avvara den tid det tar att skriva CV och lämna ut dessa. Problemet är mest att studenter klagar mycket och gör lite själva.

Student, 15:10, 14 juni 2011. Anmäl (DN5)

(13) @Ingen semester för studenter, 16:45. Och problemet är vad ?

J.Andersson, 17:19, 14 juni 2011. Anmäl (DN25)

(14) Viktor Blomqvist: helt rätt. Sommarlov för vuxna människor är bara fel. 4-5v i Juli eller däromkring räcker. Vårterminen kunde sluta senare och höstterminen börja tidigare.

Fredrix, 17:06, 14 juni 2011. Anmäl (DN22)

(15) Elentin, om man har en hyra på 4500 så bor man nog så pass stort att man kan dela lägenheten med någon och på så sätt pressa den kostnaden. Man kan dessutom låna kurslitteratur eller köpa begagnat. Man kan cykla istället för att lägga pengar på SL-kort. Matkostnaderna på 1500 låter också mycket för en person.

Det går att spara om man verkligen vill, 17:32, 14 juni 2011. Anmäl (DN28)

(16) Man får ju inte ha sommarjobb. Som student så kommer man över fribeloppet ganska fort om man drar in lite pengar över sommaren, detta trots att man inte får några pengar då. Sen ni som gnäller över att studenterna har det för bra... ni kanske hellre vill leva i ett underutvecklat land utan universitetssjukhus och laboratorier. Studielån och studiebidrag borde höjas i takt med inflationen, men så är inte fallet.

Jesper, 22:54, 14 juni 2011. Anmäl (DN44)

Att ange användarnamn med snabel-a (ex. 12 och 13), kommatecken (ex.15), kolon (ex. 14) och publiceringstid (ex. 13), är alla strategier som deltagarna använder för att visa vem de vill tilltala. I exempel 16 tilltalar Jesper flera deltagare med beskrivningen *ni som gnäller över att studenterna har det för bra*. Också på de andra diskussionsforumen förekommer tilltal av detta slag, se exempel 17 och 18.

(17) 2008-09-24, 10:53 Khalith

[...]

Till de som snackar om att cykla. Alla lyckas faktiskt inte hitta boende nära Universitetet...

(FB37)

(18) 2008-09-24, 12:53 ozc

[...]

då har man ca 1200kr kvar. det är ju inte mänskligt att leva på sådana skitpengar... **sen till snubben som skrev om danmark.** det stämmer att de får 500euro, men dessa är bidrag och behöver således inte betalas tillbaka. (FB39)

I exempel 17 inleder Khalith sitt inlägg med *de som snackar om att cykla*. Khalith är antagligen tvungen att göra på det här sättet eftersom det inte är vettigt att citera alla som har skrivit om att cykla till universitetet. I exempel 18 har ozc av någon anledning inte orkat, velat eller kunnat citera *snubben som skrev om danmark*. Ordet *snubbe* kunde tyda på att skribenten vill distansera sig från den tilltalade.

Det finns alltså flera sätt att skapa sammanhang på de undersökta forumen. Att citera, tilltala andra och svara direkt på inlägg är populärt i de undersökta diskussionerna: de flesta av deltagarna använder någon av de ovannämnda strategierna. Bara på dn.se är tilltal mindre vanligt än citat och direkta svar på de andra forumen. Detta kan bero på att man inte har en färdig Svara- eller Citera-funktion på DN:s sidor. De tekniska möjligheterna påverkar sålunda strukturen i kommunikationen.

6.2 Diskursmarkörer

Ett annat talspråkligt drag som reglerar interaktionen på diskussionsforumen är diskursmarkörer. Diskursmarkörer utgör enligt Lindström (2008:65) "ett kommunikativt smörjmedel". De för samtalet vidare och fungerar som responser eller uppbackande bidrag till andra inlägg. Diskursmarkörer är typiska för samtal ansikte mot ansikte och fungerar som länkar mellan inläggen på diskussionsforumen. (Lindström 2008:63ff.) Som tilltal, citat och direkta svar skapar de sålunda sammanhang i diskussionerna.

En typ av diskursmarkörer är responsiver, dvs. markörer som har en svarande funktion (Lindström 2008:287). De kan t.ex. markera dispreferens (Lindström 2008:120).

Responsiver förekommer också i mitt material. Exempel 19 och 20 visar två belägg där skribenten inte instämmer med det som sagts i ett tidigare inlägg:

(19) **Tja**, är inte detta ett riktigt lyxproblem egentligen? Vi har aldrig kunnat få studielån för att ha semester. Det går bra att öka på studielånet och läsa en universitetskurs på sommaren. Då blir ni fortare klara med era studier.

Stina, 20:12, 14 juni 2011. Anmäl (DN38)

(20) Maventwo 2 månader sedan

[...]

Ett 3-terminssystem behövs men under förutsättning att studietrycket sänks eftersom studenter är inga maskiner i memorering.

Nåja, att studietrycket sänks för typiska högpresterande utbildningslinjer, inte att studietrycket skall minskas för socionomstuderande eller förskolelärare som har erkänt lägst studietryck idag. (SvD46)

I exempel 19 uttrycker pseudonymen Stina att hon inte är av samma åsikt som de som kräver mera pengar för studenter i tråden *Hälften av studenter klarar sig inte ekonomin i sommar*. Den dispreferensmarkerande diskursmarkören *tja* modifierar det sagda och visar Stinas skeptiska inställning till diskussionsämnet. I exempel 20 används diskursmarkören *Nåja* i början av en modifiering av skribentens eget konstaterande: pseudonymen Maventwo anser inte att studietrycket ska sänkas för alla studerande, utan bara för dem som har högst studietryck.

Responsiva diskursmarkörer kan också markera nyhetsmottagande (Lindström 2008:120). Exempel 21 visar ett belägg på detta ur mitt material.

(21) **Jahapp**, dags för årets traditionella snyftartikel tydligen. Klipp er och skaffa er ett jobb, säger jag bara. Själv jobbade jag från den sista dagen på sommarlovet till den sista när jag studerade och även om det var så lagom kul med alla tidiga morgnar, var det underbart med lite ekonomisk frihet och den härliga kamratskap som bara ett riktigt slitjobb kan skänka. Att det inte skulle finnas jobb för unga friska människor i Stockholm mitt i sommaren? Dumheter!

E, 23:02, 14 juni 2011. Anmäl (DN46)

I exempel 21 fungerar *Jahapp* som en nyhetsmottagande responsiv som syftar på artikeln som debatteras. Ett något annorlunda belägg på en nyhetsmottagande responsiv visas i exempel 22.

(22) 2007-10-31, 14:35

ShinBet

[...]

Citat:

###Ursprungligen postat av DIREWOLF_75

Du sa det själv, "har man barn"... 3 ungar. Jodå, utan de så hade det blivit klart mer pengar över.

Men fortfarande långt mindre än man skulle tro om man bara tittar på löne/skattenivåer.###

Ah, de hade barn med sig. **ja**, då pockar det på, helt klart. (DH20)

I exempel 22 uttrycker responsiven *Ah* överraskning. *Ah* visar att ShinBet får veta något nytt om diskussionsämnet, nämligen att DIREWOLF_75:s kusin har barn. Den nya informationen ändrar Shinbets ställning till diskussionsämnet, vilket framgår av följande mening som börjar med responsiven *ja*.

Ansatsljud som *eh* och *äh* kan också räknas som yttrandereglerande diskursmarkörer, dvs. diskursmarkörer som ansluter sig till ett yttrande och kontextualiserar det (Lindström 2008:87). De kan t.ex. inleda reparationer eller invändningar eller markera ordsökande. (Lindström 2008:81, 92.) I exempel 23 nedan markerar *äh* att pseudonymen MannenMedMat inte vill instämma med petoria i att staten betalar för mycket av utbildningen. Detta förstärks av *vafan* vilket framhäver skribentens förvåning.

(23) **Studenter klara sig inte på sina studiemedel...**

2008-09-23, 21:02 petoria

[...]

Hörde idag på nyheterna om hur svårt många har med ekonomin som student. Jag är själv student i Lund, men tycker inte det finns anledning att klaga.

Vi får utbildningen betald av staten, vi får ett ett generöst bidrag och ett bra lån utöver det. Jag tycker det inte är rätt att skattebetalarna ska stå för så pass mycket av finansieringen. I de flesta

länder måste man betala utbildningen själv och sitt boende. Visserligen förstår jag att det är svårt och dyrt med bostad i storstäderna, men då tycker jag faktiskt man får skära ner på andra kostnader, så som kläder, mat.

Jag träffar dagligen folk som klagar på att de har för lite pengar, men då äter de ute många gånger i veckan, köper märkes kläder och går ut på helgerna. Man kan överleva bra och få en mångsidig kost om man köper det billigaste och köper kläder på hm eller second hand.

Vad tycker ni? Klarar ni er? Hur mycket bör studiemedlet ligga på? (FB1)

2008-09-23, 21:16 MannenMedMat

[...]

Äh vafan, tycker att det rent strategiskt är ett skitbra val för staten att göra utbildning så billig och fri som möjligt. Annars är det rätt ner i U-landslaget för Sverige. (FB2)

I exempel 24 framhävs den ordsökande funktionen hos *eh* med tre punkter.

(24) 2007-11-01, 22:08

DIREWOLF_75

[...]

Citat:

###Det är ju upp till dig. Du tjänar betydligt mer i USA på att vidareutbilda dig och du har community college om du inte är så välbeställd så att det skulle inverka negativt på din livssituation jämfört med en svensk är osannolikt. ###

Eh... Ok, du har knappast pratat med nån jänkare om det.

[...] (DH49)

Eftersom man i skrift har möjlighet att planera sin text, markerar emellertid *eh* egentligen här en skeptisk attityd hos DIREWOLF_75 till det citerade inlägget. *Eh...* kunde tolkas som ett medvetet sätt att signalera tvekande. Med andra ord imiterar DIREWOLF_75 ett samtal ansikte mot ansikte genom att ge intryck av att söka orden till sitt svar.

Som dialogreglerare fungerar diskursmarkörer som är responsgivande, uppmanande, appellerande eller frågande (Lindström 2008:80f). I exempel 25 fungerar *Jodå* som en respons på det citerade inlägget.

(25) 2007-10-31, 14:30

DIREWOLF_75

[...]

Citat:

###Ursprungligen postat av ShinBet

Det låter väldigt konstigt. Jag har inget minne av dessa gigantiska omkostnader. Tvärt om kunde vi i princip stoppa undan hela min inkomst oavkortad i fonder i Sverige. Har man barn blir det snabbt väldigt annorlunda, men för ett par välutbildade som åker iväg och bor tillsammans har jag ytterst svårt att se vad det är för extra utgifter som skenar iväg på det sättet. Nu, 6 år efter vi har kommit tillbaka till Sverige är vi fortfarande inte uppe i sambons månadsinkomster i USA även om vi lägger ihop våra månadsinkomster här i landet, i alla fall om vi använder det dollarvärde på drygt 9 SEK som rådde då.###

Du sa det själv, "**har man barn**"... 3 ungar. **Jodå**, utan de så hade det blivit klart mer pengar över. Men fortfarande långt mindre än man skulle tro om man bara tittar på löne/skattenivåer. (DH18)

Användningen av citat och diskursmarkören *jodå* i exempel 25 skapar sammanhang i diskussionen och binder inläggen till varandra.

En annan vanlig typ av diskursmarkörer är expressiver. Expressiver fungerar som spontana utrop, känslouttryck eller ljudimitationer (Lindström 2008:63). Expressiverna ger ett talspråkligt intryck till inläggen. Som man ser i exempel 26, kan expressiver bilda yttranden ensamma (*Oj.*). *Oj* och *usch* i exemplen 26 och 27 är impulsiver, dvs. uttryck för en plötslig ändring i skribentens känslotillstånd (Lindström 2008:64).

(26) mmeo 2 månader sedan som svar till lundbergj

Oj. Imponerande! Jag läste teknisk fysik och elektroteknik och jag vet att det är ett [...] (SvD32)

(27) **Usch** då.

Erik von S, 15:32, 14 juni 2011. Anmäl (DN7)

I exempel 28 används impulserna *wow* på ett intressant sätt:

(28) 2007-10-31, 19:16

DIREWOLF_75

[...]

Citat:

###Det är inte timbro som skrivit boken de publicerar den bara. De ger dig källor på allt, har du några invändningar så ta gärna upp dem.###

Du tar uppgifter publicerade av Timbro som om det var något annat än propaganda? **Wow**, lättlurad. Till och med Kpmlr är ju mer ärliga och realistiska i sina texter... Du ÄR medveten om att Timbro's huvudgrej är lobbying? (DH34)

Man kan anta att användningen av expressiven *wow* i exempel 28 snarare är ett medvetet val att uttrycka en sarkastisk attityd än ett sätt att uttrycka riktig överraskning. Expressiven *wow* är dessutom lånad från engelska. Jag behandlar kodväxling och lån i avsnitt 6.5.

Diskursmarkörer är drag som kan förknippas med den interpersonella karaktären hos datorförmedlad kommunikation. På grund av möjligheten att planera det man bidrar med på forumen utgör diskursmarkörerna ofta skribenternas medvetna val att imitera ett autentiskt samtal ansikte mot ansikte. Diskursmarkörer i text motsvarar på så sätt simultan respons som direkta reaktionssignaler, uppbackningar och diskursmarkörer i samtal ansikte mot ansikte. Dragen gör därför kommunikationen på forumen expressiv och uttrycksfull. Dessutom skapar de sammanhang i diskussionen genom att fungera som länkar mellan inläggen.

6.3 Para- och extraverbala drag

Ett tredje interpersonellt talspråkligt drag i materialet är para- och extraverbala drag (se Crystal 2006:37ff.). Paraverbala drag i talspråk är ton, intonation, styrka, betoning, tempo, rytm och pauser. Dessa uttrycker man i mitt material med användning av versaler, citattecken, upprepade skiljetecken och bokstäver, parentes och tankestreck. De extraverbala dragen i talspråk är miner och gester som man i mitt material uttrycker

med smilisar (användning av asterisker som handlingsmarkör förekommer inte i materialet). Jag inleder analysen i detta avsnitt med de paraverbala dragen.

Paraverbala drag är drag som i tal uttrycks med rösten, t.ex. högljuddhet. När skribenterna i mitt material vill uttrycka högljuddhet eller betona något använder de oftast versaler. Låg tonhöjd och mindre betoning uttrycker de med användning av parentes. Exempel 29 visar belägg på båda fenomenen.

(29) 2007-10-31, 03:39

DIREWOLF_75

[...]

Citat:

###Har du öht varit utomlands? Visst kan folk tjäna bättre. Men det tillkommer avgifter. Det är inget paradiset utomlands bara för att du har en utbildning.....###

När kusin min jobbade i USA så tjänade hon **OCH** maken båda 6-siffrigt i månaden räknat i kronor. Tillbaka i Sverige tjänar de tillsammans inte ens i närheten av 6-siffrigt i månaden (**fast visst, de kunde nog komma upp i det tillsammans om hon inte hade velat ha lite mer tid med ungarna, hennes tidigare forskarjobb tog bara FÖR mycket tid så nu är hon NO-lärare i stället**) men när de jämför levnadsstandard så tycker de inte att det är någon större skillnad, omkostnaderna som tillkom eller var högre i USA sög upp en enorm del av inkomsterna så även om det blev mer över så var det långt mindre än man skulle ha trott, och än vad de hade räknat med innan de varit där nåt år. (DH10)

I exempel 29 uttrycker versalerna betoning av konjunktionen *OCH*. Den långa bisatsen inom parentes innehåller mycket information men skribenten har ändå valt att betona den mindre med användning av parentes. Intressant är att det finns versaler också inom parentes: satsen som betonas mindre innehåller ändå prepositionen *FÖR* som skribenten velat betona. På det här sättet kan man uttrycka åtminstone fyra olika nivåer av tonhöjd i talspråklig text: text inom parentes är minst betonad, text med versaler inom parentes är lite mer betonad, text utan någon formulering är neutralt betonad och text med versaler är mest betonad. Alla metoderna bidrar till att skapa ett intryck av intonation i texten.

Man betonar också enstaka ord eller hela meningar med versaler vilket pseudonymen Olof Westling har gjort i slutet av exempel 30. Också här kan man se ett exempel på användning av parentes. Dessutom används citattecken som ett medel att uttrycka en viss intonation.

(30) Olof Westling 2 månader sedan

Det handlar helt och hållet om studenternas egna ambitioner. Har man väl valt att studera vidare på universitet så borde man (om man har någon som helst ambition i livet) inte fråga sig själv vad som krävs av en, utan vad man kan åstadkomma. Mediokra studenter med låga ambitioner är det som präglar många utbildningar.

Däremot är graden av denna "parameter" olika viktig beroende på vilken utbildning man läser. Jag läser till civilingenjör och har minst 6 timmars föreläsningar/lektioner om dagen. Utöver dessa >30 timmar/veckan, måste man lägga ner åtskilliga timmar till för att faktiskt lära sig sakerna föreläsaren går igenom.

Det är väl bara att inse att många humanistiska och ekonomiprogram är skrämmande efter i en internationellt perspektiv. För dessa studenter är det ännu viktigare att fråga sig, VAD VILL JAG MED MIN UTBILDNING? (SvD43)

Ordet "*parameter*" får i exempel 30 en speciell ton och meningen en speciell intonation på grund av citattecknen. Användningen av parentes, citattecken och versaler gör också texten mer expressiv än en traditionell skriven text och läsaren ser hur man ska tolka inlägget, dvs. hur man skulle uttrycka det som sägs i inlägget om man talade.

Användning av parentes är förhållandevis vanligt i mitt material. Med parentes kan man som jag diskuterat ovan uttrycka mindre betoning vilket skribenten har gjort i exempel 31. Ibland verkar parenteser också fungera som garderingar vid ansiktshotande delar av inlägg.

(31) 2008-09-24, 17:57 Höja

[...]

Hur går det ihop, att de inte räcker till men studiemedlen är för låga? Samtidigt förstår jag inte varför man väljer att plugga där man inte har råd, såvida utbildningen inte enbart finns just där (vilket inte är så troligt). Sedan är jag en individ som mer än gärna flyr hemstaden för att studera och inte ser minsta lilla charm med stockholm (vilket självklart påverkar när stockholmstudenterna klagar över att det är dyrt:P) (FB50)

I exempel 31 står mindre betonade bisatser inom parentes och de fungerar som kommentarer till det sagda. Bisatserna kan tolkas som ansiktshotande och skribenten har antagligen därför valt att använda parentes som gardering. En liknande situation visar exempel 32 där parenteserna innehåller känslouttrycket *Vilken jävla pension??* där svordomen och de två frågetecknen förstärker det sagda. Den sista bisatsen inom parentes utgör kritik av CSN.

(32) 2008-09-24, 01:10 MonkeyWiz

[...]

Citat:

###Ursprungligen postat av Svampfest

Det är att uppmana till svartjobb!###

Jag är för svartjobb och tycker att det är upp till var och en att inte få pension när de blir gamla.

(Vilken jävla pension??)

[...]

Det jag däremot tycker är pissigt är de fruktansvärda villkor CSN slänger ut och att CSN är mer eller mindre ensamma om en sådan tjänst. Visst kan swedbank låna ut pengar men inte till en fattig student. Va dfinns kvar? Jo, CSN men ockerräntor och luddiga regler **(som de ändrar på närhelst de känner för det)**. (FB31)

Också i exempel 32 kunde man tänka sig att parenteserna fungerar som ett sätt att gardera sig: skribenten vill uttrycka sig starkt men garderar sig med användning av parentes, möjligen för att bevara en viss grad av artighet. Exempel 33 visar två exempel till på användning av parentes.

(33) 2008-09-24, 02:49 zelamer

[...]

Det är något jag kunde veta just för att jag kände dem väldigt väl, och det är därför jag inte vill flytta in tillsammans med okända människor. Känner man inte folket man flyttar ihop med kan man ju lika gärna sätta sig i ett korridorssum. Där vet man i alla fall att det blir stökigt och blir inte negativt överraskad **(nåja...)** när den vanligtvis så tysta och blyga Sara plötsligt har högljutt scat-sex på diskbänken i köket med Bamse-Björne, eller nåt.

Jag sa aldrig att jag inte skulle kunna bo med någon annan student. Allt jag sa var att jag kan förstå om man inte vill flytta ihop med andra studenter med tanke på hur de flesta betar sig. **(Bodde i en**

av stadens lugnaste studentbyggnader i 2,5 år efter mitt försök i korridoren, men likväl fick "vi" en jävla massa klagomål från de "normala" grannarna.) Men å andra sidan... Om man nu har försatt sig i den situationen så att man blir tvingad till att söka upp andra studenter att dela bostad med passar man förmodligen in i den gruppen alldeles förträffligt. (FB35)

I exempel 33 fungerar *nåja* inom parentes som en kommentar till det nyss sagda och visar hur man borde tolka det. Meningen inom parentes i det senare stycket fungerar som ett inskott i inlägget. Dessutom använder skribenten citattecken för att visa hur vissa element i meningen ska tolkas. De upprepade punkterna i det sista stycket i inlägget uttrycker en viss rytm: pausen före den sista meningen framhäver budskapet. De upprepade punkterna i exempel 34 fungerar på ett liknande sätt.

(34) 2007-11-01, 16:06

Banjo

[...]

Sverige är idiotiskt. I länder som USA och Nya Zeeland tar de dubbelt så höga avgifter för utlänningar, men här ska utlänningar få studera på samma villkor... Jävla kommunism. (DH45)

I exempel 34 uttrycker pseudonymen Banjo sin förvåning över Sveriges utbildningspolitik. De upprepade punkterna fungerar som en paus före det sista uttalandet och ger läsaren ett intryck av upprördhet.

Betoning kan också uttryckas med upprepade skiljetecken eller bokstäver som skribenten har gjort i exempel 35 och 36.

(35) @Leyla. Tänkt på att man kan arbeta under dessa 4-5 sommarferier??? och när man tagit studenten är man 18-19 år och kan definitivt skaffa ett sommarjobb. Alla studenter kan avvara den tid det tar att skriva CV och lämna ut dessa. Problemet är mest att studenter klagat mycket och gör lite själva.

Student, 15:10, 14 juni 2011. Anmäl (DN5)

(36) 2007-11-01, 12:28

DIREWOLF_75

[...]

Vården i USA tar ut hutlösa priser, låååångt utöver faktiska kostnaderna. [...] (DH42)

Upprepade skiljetecken eller bokstäver som en strategi för betoning är emellertid sällsynt i mitt material. Ett undantag utgör upprepanget av punkter som förekommer flera gånger i materialet (se ex. 33 och 34 ovan). Till och med rubriken till diskussionen på Flashback i mitt material innehåller upprepade punkter: *Studenterna klara sig inte på sina studiemedel...*

I exempel 37 används frågetecken och upprepade punkter som medel för att uttrycka upprördhet.

(37) 2007-10-31, 01:09

Ernst Jünger

[...]

Citat:

###Ursprungligen postat av Obi-Wan

Det som håller tillbaka svenskar från att flytta utomlands, är att man har släkt och vänner här. Men somliga svenskar flyttar i alla fall.###

Alltså nu exploderar jag snart. Tror du på det där själv? Handen på hjärtat?

Tror du inte det är en förmån att kunna språket? Känna landets historia? Etc etc? Känna till hur saker fungerar i land...

Tror du inte svenskar uppskattar att slippa leva i de förmoderna samhällen som ofta ger bättre löner?

Har du öht varit utomlands? Visst kan folk tjäna bättre. Men det tillkommer avgifter. Det är inget paradiset utomlands bara för att du har en utbildning.....

Herregud vilket jävla skitsnack du spyr ur dig idag. Väldigt låg nivå. (DH9)

Upprepning av korta frågeformulerade satser skapar en upprörd ton i exempel 37. Interpunktionen i exemplet skapar också en viss hackig rytm, vilket ökar dramatiken. Här är det skäl att notera att skribenten i exempel 37 har en speciell personlig skrivstil som präglas av korta satser.

Exempel 38 visar det ena av de två beläggen på fetstil i materialet (jag räknar inte med rubriken i diskussionen på Flashback som är skriven med fetstil).

(38) 2007-10-31, 14:30

DIREWOLF_75

[...]

Citat:

###Ursprungligen postat av ShinBet

Det låter väldigt konstigt. Jag har inget minne av dessa gigantiska omkostnader. Tvärt om kunde vi i princip stoppa undan hela min inkomst oavkortad i fonder i Sverige. **Har man barn** blir det snabbt väldigt annorlunda, men för ett par välutbildade som åker iväg och bor tillsammans har jag ytterst svårt att se vad det är för extra utgifter som skenar iväg på det sättet. Nu, 6 år efter vi har kommit tillbaka till Sverige är vi fortfarande inte uppe i sambons månadsinkomster i USA även om vi lägger ihop våra månadsinkomster här i landet, i alla fall om vi använder det dollarvärde på drygt 9 SEK som rådde då.###

Du sa det själv, **"har man barn"...** 3 ungar. Jodå, utan de så hade det blivit klart mer pengar över. Men fortfarande långt mindre än man skulle tro om man bara tittar på löne/skattenivåer. (DH18)

I exempel 38 används fetstil och citattecken för att betona det som är viktigt i det citerade inlägget, dvs. om man har barn. Användning av fetstil är sällsynt i mitt material, vilket kan bero på att man inte har möjlighet att använda fetstil på alla de undersökta forumen.

Tempo, rytm och pauser kan man uttrycka t.ex. med användning av speciell interpunktion som i exempel 39.

(39) edthsdgh 2 månader sedan som svar till Ali Babar

Att ställa krav! Ingen ska behöva ha krav på sig! **INGEN!** Egentligen borde alla få högsta betyg!
Detta för att främja jämställdheten! Lika betyg = lika lön! (SvD17)

I exempel 39 låtsas pseudonymen edthsdgh ironiskt att hen är upprörd. Detta understryker hen med användning av korta utrop och versaler. Exemplet visar de kreativa lösningar man kan komma på när man vill uttrycka känslor som upprördhet i text. Också tankestreck kan fungera som retoriska medel i text. I exempel 40 markerar tankestreck pauser vilket förstärker skribentens budskap.

(40) Jag har alltid fixat sommarjobb och jag jobbar alltid extra under helgerna **MEN** varje år stöter jag på samma problem **!** för att kunna försörja mig måste jag börja jobba i april för att kunna betala hyran i maj. Problemet som följer då blir att studierna blir lidande de 2-3 sista månaderna på VT. Det går **!** men det är orimligt att det är min utbildning som skall bortprioriteras. Reformen av studiestödet efterfrågas **!**

Långtidsstudent, 16:29, 14 juni 2011. Anmäl (DN16)

Andra förstärkande paraverbala drag i exempel 40 utgör användningen av versaler och utropstecken.

De extraverbala dragen i mitt material består av smilisar. De uttrycker som jag konstaterat miner, gester och annat kroppspråk. Materialet innehåller både traditionella och grafiska smilisar och dessutom grafiska animerade smilisar, dvs. smilisar som rör sig. Möjligheten att använda olika smilisar varierar från forum till forum. Därför finns det inga grafiska smilisar i diskussionerna på svd.se och dn.se medan de förekommer på Flashback och Debatthuset. Trots möjligheten att använda smilisar på två av forumen är de överraskande lågfrekventa i mitt material. Detta kan bero på de förhållandevis formella diskussionsämnena – man kan anta att deltagarna har ett behov att framstå som trovärdiga debattörer. Skillnader finns också mellan de allmänna forumen och tidningarnas sidor. De allmänna forumen verkar vara informellare än tidningarnas sidor vilket kan förklara den högre frekvensen av smilisar på dem. Exempel 41 och 42 visar de enda beläggen på smilisar på dn.se och svd.se.

(41) Visst finns det vettiga sommarkurser, både på universiteten och distans. Ett annat problem för de som faktiskt får sommarjobb. Lönen kommer inte förens skolstart till hösten **:P**
olle, 20:11, 14 juni 2011. Anmäl (DN37)

(42) mmeo 2 månader sedan som svar till lundbergj

Oj. Imponerande! Jag läste teknisk fysik och elektroteknik och jag vet att det är ett undantag att folk orkar jobba i sån utsträckning som du gör och klara civilingenjörsutbildningen (läkarutbildningen vet jag inget om). Så jag tycker nog inte Erik har helt fel. **;)!** Dessutom extra imponerande att du klarade att ta civilingenjörsexamen samtidigt som du jobbade 60-80% trots att det uppenbart inte var det här du brann för, utan började en ny lång utbildning när väl den första examen var avklarad.

Jag har hört många studenter som skulle bli glada över en ökad studietakt, men faktiskt ingen som läst Y. (SvD32)

I exempel 41 och 42 uttrycker smilisarna hur den föregående meningen borde tolkas. Smilisarna signalerar att skribenten har skrivit sitt inlägg med glimten i ögat och att man inte ska tolka budskapet för allvarligt. På grund av den låga frekvensen av smilisar kan diskussionerna på dn.se och svd.se betraktas som formellare än diskussionerna på Flashback och Debatthuset.

Smilisar kan också signalera ett förstärkt känslotillstånd som i exempel 43 där pseudonymen Lord_Stalin använder en gråtande smilis för att klargöra sin inställning till dyra hyror.

(43) 2008-09-23, 23:20 Lord_Stalin

[...]

Sen kostar ju även ett korridorsrum ca 3000kr nu 😭 (FB15)

Vanligt i mitt material är att samma skribenter använder många smilisar, smilisarna är alltså en del av deras personliga skrivstil. Exempel 44 illustrerar detta.

(44) 2008-09-24, 13:41 Höja

[...]

Varför plugga i sthlm om man inte har råd? 😞

Mobil 500 låter dock som riktigt mycket, samma med försäkring och bredband, kanske skall nedgradera och sluta ringa för mer än man har råd? 😞 SI kort kan jag ibland förstå om man nu valt sthlm som studieort (vilket jag oftast inte förstår varför). Men ringa för 500 i månaden och så pass hög bredbandsräkning och försäkring :O jag betalar 300 kr i året i försäkring och mitt bredband kostar så mycket i kvartalet :S (FB41)

Exempel 44 är taget från Flashback där grafiska smilisar är möjliga. Alla smilisar ändras ändå inte automatiskt till grafiska smilisar när inläggen publiceras och därför finns det också traditionella smilisar i inlägget. Smilisarna spelar en viktig roll i kommunikationen. Med hjälp av dem uttrycker skribenterna den ton och attityd de vill förmedla. Det är inte alltid ens möjligt att uttrycka alla de nyanser som man vill förmedla utan att använda smilisar.

En speciell effekt skapar de animerade smilisarna, dvs. smilisar som t.ex. ändrar färg eller rör sig som i exempel 45. Jag anger vad smilisen ”gör” inom parentes i exemplen.

(45) 2008-09-24, 14:08 Bud Flud

[...]

Citat:

###Ursprungligen postat av Apanalol001

lär dig skillnad på lån och bidrag###

Han skriver ju studiemedlen som består av både lånedel och bidragsdel. Alltså att menar Metro

Student att man ska höja något av dessa eller båda. Var ser du att han inte kan skillnaden? 🤔

(facepalm-smilisen slår handen på pannan) (FB45)

Exempel 45 visar den så kallade facepalm-smilisen som slår handen i pannan. Facepalm-smilisen uttrycker vanligtvis skam, chock, frustration, besvikelse eller sarkasm. I inlägget understryker facepalm-smilisen den sarkastiska tonen. Andra animerade smilisar i mitt material är smilisen som hyttar med fingret, smilisen som rodnar och smilisen som skrattar. Belägg på dessa visas i exempel 46.

(46) 2007-10-31, 17:01

Björn Olsson d.ä.

[...]

Citat:

###Ursprungligen postat av Carlito Brigante

Jämför man köpkraft med andra EU-länder. Så placerar sig Sveriges rikaste region som nummer 366###

Jag tycker inte du skall anamma Ernsts hemska punktuering. 🤔 (hyttar med fingret) (DH31)

2007-10-31, 17:02

Carlito Brigante

[...]

Citat:

###Ursprungligen postat av Björn Olsson d.ä.

Jag tycker inte du skall anamma Ernsts hemska punktuering. 🤔 ###

Oj, skrev jag verkligen så. 😊 (rodnar) (DH32)

I exempel 46 tillrättavisar skribenten pseudonymen Carlito Brigante i fråga om hans interpunktion men visar att inlägget inte ska tas för allvarligt med att använda en smilis som hyttar med fingret. I det följande inlägget svarar Carlito med att beklaga sin tidigare konstiga interpunktion. Detta gör han igen med glimten i ögat och använder en smilis som rodnar för att förmedla att inlägget inte ska tolkas för allvarligt. Smilisarna har alltså en garderande funktion och de förebygger missförstånd som kunde uppstå om man bara kommunicerade med verbal text. Ibland framhäver smilisen dock det ansiktshotande intrycket, som i exempel 47.

(47) 2007-10-31, 19:16

DIREWOLF_75

[...]

Citat:

###Ursprungligen postat av Carlito Brigante

Ja de tar upp det dock presenteras ingen direkt jämförelse. Men om man ser att en industriarbetare i USA har ut 210´ och i Sverige 145´ (1998 års löner) så är det stora skillnader. För 65´ kan du köpa väldigt mycket välfärd.

Jämför man köpkraft med andra EU-länder. Så placerar sig Sveriges rikaste region som nummer 366 sen blir det ett hopp ner för resten av Sverige som ligger mellan 755 och 992 (av 1131 regioner, innan EU gjorde sina senaste utvidningar). Och vår offentliga välfärd är sannerligen inte så pass mycket bättre så att det motiverar att vi ska ha så pass mycket lägre köpkraft.###

För 65´ kan du köpa väldigt mycket välfärd. 😊 (skrattar)

Nej, det kan du inte. (DH34)

Exempel 47 visar det andra belägget av två på användning av fetstil i materialet. Skribenten vill lyfta fram en mening ur det citerade inlägget som hen inte anser vara sant. Skribenten framhäver sin attityd med en skrattande smilis för att visa att hon eller han tycker att det citerade påståendet är löjligt.

Användningen av para- och extraverbala drag utgör alltså en viktig del av samspelet i de undersökta diskussionerna. Med hjälp av versaler, parenteser, citattecken, upprepade punkter och andra tecken, smilisar och fetstil uttrycker skribenterna sådant som de inte

annars kunde uttrycka i text. De para- och extralingvistiska dragen gör det lättare för skribenterna att uttrycka sig tydligt och hjälper läsarna att tolka inläggen rätt. De para- och extraverbala dragen är speciellt viktiga i nätdiskussioner där obekanta människor diskuterar om ämnen som kan leda till känsloutbrott och oenighet. Dragen förebygger missförstånd och lättar upp stämningen i diskussionerna.

6.4 Förkortning, reduktion och utelämnning

Särdrag i materialet som gäller den lexikala nivån i språket är förkortning, reduktion, samt utelämnning av ord och ändelser. Dessa räknar Hård af Segerstad (2005:5) som talspråksimiterande stavning. Samtidigt som de skapar en spontan och informell ton i texten, sparar de tid, utrymme och ansträngning. (Hård af Segerstad 2005:5.) Därför lämpar de sig bra i informella nätdiskussioner.

På de undersökta forumen är det vanligt att man använder förkortningar i stället för hela ord (*ngn*) och fraser (*iaf* 'i alla fall'). De vanligaste förkortningarna i materialet är etablerade förkortningar också i traditionellt skriftspråk: *pga, dvs, ca, ggr, inkl, ngn, ngt, tex* eller andra allmänt kända förkortningar som *BNP* 'bruttonationalprodukt', *SCB* 'Statistiska centralbyrån' och *CSN* 'Centrala studiestödsnämnden'. Det finns också förkortningar som främst används i informella skrivna sammanhang, speciellt i datorförmedlad kommunikation, t.ex. *iaf, iom* 'i och med', *öht* 'över huvud taget'. De för datorförmedlad kommunikation speciella förkortningarna är ofta lånade från engelska och kan betraktas som globalt etablerade i nätspråk, t.ex. *etc* 'et cetera', *btw* 'by the way', *lol* 'laughing out loud', *imo* 'in my opinion'. I de undersökta diskussionerna förkortar skribenterna därtill ord som förekommer ofta i diskussionen för att undvika att skriva samma långa ord flera gånger, se exempel 48.

(48) brollop 2 månader sedan som svar till Maventwo

Problemet är att det inte finns några vettiga intagningsprov som görs innan folk släpps in på **Civ** **Ing** utbildningarna. Betyg från gymnasiet, **HP** och nationella prov säger absolut ingenting. Läkare och jurister vet hur man sållar. (SvD5)

Exempel 48 är från en diskussion där civilingenjörsutbildning (*Civ Ing*) och högskoleprov (*HP eller HSP*) nämns ofta. Antagligen för att spara ansträngning och skrivtid har deltagarna valt att förkorta de frekventa orden. I diskussionen på Debatthuset används förkortningen *uni.* redan i rubriken till det inledande inlägget och därför används *uni.* också av flera andra i tråden.

I de undersökta diskussionerna är diskussionsämnena som framkommit förhållandevis formella (utbildning, ekonomi). Det informella sammanhanget, dvs. diskussionsforum på nätet, möjliggör emellertid användning av både formella (t.ex. *BNP* för *bruttonationalprodukt*) och informella (t.ex. *lol* för frasen *laughing out loud*) förkortningar.

Engelska förkortningar är kännetecknande också för svenskspråkig datorförmedlad kommunikation. Exempel 49 och 50 visar två belägg på engelska förkortningar.

(49) 2007-10-31, 17:03

Carlito Brigante

[...]

Citat:

###Ursprungligen postat av Ernst Jünger

Ja, och jag ser hellre en nationalekonom som debatterar emot honom.###

Fredrik Bergström är nationalekonom **BTW**. (DH33)

(50) 2008-09-23, 21:29 rularn

[...]

allt under 3500 räknas som en hygglig hyra **imo** (FB4)

Exempel 49 och 50 visar hur man kan använda de engelska förkortningarna *btw* (*by the way*) och *imo* (*in my opinion*) i ett inlägg. Båda inläggen är korta och användningen av förkortningarna gör inläggen ännu kortare. De engelska förkortningarna i materialet visar den globala karaktären hos datorförmedlad kommunikation. Att förkortningar som *btw* och *imo* används på allmänna forum som Flashback och Debatthuset tyder på att de

utgör en etablerad del av det svenska nätspråket: skribenten kan anta att alla i tråden förstår förkortningarna.

Talspråkliga reduktioner och utelämnade ändelser (*sån, sen, nån, nåt, sa, funkar, funkade*) är ett annat sätt att minska den tid och ansträngning som går åt att skriva ett inlägg.

(51) rudmark 2 månader sedan som svar till gtt

Kanske ska ses som ett projektarbete. Vill du ha semester, ta en paus (dvs en sån här tredjedelstermin) (SvD9)

I exempel 51 använder pseudonymen rudmark den reducerade formen *sån* av ordet *sådan*. Det korta inlägget innehåller också förkortningen *dvs*. Andra tecken på att inlägget har skrivits snabbt är att den sista punkten saknas. En annan vanlig talspråklig reduktion i materialet är *nåt* eller *nån* i stället för *något* eller *någon* (ex. 52).

(52) 2007-10-31, 01:02

DIREWOLF_75

[...]

Citat:

###Ursprungligen postat av Ernst Jünger

Intressanta tankar. Jag skulle gärna vilja ha lite fakta angående det sista. Länkar tex.###

Jag har tyvärr ingen aning om det finns **nåt** om det på nätet, det finns säkert men jag har bara diskuterat det "real life".

Citat:

###Så länge som en civilingenjör tjänar mycket mer på ett jobb utomlands, är det inget konstigt i att det förekommer en utflyttning. Det som håller tillbaka svenskar från att flytta utomlands, är att man har släkt och vänner här. Men somliga svenskar flyttar i alla fall.###

Och undantaget de som flyttar till övriga nordiska länder eller av **nån** anledning England, så kommer de flesta tillbaka förr eller senare.

Och det är faktiskt MYCKET sällan jag hör **någon** som tar jobb utomlands att det beror på hög lön/låg skatt. Mycket vanligare är det att man har att välja mellan att långflytta inom Sverige eller

flytta utomlands för att få den typ av anställning man vill ha och då är det mer spännande att flytta utomlands direkt än att krångla nästan lika mycket bara för att "stanna kvar i grå-trista Sverige", eller helt enkelt att man sysslar med **nåt** som det just då inte går att få anställning som i Sverige. (DH8)

Exempel 52 illustrerar användningen av de talspråkliga reduktionerna *nån* och *nåt*. Inlägget är också i övrigt talspråkligt: det innehåller paraverbala drag som citattecken, kodväxling, versaler och användning av snedstreck i stället för ordet *eller*. Vidare börjar två av meningarna med ordet *och*. Intressant är emellertid att skribenten också använder den längre formen av ordet *någon* en gång. Talspråklighetsgraden kan alltså variera inom ett och samma inlägg. Skribenterna är inte alltid konsekventa i fråga om stilen.

En annan vanlig reduktion är *sen* i stället för *sedan*. *Sen* förekommer speciellt i början av meningar, vilket ger texten en talspråklig stil.

(53) 2008-09-24, 17:52 ozc

[...]

det är inget större problem med pengar för min del. jag anser bara att studiemedlen inte räcker till, thats it. **sen** anser jag väl knappast att folk ska behöva lämna stan bara för att de inte har råd att studera här? **sen så** finns det inget vettigt alternativ till den utbildningen jag går på annan ort. (FB49)

I exempel 53 börjar två meningar med den talspråkliga reduktionen *sen*. Vanligt är att man till *sen* tillägger ordet *så*, vilket förekommer också i talspråk. Det informella intrycket framhävs med att alla meningar i exemplet har påbörjats med liten bokstav.

I materialet finns också några ord som har fått en talspråkligare och kortare form där vissa bokstäver har förändrats eller anpassats till vardagligare former (*soossarna*, *funkar*, *funkade*).

(54) 2007-10-31, 00:14

Ernst Jünger

[...]

Är det dags att avgiftsbelägga uni studier?

Studenter från tredje världen kommer hit och studerar gratis. Det går förstås inte att ha det så. Cost/benefit analysen visar det. Och precis som de flesta andra länder kommer Sverige förmodligen att införa avgifter för dessa studenter.

Nu är det som så att många nysvenskar kommer hit och skaffar sig tex en tandläkarutbildning och drar sen vidare ut i världen. Till länder de får bättre betalt. Jag har själv pratat med många sådana individer. Detta funkar ju inte om det förekommer i för stor skala. Vilket jag tror att det gör. Eftersom att Sverige är dåliga på att integrerade folk i samhällstoppen.

[...]

Därför är det inte otroligt att vi måste avgiftsbelägga uni studier. Precis som de var på väg att göra i Tyskland. Ett "problem" om man ska göra det. Är att det högskattesamhälle som sossarna skapat innebär att folk inte har så mkt kapital. Och om vi då avgiftsbelägger utbildningar. Så kan vi inte utbilda några människor för folk har inte råd! Men om borgarna vinner 1-2 val till så kan det ändras.

Jag tycker det är en tråkig utveckling. För jag gillar sådant som hög ekonomisk socialmobilitet. Tycker det här samhället till.

Vad tror ni? (DH1)

I exempel 54 har orden *fungerar* och *socialdemokraterna* ersatts med de kortare och talspråkligare formerna *funkar* och *sossarna*. Utöver dessa kortare former används också förkortningarna *uni*, *tex* och *mkt* och reduktionen *sen* i inlägget. De reducerade formerna av ord kan räknas som talspråkliga och de är vanliga i slang. Jag behandlar slang i samband med talspråkliga ord och uttryck i avsnitt 6.5.

En typ av förkortning är utelämnning av ord och ändelser, som (*jag*) *bodde* och *sa(de)* i exempel 55.

(55) 2008-09-24, 02:49 zelamer

[...] Jag **sa** aldrig att jag inte skulle kunna bo med någon annan student. Allt jag **sa** var att jag kan förstå om man inte vill flytta ihop med andra studenter med tanke på hur de flesta betar sig. (**Bodde** i en av stadens lugnaste studentbyggnader i 2,5 år efter mitt försök i korridoren, men likväl fick "vi" en jävla massa klagomål från de "normala" grannarna.) Men å andra sidan... Om man nu har försatt sig i den situationen så att man blir tvingad till att söka upp andra studenter att dela bostad med passar man förmodligen in i den gruppen alldeles förträffligt. [...] (FB35)

I exempel 55 används den talspråkliga formen *sa* av verben *sade* utan verbändelsen *-de*. Inom parenteserna har subjektet lämnats bort framför den finita verbformen *bodde*.

Skribenterna i materialet utelämnar alltså ändelser men också hela ord. Vanligt i de undersökta diskussionerna är att man utelämnar just subjekt som i exempel 56.

(56) **tror inte** vi fick socialbidrag som student på min tid ej heller bostadsbidrag eller akassa om man började studera direkt efter studenten. Nej det lönar sig bättre att bli nåt oakademiskt och få pensionspoäng från tidig ålder. **Ät** alltid havregrynsgröt de sista mån på våren till middag det gick väl ok men **undrar** om det ska vara så för en student med barn. **Tycker** politikerna måste se över detta och jämföra med vilka som nu är långtidssjukskrivna. Det är kvinnor som har en ojämförligt hög % sjsk
forts från fd student, 19:15, 14 juni 2011. Anmäl (DN35)

Skribenten i exempel 56 har utelämnat flera subjekt. Utelämnat subjekt är ett vanligt drag i datorförmedlad kommunikation eftersom subjektet oftast framgår implicit utifrån kontexten. I det här fallet är subjektet skribenten själv.

Andra sätt att spara den tid och ansträngning som går åt till att skriva är att ignorera vissa av skriftspråkets normer som stora bokstäver och interpunktion. Exempel 57 visar ett belägg på detta.

(57) 2007-10-31, 03:39

[...]

När kusin min jobbade i USA så tjänade hon OCH maken båda 6-siffrigt i månaden räknat i kronor. **Tillbaka i Sverige tjänar de tillsammans inte ens i närheten av 6-siffrigt i månaden(fast visst, de kunde nog komma upp i det tillsammans om hon inte hade velat ha lite mer tid med ungarna, hennes tidigare forskarjobb tog bara FÖR mycket tid så nu är hon NO-lärare i stället)**

men när de jämför levnadsstandard så tycker de inte att det är någon större skillnad, omkostnaderna som tillkom eller var högre i USA sög upp en enorm del av inkomsterna så även om det blev mer över så var det långt mindre än man skulle ha trott, och än vad de hade räknat med innan de varit där nåt år. [...] (DH10)

I exempel 57 är den med gult markerade meningens 109 ord lång och innehåller flera huvud- och bisatser samt en bisats i parentes. I stället för punkter har skribenten valt att använda kommatecken. Skribenten har antagligen inte planerat eller redigerat sin text alls. Inlägget består främst av fri tankeström i skriftform.

De förkortningar, reducerade ord och utelämnningar som förekommer i materialet visar att deltagarna ser kommunikationssituationen som förhållandevis informell även om diskussionsämnet är seriöst. Dragen är förhållandevis frekventa i materialet och ger därför språket en talspråklig och koncentrerad karaktär.

6.5 Talspråkliga uttryck, kraftuttryck och kodväxling

Andra talspråkliga drag i mitt material som gäller den lexikala nivån i språket är talspråkliga ord och uttryck, kraftuttryck som fula ord och förstärkningar samt kodväxling. De är alla drag som ger språket på de undersökta forumen en talspråklig och informell karaktär. Dragen är klart mindre frekventa på DN:s och SvD:s sidor: medan det i diskussionerna på Flashback och Debatthuset finns många belägg finns det på DN:s och SvD:s sidor bara ett par belägg per drag eller inga. Dessutom är t.ex. kraftuttrycken på tidningarnas sidor förhållandevis milda, vilket man kan se i exempel 58.

(58) Det är beklagligt att det är så här det ska fungera. Själv jobbar man nuförtiden och får semester med lön och allt istället för att jobba på ett **skitjobb** för inget. Hade inte mina föräldrar gett mig stöd ekonomiskt hade det inte gått ihop. [...]

Välkommen till aristokratin, 17:55, 14 juni 2011. Anmäl (DN29)

I exempel 58 använder skribenten ordet *skitjobb* men här har ordet egentligen inte en förstärkande funktion utan det kan betraktas som ett rätt etablerat uttryck för 'ett dåligt jobb'.

Jag har redan i avsnitt 6.4 behandlat en typ av talspråkliga ordformer, nämligen reduktioner (*sossarna, funkar*). De talspråkliga orden i materialet kan alla betraktas som slangord. Slangord definieras av Kotsinas (1998:59) som ord som på något sätt avviker från standardspråket och som ofta har en expressiv effekt i sammanhanget. De används mest av ungdomar. Exempel på slangord i mitt material är t.ex. *snubbe* och *millar* som visas i exempel 59.

(59) 2008-09-24, 01:02 jumpcut

[...] En **snubbe** med fem **millar** på kontot får mer pengar från CSN än en **snubbe** som jobbar heltid under sommarlovet för att ha råd att leva... (FB29)

Med undantag av kraftuttryck och svordomar finns det få andra tydligt vardagliga ord som kan kategoriseras som slangord i materialet. En typ av talspråkliga uttryck i materialet är användningen av ordet *typ* i början av en mening för att beteckna 'till exempel' (om användningen av *typ* se Kotsinas 1998:84ff).

(60) 2008-09-23, 23:32 jumpcut

[...] Att bo i korridor innebär väl att man inte kan välja de man vill bo med? Jag talar om att dela lägenhet med folk man antingen känner eller delar värderingar med. **Typ** sätta upp lappar med rubriken "Lugn och seriös student/ska utan husdjur **sökes** för att dela lägenhet" i skolan. (FB18)

I exempel 60 använder skribenten ordet *typ* på ett talspråkligt sätt i början av en mening. Detta kontrasteras mot skribentens föreställning om "seriöst" språk i en imaginär lapp på en anslagstavla, där man använder den formellare passivformen *sökes* i stället för *söks*. Exemplet visar att skribenten är medveten om en skillnad i formalitetsgrad mellan forumdiskussion och formella annonser. Det är alltså inte motiverat att hävda att datorförmedlad kommunikation försämrar skriftspråket: man kan fortfarande skriva också formellare texter trots att man på nätet diskuterar på ett informellt och talspråkligt sätt (jfr avsnitt 3.3).

Ett ord som också används på ett talspråkligt sätt är *och* när det används i början av en mening (ex. 61).

(61) 2008-09-23, 23:02 petoria

[...]

och allt prat om inflationen ska äta upp allt bidrag stämmer i viss mån på hyrorna som gått upp en del. Däremot finns det ofta substitut för de varor som har gått upp. Om kött har blivit 30% dyrare kan man köpa bönor och få protein därifrån. Om man inte har råd att gå ut kan man göra en hemmafest i någons studentkorridor. [...] (FB12)

Exempel 61 illustrerar en vanlig användning av ordet *och* i början av en mening i materialet. Den talspråkliga användningen av *och* i början av en mening skapar i skrift en anknytning till sammanhanget och driver innehållet framåt: skribenten fortsätter sitt eget eller en annan deltagares resonemang. Kontinuitet av detta slag är vanligt i kommunikation ansikte mot ansikte. Därför skapar den *och*-inledda meningen en känsla av talat, spontant språk. (Lagerholm 2008:71.)

Fula ord som svordomar, förstärkningar och andra kraftuttryck är ord som har ett åtminstone delvis tabubelagt innehåll och dessutom en slangbetonad form (Andersson 1985:49). Fula ord är i mitt material vanliga på de allmänna forumen (Flashback, Debatthuset), speciellt på Flashback. Enligt Andersson (1985:112ff) svär man till exempel om man är frustrerad, om man vill chockera, om man vill smäda eller skälla på någon, eller om man vill skämta eller skänka formalitetsgraden i diskussionen. I mitt material används de fula orden ofta i känsloladdade sammanhang där de betonar och förstärker det sagda, som i exempel 62.

(62) 2008-09-23, 21:16 MannenMedMat

[...]

Äh **vafan**, tycker att det rent strategiskt är ett **skitbra** val för staten att göra utbildning så billig och fri som möjligt. Annars är det rätt ner i U-landslaget för Sverige. (FB2)

I exempel 62 finns interjektionen *vafan* och adjektiven *skitbra*. Båda förstärker skribentens känsloladdade inlägg och ger ett talspråkligt och ledigt intryck. Svordomar hör alltså till vardagligt språkbruk. De visar engagemang hos skribenterna och skapar

närhet mellan dem. Därför gör de språket på de undersökta forumen informellt och talspråkligt. Eftersom man kan planera vad man skriver kan alla kraftuttryck i materialet betraktas som medvetna val att förstärka det sagda. Andersson (1985:114) noterar att det är lättare att använda fula ord i anonyma sammanhang där man inte behöver möta samtalspartnerns ansikte mot ansikte.

I exempel 63 använder skribenten svordomar när han skäller på en annan deltagares inlägg. Med uttrycken *herregud* och *jävla skitsnack* visar skribenten att han definitivt inte är av samma åsikt.

(63) 2007-10-31, 01:09

Ernst Jünger

[...] **Herregud** vilket **jävla skitsnack** du spyr ur dig idag. Väldigt låg nivå. (DH9)

Typiskt för materialet är att deltagarna är engagerade och ibland också aggressiva. Detta beror säkerligen på diskussionsämnet: ekonomi och högskolestudier är ämnen som berör majoriteten av deltagarna. I exempel 64 är skribenten frustrerad över de som hävdar att studiemedlen inte räcker till. Med svordomarna ger de utlopp för den aggressivitet som frustrationen har lett till (Andersson 1985:110ff).

(64) 2008-09-23, 23:01 jumpcut

[...]

Det är **fanemig** bara i Sverige som jag inte känner en enda student som delar lägenhet med någon annan, förutom de som bor tillsammans med sin respektive då. Dessutom är det bara i Sverige som man har det så bra med pengarna (danskarna får motsvarande 500 euro i månaden) och jag hör bara svenskarna klaga på sin ekonomi. (FB11)

Svordomarna förstärker i exempel 64 den negativa inställningen hos skribenten. En anledning till att svordomarna är så frekventa just i diskussionen på Flashback kan vara att deltagarna vill ange grupptillhörighet (Andersson 1985:115). Snarare än att chockera, skapar svärandet gemenskap i diskussionen mellan de som är frustrerade över de som klagat över studiemedlet.

Ett annat intressant sätt att använda fula ord är att censurera dem som i exempel 65.

(65)2008-09-24, 13:15 Geoff

[...] Hur **f*n** kan räntan vara uppe i 14 %? Luras CSN? Någon som sett att det står 14 % effektiv ränta när man tecknar lånet? Eller varierar räntan med inkomsten? (FB40)

I exempel 65 har skribenten valt att censurera svordomen *fan* genom att ersätta en bokstav med en asterisk. Hen kan ha upplevt ordet som för fult i sammanhanget men använder det ändå i en garderad form för att betona sin förvåning. Å andra sidan är det möjligt att skribenten har velat framhäva användningen av det fula ordet via just censureringen: skribenten är arg och svordomen är därför så stark att den behöver censureras. Det finns också mildare kraftuttryck i materialet som *skitpengar* i exempel 66.

(66) 2008-09-24, 12:53 ozc

[...]

då har man ca 1200kr kvar. det är ju inte mänskligt att leva på sådana **skitpengar**... [...] (FB39)

Kraftuttrycken i materialet är vanligen inte särskilt fula och deras funktion är oftast att förstärka en känsloladdad reaktion till diskussionsämnet.

Det sista talspråkliga draget på lexikal nivå i mitt material är kodväxling. Som jag konstaterat i avsnitt 3.1 skiljer jag inte mellan kodväxling och lån i denna undersökning utan behandlar alla främmande inslag som kodväxling. Det finns bara engelska inslag i materialet och de är inte anpassade till det svenska språket.

Det är vanligt att man använder engelska termer, fraser och förkortningar på de allmänna forumen. Jag har redan visat exempel på några engelska förkortningar i materialet i kapitel 6.4 (*lol*, *BTW*, *imo*). Exempelen var från diskussionerna på Debatthuset och Flashback. Det finns bara två belägg på kodväxling i diskussionerna på DN:s och SvD:s sidor. Det ena av beläggen är en förkortning (ex. 67).

(67) Man klarar sig alltid i Sverige. Får man inget jobb och inte har akassa så får man ändå ekonomiskt bistånd, **aka** socialbidrag.

Manne, 17:19, 14 juni 2011. Anmäl (DN24)

Förkortningen *aka* (*also known as*) i exempel 67 används allmänt i nätspråk. Här används den antagligen eftersom det inte finns lika korta och passande förkortningar i svenskan. *Aka* skapar i exemplet också ett humoristiskt inslag genom att signalera distans mellan talaren och diskussionsämnet. Det andra belägget på kodväxling på tidningarnas sidor visas i exempel 68.

(68) JB1989 2 månader sedan som svar till Maventwo

Håller helt med om att vi ligger efter i Sverige, mycket pågrund av att vi redan på många högskolor har fått förbud mot att fotografera och filma i föreläsningssalarna pga att vissa föreläsare tyckte det var jobbigt. Riktigt synd att ingen högskola i Sverige vill satsa på att göra det hela tillgängligt **online**, oroar man sig för att salarna ska stå tomma när man kan se det på datorn istället? [...] (SvD47)

Ordet *online* i exempel 68 är en etablerad term i allmänspråket och det finns inte ett lika etablerat ord i svenskan. Ett annat exempel på globalt etablerade uttryck som förknippas med datorförmedlad kommunikation visas i exempel 69.

(69) 2007-10-31, 01:02

DIREWOLF_75

[...]

Citat:

###Ursprungligen postat av Ernst Jünger

Intressanta tankar. Jag skulle gärna vilja ha lite fakta angående det sista. Länkar tex.###

Jag har tyvärr ingen aning om det finns nåt om det på nätet, det finns säkert men jag har bara diskuterat det **"real life"**. [...] (DH8)

Uttrycket *real life* i exempel 69 betecknar motsatsen till ordet *online* i exempel 68. Här finns det ett svenskt uttryck som kunde användas: *verkliga livet*. En annan term i materialet som är specifik för nätspråk är ordet *ebooks*. Fastän det finns en motsvarande term (*elektroniska böcker*) i svenskan, har den kortare engelska versionen etablerat sig i svenskt språkbruk.

Andra engelska inslag i materialet är allmänt kända engelska ord och fraser som *white-collar* (*jobb*) i exempel 70.

(70) 2007-10-31, 07:49

ShinBet

[...]

Att flytta utomlands kan vara mycket lönsamt. Det handlar inte om direkt små summor som man kan jobba ihop om man har god utbildning. Att det tillkommer "avgifter" är dessutom rätt mycket nys, de flesta **white-collar** jobb som kräver god utbildning kommer även med utmärkta förmåner som man alltså slipper att betala för. Avgifterna du talar om är i princip samma man har här i Sverige: Hyra, el, bil, bilförsäkring, bensin, osv. (DH11)

De engelska inslagen i materialet (*white-collar, average joe, brain drain, second hand*) är alla begrepp som de flesta svenskar känner igen. I diskussionen på Debatthuset diskuterar man jobb utomlands vilket kan förklara användningen av de engelska motsvarigheterna av *manschettarbete* (ex. 70) och *medelsvensson*. *Second hand* däremot är ett etablerat ord i det svenska allmänspråket.

Genom att använda engelska sekvenser kan man enligt Kotsinas (1998:69) signalera att inlägget är avsett vara skämtsamt eller ironiskt. Kotsinas (ibid.) konstaterar att det när man kodväxlar vanligen inte är ”fråga om en okontrollerad påverkan från ett annat språk utan tvärtom ett medvetet utnyttjande av ett stilmedel för att ge ytterligare en dimension åt yttrandet”. Enligt Lagerholm (2008:106) kan kodväxlingar användas eftersom de uppfattas som mer slagkraftiga, humoristiska eller fräckare. Exempel 71 illustrerar detta.

(71) 2008-09-24, 01:10 MonkeyWiz

[...]

Personligen ser jag inte vad studenterna klagar på. De har ju mer pengar än vad min fru får/månaden.

Make the ends meet, boys & girls. Om man inte super och festar upp pengarna i tid och otid har man råd att äta lite mer än nudlar och vattensoppa **a' "Werner & Werner"**. (FB31)

Det finns vissa deltagare i mitt material som kodväxlar betydligt mer än andra, vilket påverkar frekvensen för kodväxling i materialet. Jag har tagit hänsyn till detta i analysen. Det är dock rätt många som kodväxlar i diskussionerna. Den högre frekvensen för kodväxling på de allmänna forumen gör språket på dem talspråkigare och informellare än språket på tidningarnas nätsidor

Jag har i detta avsnitt behandlat lexikala talspråkliga drag i materialet, dvs. talspråkliga ord och uttryck, kraftuttryck och kodväxling. Gemensamt för alla dragen är att de gör språket informellt. Eftersom det finns betydligt färre belägg på dragen på DN:s och SvD:s sidor kan språket på de forumen betraktas mindre talspråkligt och formellare än språket på de allmänna forumen Flashback och Debatthuset.

6.6 Det empiriska materialet i förhållande till skriftspråket

De undersökta diskussionerna är skrivna. Därför har de vissa drag som orsakas av skriftformen och de rent tekniska förutsättningarna för textproduktion. De flesta av dragen skiljer sig emellertid från normenligt skriftspråk. Jag kommer i det här kapitlet att ge exempel på sådana drag.

I skriven text är det möjligt att planera sina inlägg innan man publicerar dem. Den här möjligheten utnyttjas ändå inte alltid på forumen, vilket ger diskussionerna en utkastkaraktär (jfr avsnitt 3.2). Exempel på detta är skrivfel och bristande struktur i inläggen, se ex. 72.

(72) JB1989 2 månader sedan som svar till Bertil Törestad

Inom vissa utbildningar vore det kanske perfekt, men inom andra så skulle du nog kunna orsaka större skada än nytta, många tekniska studenter är redan idag under hård prestationspress. **Man** måste anpassa det efter vilken nivå det ligger på idag. Det kan vara en stor skillnad på en kurs på 8 hp ifall den ligger hos tekniska högskolan eller hos humaniora. Det bästa då vore kanske att se över **poöngen** för varje kurs, en lärarutbildning kanske inte behöver vara på 9 terminer. (SvD24)

I exempel 72 finns ett skrivfel i ordet *poöngen*. Dessutom är inlägget fritt formulerat: det finns flera satser i meningarna, flera kommatecken och en bisats som börjar med stor bokstav. Inlägget har antagligen skrivits snabbt och skribenten har kanske inte granskat sin text före publiceringen. Andra vanliga skrivfel som bidrar till utkastkaraktären är upprepning av ett ord av misstag eller liten bokstav i början av meningar som i exempel 73.

(73) @Leyla. Tänkt på att man kan arbeta under dessa 4-5 sommarferier??? **och** när man tagit studenten är man 18-19 år och kan definitivt skaffa ett sommarjobb. Alla studenter kan avvara den tid **det det** tar att skriva CV och lämna ut dessa. Problemet är mest att studenter klagar mycket och gör lite själva.

Student, 15:10, 14 juni 2011. Anmäl (DN5)

I exempel 73 har skribenten skrivit ordet *det* två gånger. Den andra meningen börjar dessutom med ordet *och* med en liten bokstav.

Vissa skribenter planerar sina inlägg noggrannare än andra. Exempel 74 som är det inledande inlägget i diskussionen på Flashback visar ett belägg på detta.

(74) 2008-09-23, 21:02 petoria

[...]

Hörde idag på nyheterna om hur svårt många har med ekonomin som student. Jag är själv student i Lund, men tycker inte det finns anledning att klaga.

Vi får utbildningen betald av staten, vi får **ett ett** generöst bidrag och ett bra lån utöver det. Jag tycker det inte är rätt att skattebetalarna ska stå för så pass mycket av finansieringen. I de flesta länder måste man betala utbildningen själv och sitt boende. Visserligen förstår jag att det är svårt och dyrt med bostad i storstäderna, men då tycker jag faktiskt man får skära ner på andra kostnader, så som kläder, mat.

Jag träffar dagligen folk som klagar på att de har för lite pengar, men då äter de ute många gånger i veckan, köper märkes kläder och går ut på helgerna. Man kan överleva bra och få en mångsidig kost om man köper det billigaste och köper kläder på hm eller second hand.

Vad tycker ni? Klarar ni er? Hur mycket bör studiemedlet ligga på? (FB1))

Exempel 74 är det första inlägget i tråden och har formulerats som ett inledande resonemang för en diskussion. Inlägget är strukturerat i fyra stycken, ett inledande stycke, två argumenterande stycken och ett sista stycke som utmanar andra att delta i diskussionen. Ett extra *ett* kvarstår ändå i inlägget. Exempel 75 visar också ett belägg på ett välplanerat inlägg.

(75) gtt 2 månader sedan

Å ena sidan: kvalitén på den svenska skolan kunde höjas och DÄREFTER kraven på studenterna likaså.

Å andra sidan: Jobbar vi för att leva eller lever vi för att arbeta? Att ha ett heltidsjobb innebär inte att man inte får semester och att vara student borde inte vara annorlunda. (SvD8)

I exempel 75 har skribenten strukturerat sitt inlägg i två stycken med hjälp av konstruktionen *å ena sidan – å andra sidan*. I mitt empiriska material använder skribenterna också numrering av stycken (1, ... 2)). En del av skribenterna planerar sålunda uppenbart sina inlägg, antagligen för att göra sina argument effektivare.

Det är också möjligt att redigera inläggen efteråt på vissa forum. Detta ser man t.ex. på Debatthuset där det efter inlägget kan stå ”senast redigerat av X”:

(76) 2007-10-31, 00:34

Ernst Jünger

[...] Nej.

Men jag ser tendenser i samtiden och omvärlden som pekar på en rörlig värld. Mkt folkomflyttningar. Mkt konflikter. Stor invandring i Sverige. Stor utvandring. Mkt rörlighet.

Berätta då för mig hur det ska fungera att ge bort gratis utbildning till nysvenskar när de sen flyttar härifrån? Anledningen till att de ofta flyttar härifrån är för att de inte har ngt som håller de kvar. Och andra länder lockar med bättre löner. Tex så har aldrig utflyttningen varit större i Sverige än på de sista 100 åren. Än vad de har varit det sista året.

Och om vi inte kan ge gratis utbildning till nysvenskar hur ska vi då kunna ge gratis utbildning till infödda svenskar?

Visst det är en vacker vision och demokratisk vision med fria universitet. Men hur ska det fungera i praktiken när vi har massinvandring?

Senast redigerad av Ernst Jünger den 2007-10-31 klockan 00:45: (DH3)

På vissa diskussionsforum kan moderatören på forumet ta bort olämpliga inlägg och ersätta dem med text av typen ”Kommentar borttagen”. Borttagna kommentarer

förekommer speciellt på tidningarnas sidor. I mitt material finns dock inga belägg på borttagna kommentarer. Deltagarna har med andra ord inte brutit mot reglerna för de undersökta diskussionerna.

I mitt material är det sammanfattningsvis vanligt att skribenterna inte planerar eller granskar sina texter innan de publicerar dem. Variation förekommer dock: vissa skriver noggrannare än andra. Att skribenterna ofta väljer att publicera oplanerade och oreviderade texter tyder på att de anser att diskussionssituationen är förhållandevis ledig och informell.

6.7 Specifika drag för datorförmedlad kommunikation

Det finns vissa drag i materialet som är specifika för datorförmedlad kommunikation i det avseendet att de orsakas av de tekniska förutsättningar som styr datorförmedlad kommunikation. Dessa drag är avsaknad av *ä*, *ö* och *å*, länkar, smilisar och citat. Därtill finns det vissa ord som är specifika för datorförmedlad kommunikation. Jag har visat exempel på de flesta dragen i avsnitt 6.1–6.5 där jag behandlade citat, extraverbala drag och kodväxling. Exempel 77 visar ett belägg på avsaknad av *å*, *ä* och *ö*.

(77) Jovisst, spara in innan man **borjar** plugga... Vad **hander** med dem som vill **borja** plugga direkt efter gymnasiet? Det **ar** ju **svart** att **fa** ett jobb i Sverige innan man har fyllt 18, **sa da** handlar det om 1 **ars** deltidsbesparingar som man ska **racka for** ca 4-5 **omgangar** sommarmanader. Har Ylva **sjalv** varit student **nagon gang**? Dessutom **ar** det **svart** att **soka** jobb i jan-feb **infor** sommaren eftersom man oftast har FULLT UPP med plugg **da**.

Leyla, 14:59, 14 juni 2011. Anmäl (DN3)

Avsaknaden av *å*, *ä* och *ö* är en följd av tekniska förutsättningar: skribenten skriver antagligen utomlands och använder ett tangentbord som gör det svårt att använda *å*, *ä* eller *ö* automatiskt.

Ett drag som också beror på tangentbordet är ersättning av ord med olika tecken och teckenkombinationer som snedstreck och andra tecken (\langle , \rangle , $=$, $->$, ” ”). Exempel 78 och 79 visar belägg på detta.

(78) Olof Westling 2 månader sedan

[...]

Däremot är graden av denna "parameter" olika viktig beroende på vilken utbildning man läser. Jag läser till civilingenjör och har minst 6 timmars föreläsningar/lektioner om dagen. Utöver dessa \rangle 30 timmar/veckan, måste man lägga ner åtskilliga timmar till för att faktiskt lära sig sakerna föreläsaren går igenom. [...] (SvD43)

(79) 2008-09-23, 23:05 henrik21

[...]

ÄR det fel att "kräva" en lika stor summa som de som lever på socialbidrag? Dvs utan motprestationer.

Det är inte billigt med böcker, $2-3$ per kurs och är det billiga böcker så är det som sagt runt 400-500 kronor styck. Sommarjobb är en sak, men att behöva extrajobb förutom en heltidssysselsättning är väl ändå att ta i.

Skor, hälsovård (gymkort/utrustning), och innan du säger något så aktivitet \Rightarrow bättre prestationer. Sen tillkommer ju försäkringar, i många fall busskort för att ta sig till skolan, 600-1800/månad. Och att flytta närmare universitet/högskola är i många fall inte möjligt. (FB13)

Användning av tecken som ” ”, \rangle , \langle , $-$ och \Rightarrow i exempel 78 och 79 gör det lättare att skriva snabbt och uttrycka sig koncentrerat.

De tekniska förutsättningarna gäller inte bara datorn utan också kommunikation på nätet mer generellt. På internet är det till exempel möjligt att använda länkar som stöd i kommunikationen. Exempel 80 illustrerar hur man använder länkar i de undersökta diskussionerna.

(80) 2007-10-31, 15:53

Carlito Brigante

[...]

Här finns en hel mängd av jämförelser mellan Sverige och USA vad det gäller hushållens köpkraft och ekonomi: <http://www.timbro.se/bokhandel/pdf/75665379.pdf> (DH23)

I exempel 80 ger skribenten en länk till en pdf-fil för att stödja sina argument. Det är också möjligt att ge länkar (t.ex. till hemsidor) i signaturen på tre av de undersökta forumen men jag har inte inkluderat signaturerna i analysen.

Det finns vissa ord i materialet som kan betraktas som specifika för datorförmedlad kommunikation, dvs. ord som uttrycker fenomen som är förknippade just med datorförmedlad kommunikation. Exempel på sådana ord har visats redan tidigare i det här kapitlet (*online, ebooks*). Ett exempel på direkta datatermer är ordet *PDFen* i exempel 81.

(81) 2007-10-31, 16:25

ShinBet

[...]

Citat:

###Ursprungligen postat av Carlito Brigante

Här finns en hel mängd av jämförelser mellan Sverige och USA vad det gäller hushållens köpkraft och ekonomi: <http://www.timbro.se/bokhandel/pdf/75665379.pdf>###

Jag läste inte igenom hela, men det där tittar väl mest på lön, arbetsgivaravgift och skatter. I USA har man ju ofta stark köpkraft som man dock behöver lägga på saker som i Sverige ingår i skatten..

Men om *PDFen* även tog upp detta så ber jag om ursäkt. (DH25)

I och med att datorförmedlad kommunikation har blivit en viktig del av vår vardag, har flera nya ord etablerat sig i det svenska språket. Dessa s.k. datatermer är ofta inlånade från engelska. Det finns alltså flera drag i materialet som är specifika för datorförmedlad kommunikation. De specifika dragen skiljer datorförmedlad kommunikation från annan talspråklig text, t.ex. informella brev.

6.8 Sammanfattning

I det här kapitlet har jag behandlat drag som är typiska för den kod eller språkvariant som används i de undersökta nätdiskussionerna (Herrings situationella faktor S8). Av exemplen framgår att språket i diskussionerna är förhållandevis informellt, ledigt, vardagligt och talspråkligt. Det finns emellertid en skillnad mellan de allmänna diskussionsforumen Flashback och Debatthuset respektive tidningarnas sidor. På DN:s och SvD:s sidor är talspråkliga drag betydligt lågfrekventare än på de allmänna diskussionsforumen. Anledningen till skillnaden kan vara textproduktionsmöjligheterna eller diskussionsämnena. En anledning kan också vara att de aktiva deltagarna på de allmänna forumen har lärt känna varandra och varandras skrivstilar och därför vågar skriva på ett informellare sätt. I det följande kapitlet kommer jag att behandla stilen och tonen i materialet.

7 Ton

I det här kapitlet analyserar jag den femte situationella faktorn i Herrings (2007) analysmodell, dvs. tonen (S5 i tabell 3), i de undersökta diskussionerna. Framträdande i materialet är att man diskuterar på ett expressivt, dramatiskt och ibland t.o.m. aggressivt sätt. Det finns flera drag i materialet som uttrycker närhets- eller engagemangsstil (se avsnitt 4.1), t.ex. versaler, parentes, citattecken, fetstil, speciell interpunktion och smilisar. Alla dragen uttrycker varierad tonhöjd, röststyrka och intonation samt uttrycksfullt kroppspråk som skratt och gråt. Å andra sidan finns det också drag som hör till respekt- och hänsynsstilen, t.ex. artighet, garderingar och indirekta uttryckssätt. (Norrby 2004:208ff.)

Som jag konstaterat i avsnitt 4.1 relaterar ton delvis till samtalsstilen. Enligt Herring (2007:21) skapas tonen av fyra dimensioner, seriositet, formalitet, vänlighet och samarbetsvillighet. I detta kapitel kommer jag att analysera de drag som skapar samtalsstilen och därigenom tonen i de undersökta diskussionerna. Jag inleder analysen med att behandla samtalsstil i avsnitt 7.1 och fortsätter efter det till oenighet och humor i avsnitt 7.2 och 7.3.

7.1 Närhet och engagemang

Vanligt i mitt material är att deltagarna visar känslor och berättar t.ex. hur arga eller upprörda de är. Som jag har visat i föregående kapitel, är diskussionerna förhållandevis informella. Detta leder till att deltagarna vågar uttrycka sig starkt och expressivt. Diskussionerna präglas med andra ord av närhets- och engagemangsstilen. I kommunikation ansikte mot ansikte är närhets- och engagemangsstilen vanlig i diskussioner mellan nära vänner men på nätet kan stilen också bero på anonymiteten: man vågar uttrycka sina åsikter på ett starkt och ibland t.o.m. ansiktshotande sätt när man kan dölja sig bakom en pseudonym.

En kall, direkt, cynisk och fördömande ton är ett av särdragen i materialet. Exempel 82 illustrerar detta.

(82) 2008-09-23, 22:32 Labolinas Lina

[...]

Ett gäng bortskämda ungar som inte kan hantera sin ekonomi, svårt att äta havregrynsgröt? Gott, nyttigt och billigt.

Jag har varit student och bott i studentlägenhet. Jag köpte mina böcker, jag åt nog med mat, jag söp 2-3 ggr i månaden och jag köpte en bärbar dator (billig) redan efter ca 5-6 månader. Helt utan extra jobb. Det enda jag fick i ekonomisk hjälp var ca 500kr när det blev problem med en faktura (inget roligt med en betalningsanmärkning).

Bidrag med lån gav mig ca 7200kr, hyran gick på ca 3200kr och maten grovt uppskattat ca 1000kr. (jag åt också ute)

Det blir ca 3000kr per månad, lägg till 1000kr för litteratur och man har 2000kr över. Mobilen, kläder, nöje osv klarar man lätt på 2000kr, är hyran dyrare så drar man ner på festandet.

Att klaga på denna underbara situation är ett hån mot folket i u-länder. Det gör mig förbannad rent ut sagt. (FB5)

I exempel 82 ställer pseudonymen Labolinas Lina en retorisk fråga: *Ett gäng bortskämda ungar som inte kan hantera sin ekonomi, svårt att äta havregrynsgröt?* Ansiktshotande retoriska frågor av detta slag är vanliga i materialet. Ett annat vanligt sätt att uttrycka känslor i materialet är att helt enkelt skriva ut hur man känner som i exemplet: *Det gör mig förbannad rent ut sagt.* Också i exempel 83 är skribenten *förbannad.*

(83) 2008-09-23, 22:50 petoria

[...] Jag tycker attityden att staten ska ta hand om en är ett skämt. Jag blir förbannad när jag ser folk som lägger pengar från staten på onödiga personliga prylar. Vi studenter bidrar inte några pengar till statskassan vi kostar endast. I framtiden kommer vi tjäna på den utbildningen vi har gått och ge pengar till staten i form av skatt. Det är bra att vi har gratis utbildning, men att kräva mer än det är helt fel. (FB9)

I exempel 83 skapar uttrycken *skämt*, *förbannad*, *endast* och *helt fel* en fördömande och aggressiv ton i inlägget. I materialet är det vanligt att man som i exemplet börjar meningar med orden *jag tycker* och berättar direkt vad de tänker.

Typiskt för inläggen i materialet är alltså att man säger rakt ut vad man tänker utan att vara artig eller gardera sig. Åsikter och förbättringsförslag uttrycks ofta i imperativform och uttrycks som absoluta sanningar som i exempel 84.

(84) **Inför** studielön, i stället. **Avskriv** skulderna för de som i dag har lån. Det finns **ingen som helst anledning** att vara kvar i ett system vilket överlevt sig själv flera gånger om. **Jag blir så förbenat trött att Sverige, på något område, inte kan förändras till det bättre.** Det här tillhör det förgångna. **Studenterna gör ju landet en tjänst!** Håller nivån uppe(oftast, inte alltid). **Ytterst konservativt!** **Sverige har verkligen råd!**

Tomas, 19:57, 14 juni 2011. Anmäl (DN36)

Exemplet visar hur skribenterna uttrycker starka åsikter genom att använda imperativformer (*inför*, *avskriv*), absoluta formuleringar som *ingen som helst anledning* och utrop i slutet av inlägget, som *Ytterst konservativt!*. Dragen ger inlägget en upprörd ton.

Starka åsikter och upprördhet uttrycks också med starka adjektiv som *katastrofalt* och *sanslöst pinsamt* i exempel 85.

(85) **Katastrofalt** att inte satsa mer på samhällets viktigaste resurs inför framtiden, **sanslöst pinsamt.**

Anders, 16:27, 14 juni 2011. Anmäl (DN15)

I exemplet behandlas studenterna som *samhällets viktigaste resurs*. Superlativen *viktigaste* framhäver hur allvarligt skribenten tar diskussionsämnet. Inlägget har också en fördömande ton. Vanligt i diskussionerna är att man överdriver för att förstärka sin åsikt som i exempel 86: *Gucciskor, fest fem dagar i veckan samt oxfilé varje helg.*

(86) 2008-09-23, 22:38 Bud Flud

[...] Visst får folk festa, shoppa och leva jävulen bäst fan de vill men de kan inte förvänta sig att studiemedlet ska täcka Gucciskor, fest fem dagar i veckan samt oxfilé varje helg.

Om man som student påstår att man inte klarar sig på fullt studiemedel så har man antingen familj, extravagant livsstil, alkoholproblem eller hål i fickorna. (FB6)

Också i exempel 87 använder skribenten överdrifter för att visa en extremt negativ attityd mot högskoleutbildning.

(87) Tar Atanamir 2 månader sedan

Högskolan är inte till för att utbilda folk idag. Det är en arbetsmarknadsåtgärd fylld med **flum och genustrams** för att hålla nere ungdomsarbetslösheten.

Ett vuxendagis med andra ord.

Vill man lära sig något under studenttiden så får man göra det på egen tid utanför skolverksamheten. (SvD10)

I exemplet använder skribenten nedvärderande ord som *flum*, *genustrams* och *vuxendagis* för att beskriva högskolan samt påstår att den inte är *till för att utbilda folk idag*.

I materialet är det vanligt att man uttrycker sina åsikter som sanningar på ett ovänligt och ansiktshotande sätt. Det är också vanligt att skribenterna är irriterade. Därför svär och tillspetsar de i sina inlägg som i exempel 88.

(88) 2008-09-24, 12:53 ozc

[...]

det är ju en jävla skillnad på att studera i sthlm och t.ex. uppsala/lund. höj bidragen för oss som pluggar på större orter.

hyra:3500

sl-kort: ca 500

mobil:500

böcker: 1000 (juridik)

försäkring/bredband osv: 500

då har man ca 1200kr kvar. **det är ju inte mänskligt att leva på sådana skitpengar...** sen till snubben som skrev om danmark. det stämmer att de får 500euro, men dessa är bidrag och behöver således inte betalas tillbaka. (FB39)

I exemplet använder skribenten kraftuttrycken *jävla* och *skitpengar* och tillspetsar budskapet med att det inte är *mänskligt* att leva på studiemedel på större orter. En liknande tillspetsning finns i ett inlägg på DN:s sidor där en skribent anser att det är *orimligt att det är min utbildning som skall bortprioriteras* (DN16).

De undersökta diskussionerna innehåller färre drag som entydigt hör till respekt- eller hänsynsstilen. Med detta menar jag neutrala och korrekta inlägg som inte är speciellt expressiva eller ansiktshotande. Exempel 89 visar ett belägg på detta.

(89) 2008-09-23, 23:37 P.G

[...] Studerar själv och tycker att jag klarar mig bra. 4,1k i hyra (10 månaders, el ingår), ett par hundringar för ett bra bredband, reseomkostnader är lika med noll och när man handlar mat tar man cykeln till någon stormarknad. Resten festas det väl för och det brukar bli pengar över varje månad till kläder eller oförutsedda utgifter. Men det beror väl lite på stad också. (FB20)

Exemplet visar ett av de få beläggen på förhållandevis neutrala kommentarer i de undersökta diskussionerna. De flesta inlägg i materialet uttrycker på något sätt engagemang och expressivitet. Detta kan förklaras med den oenighetsprefererande karaktären av den undersökta diskursen, vilket jag behandlar härnäst.

7.2 Oenighet

Som jag diskuterat i avsnitt 4.1, hör diskussionsgrupperna på nätet till en diskurs där konfrontation och oenighet är prefererade (Kleinke 2010:197). Detta framkommer också i mitt material där det är typiskt att deltagarna försvarar sina åsikter och ofta är oeniga. Präglande för mitt material är en tendens till oenighet och konflikter: meningen med diskussionerna är att dela åsikter och debattera.

I det följande kommer jag att analysera olika typer av oenighet i mitt material. Kleinke (2010:207) delar in oenighet i tre typer enligt deras kommunikativa funktion. Vanligast är att man är oenig om diskussionsämnet eller innehållet i en annan deltagares inlägg (*propositional disagreement*). Ett annat sätt att uttrycka oenighet är att rikta negativ kritik mot en annan deltagare som person (*personal disagreement*). Den tredje typen av oenighet är metapragmatisk oenighet, dvs. kritik mot en annan deltagares förmåga att uttrycka sig korrekt eller lämpligt (*meta-pragmatic disagreement*). Metapragmatisk oenighet innebär ofta en implicit negativ värdering av den som har skrivit det kritiserade inlägget. Det är emellertid ofta svårt att skilja mellan personlig och metapragmatisk oenighet. (Kleinke 2010:207–213.) Jag kommer därför inte att dra en gräns mellan personlig och metapragmatisk oenighet i min analys. Viktigare med tanke på tonen är den ansiktshotande effekten av de olika typerna av oenighet.

När man uttrycker oenighet gällande diskussionsämnet, sker det oftast utan garderingar (Kleinke 2010:207). Enligt Kleinke presenterar man antingen ett motpåstående eller negerar direkt innehållet i en annan deltagares inlägg. Direkta negationer är den mest ansiktshotande strategin att uttrycka oenighet (Kleinke 2010:209). Exempel 90 visar ett belägg på direkt negation.

(90) lundbergj 2 månader sedan som svar till Erik Andersson

Helt fel, Erik. Som tidigare teknisk fysiker och numer läkarstudent är jag och mina vänner goda exempel på att studier vid dessa utbildningar mycket väl kan kombineras med arbete. I mitt fall har jag vissa månader jobbat 60-80% och ändå fixat betygen.

Höjer man studietakten eller ökar mängden stoff vi ska ta till oss så skulle många (men inte alla) studenter bara bli glada. (SvD31)

Exemplet visar ett vanligt uttryck för oenighet i mitt material, negering av innehållet i en annan deltagares inlägg. Det negerande svaret riktas till en annan deltagare via citat eller tilltal vilket gör oenigheten speciellt ansiktshotande. I exempel 91 bifogar skribenten först ett citat och negerar sedan innehållet i citatet.

(91) 2007-10-31, 20:18

DIREWOLF_75

[...]

Citat:

###Jo det kan du. I snitt kostar t.ex. sjukvården 20´ per svensk och år. Och det borde du själv förstå då det är just de 65´ som svensken betalar för sin välfärd jämfört med amerikanen. Ser du till bruttolönen så skilde de bara ca 10 papp.###

Svensk sjukvårdskostnad är INTE detsamma som vad det kostar i USA.

Fast du kanske har missat den debatten helt? (DH37)

Negationen i exemplet förstärks av bruket av versaler. Den ansiktshotande effekten ökas vidare av den retoriska frågan som antyder att den andra deltagaren inte är kompetent att diskutera ämnet.

Motpåståenden utan explicita negationer och retoriska frågor är mindre ansiktshotande än direkta negationer. Helt neutrala är de ändå sällan. I exempel 92 finns inga negationer eller retoriska frågor men den ansiktshotande effekten är ändå tydlig på grund av den sarkastiska tonen.

(92) 2007-10-31, 16:41

Ernst Jünger

[...]

Citat:

###Ursprungligen postat av Carlito Brigante

Här finns en hel mängd av jämförelser mellan Sverige och USA vad det gäller hushållens köpkraft och ekonomi: <http://www.timbro.se/bokhandel/pdf/75665379.pdf> ###

Från skriften:

Citat:

###I New York Times publicerade exempelvis professor Paul

Krugman en mycket lång och kritisk artikel om den ekonomiska utvecklingen i USA. I denna berör han jämförelser med Sverige, och hävdar att den svenska medelklassen har det bättre än motsvarande grupper i USA.###

Vissa tycker en del saker. Andra tycker annat. Själv tycker jag det är roligare att ta del av nationalekonomers olika åsikter och forskning istället för att läsa propagande från Timbro. (DH26)

Som redan framgått är retoriska frågor ett vanligt drag i materialet. De utgör ett indirekt sätt att uttrycka oenighet och kan inleda ett nytt ämne (Kleinke 2010:210). De väcker också nyfikenhet och uppmärksamhet. Dessutom skapar de kontakt med mottagarna. (Lagerholm 2008:167.) Frågorna kan gälla bara diskussionsämnet eller ifrågasätta en annan deltagares åsikter eller kompetens att argumentera. I exempel 93 består inlägget av två retoriska frågor som erbjuder nya synvinklar på diskussionsämnet.

(93) Om nu de stora problemen gäller för ensamstuderande med barn, varför är då den andel som anges samtliga studerande med barn (14%)? Skulle det inte vara väldigt mer relevant (men samtidigt minska intrycket av att det är ett gigantiskt problem, vilket är vad SSCO vill få det till)?
Pelle, 15:30, 14 juni 2011. Anmäl (DN6)

I samband med retoriska frågor visar skribenterna ofta vad de har för åsikter om diskussionsämnet. I exempel 93 antyds skribentens åsikt i de retoriska frågorna. I exempel 94 kommenterar den retoriska frågan hela diskussionsämnet.

(94) **Tja, är inte detta ett riktigt lyxproblem egentligen?** Vi har aldrig kunnat få studielån för att ha semester. Det går bra att öka på studielånet och läsa en universitetskurs på sommaren. Då blir ni fortare klara med era studier.
Stina, 20:12, 14 juni 2011. Anmäl (DN38)

Den retoriska frågan i exempel 94 erbjuder ett sätt att få de andra i diskussionen att tänka på ämnet ur skribentens synvinkel: att det egentligen inte är något problem alls att man inte får studielån under sommarlovet.

Exempel 95 visar ett belägg på en retorisk fråga som ifrågasätter en annan deltagares kompetens att argumentera. Pseudonymen Apanalol001 har tidigare uppmanat pseudonymen 🎵🎵🎵 att lära sig *skillnad på lån och bidrag*. Pseudonymen Bud Flud deltar i diskussionen och tillrättavisar pseudonymen Apanalol001.

(95) 2008-09-24, 14:08 Bud Flud
[...]
Citat:
###Ursprungligen postat av Apanalol001
lär dig skillnad på lån och bidrag###

Han skriver ju studiemedlen som består av både lånedel och bidragsdel. Alltså att menar Metro Student att man ska höja något av dessa eller båda. **Var ser du att han inte kan skillnaden?** 🤔 (facepalm-smilisen slår handen på pannan) (FB45)

Inlägget i exemplet är speciellt ansiktshotande på grund av användningen av pronomenet *du* i den retoriska frågan. Den ansiktshotande effekten förstärks med en facepalm-smilis som uttrycker att skribenten tycker att Apanalol001 har sagt något dumt.

När skribenterna i materialet uttrycker personlig och metapragmatisk oenighet gör de det oftast utan förmildringar. De kritiserar t.ex. andra deltagares personliga egenskaper, kunskaper och förmåga att argumentera. Personlig och metapragmatisk oenighet riktas oftast till en annan deltagare via citat eller tilltal. (Kleinke 2010:211.) Ett belägg på personlig oenighet visas i exempel 96.

(96) Maventwo 2 månader sedan som svar till yahoo-4KS6GHVETOP22KN2BWELIJSAWM
Men du förstår uppenbarligen icke att videoföreläsningar skulle rationalisera antalet föreläsningar och antalet föreläsningar vid varje högskola/Universitet. [...] (SvD27)

I exemplet anser skribenten att en annan skribent inte förstår fördelen med videoföreläsningar. Liknande belägg på personlig och metapragmatisk oenighet förekommer också senare i diskussionen: *Du vet inget om hur lätt det är att läsa. [...] Och du har inga egna argument så därför måste du använda dig av negationer! [...] Av din argumentation framgår det att du EJ har det som du hävdar jag saknar. [...] Din logik haltar.* Alla beläggen ifrågasätter den andra deltagarens intelligens och förmåga att delta i diskussionen.

I exempel 97 ser man hur två skribenter är oeniga och uttrycker det på flera sätt. Eftersom skribenterna kritiserar varandras sätt att uttrycka sig kan inlägget betraktas som metapragmatisk oenighet.

(97) 2007-10-31, 07:49

ShinBet

[...]

Citat:

###Ursprungligen postat av Ernst Jünger

Alltså nu exploderar jag snart. Tror du på det där själv? Handen på hjärtat?

Tror **du** inte det är en förmån att kunna språket? Känna landets historia? Etc etc? Känna till hur saker fungerar i land...

Tror **du** inte svenskar uppskattar att slippa leva i de förmoderna samhällen som ofta ger bättre löner?

Har **du** öht varit utomlands? Visst kan folk tjäna bättre. Men det tillkommer avgifter. Det är inget paradiset utomlands bara för att du har en utbildning.....

Herregud vilket jävla skitsnack du spyr ur dig idag. Väldigt låg nivå.###

Det här var sannerligen ett högnivåsinlägg, Ernst. Snacka om att kasta sten i glashus.

Att flytta utomlands kan vara mycket lönsamt. Det handlar inte om direkt små summor som man kan jobba ihop om man har god utbildning. Att det tillkommer "avgifter" är dessutom rätt mycket nys, de flesta white-collar jobb som kräver god utbildning kommer även med utmärkta förmåner som man alltså slipper att betala för. Avgifterna du talar om är i princip samma man har här i Sverige: Hyra, el, bil, bilförsäkring, bensin, osv.

Jag ser inget som indikerar att du inte ägnar dig åt skitsnack själv. (DH11)

I exemplet citeras ett inlägg av Ernst Jünger där han ifrågasätter ShinBets åsikter och kritiserar dennes sätt att uttrycka sig. Detta gör Ernst genom att ställa flera retoriska frågor och tilltala ShinBet på ett ansiktshotande sätt med pronomenet *du*. Dessutom karakteriserar Ernst ShinBets inlägg som *skitsnack* och *väldigt låg nivå*. Shinbet för sin del börjar sitt svar med en sarkastisk kommentar: *Det här var sannerligen ett högnivåsinlägg, Ernst. Snacka om att kasta sten i glashus*. I den sista meningen i svaret antyder Shinbet att Ernst själv har ägnat sig åt *skitsnack*. I exemplet framgår tydligt hur metapragmatisk oenighet också uttrycker personlig oenighet på ett ansiktshotande och kränkande sätt.

Präglade för oenighetspassagerna i diskussionerna är också en fördömande och upprörd ton som i exempel 98.

(98) 2008-09-24, 02:49 zelamer

[...]

Citat:

Ursprungligen postat av jumpcut

###Så du menar att delat boende (inte studentkorridor) är någonting som fungerar fint i resten av världen, men inte i Sverige? Att dela en lägenhet med andra studenter är någonting som en svensk (alla utom du då) inte skulle klara av? Du måste ju vara medveten om att alla studenter inte bara festar dygnet runt. Det finns ju trots allt folk som går andra, tredje, fjärde och även femte året som man kan bo tillsammans med.

Som sagt, klagar man på att man inte har råd så är det ett alldeles utmärkt val att dela på en större lägenhet med andra studenter.###

Tycker du är onödigt nedlåtande. Jag kan erkänna på en gång att jag inte skulle klara av att bo med en överväldigande majoritet av människorna jag umgicks med på universitetet. Men det berodde knappast enbart på festande - mycket hänger även på personkemin. Introverta människor kan driva extroverta motsvarigheter till vansinne och tvärtom, om de umgås för mycket. Vi funkade bra tillsammans på universitetet, men helvete så vi hade stört oss på varandra om vi hade bott tillsammans.

[...]

Jag sa aldrig att jag inte skulle kunna bo med någon annan student. Allt jag sa var att jag kan förstå om man inte vill flytta ihop med andra studenter med tanke på hur de flesta beter sig. (Bodde i en av stadens lugnaste studentbyggnader i 2,5 år efter mitt försök i korridoren, men likväl fick "vi" en jävla massa klagomål från de "normala" grannarna.) Men å andra sidan... Om man nu har försatt sig i den situationen så att man blir tvingad till att söka upp andra studenter att dela bostad med passar man förmodligen in i den gruppen alldeles förträffligt.

Så jag håller med om att om man är så fruktansvärt inkompetent när det gäller hushållning med pengar att man inte klarar av att leva på 7400 i månaden, ja då får man försöka se till alternativa lösningar. Att flytta in med andra studenter är helt klart ett acceptabelt "straff" för dessa hjon.

(FB35)

I exemplet skriver pseudonymen zelamer att en annan deltagare har uttryckt sig på ett onödigt nedlåtande sätt. Zelamer korrigerar också det som antytts om hen: *Jag sa*

aldrig..., Allt jag sa var att... I det sista stycket uttrycker zelamer sin negativa åsikt om diskussionsämnet. Hela inlägget präglas av en upprörd ton. Intressant är att skribenten *håller med* om vissa saker i det citerade inlägget av pseudonymen jumpcut trots att hen annars uttrycker oenighet.

Uttryck för enighet är mindre vanliga i de undersökta diskussionerna. Det finns ändå några belägg på explicit enighet i materialet. Också enighet uttrycker man ofta genom att tilltala eller citera någon som i exempel 99.

(99) Viktor Blomqvist: helt rätt. Sommarlov för vuxna människor är bara fel. 4-5v i Juli eller däromkring räcker. Vårterminen kunde sluta senare och höstterminen börja tidigare.
Fredrix, 17:06, 14 juni 2011. Anmäl (DN22)

I exemplet är skribenten enig med en annan skribent. Båda skribenterna är emellertid oeniga med artikeln de kommenterar. Enighet av den här typen skapar närhet och gemenskap mellan deltagarna. Exempel 100 visar ett annat belägg på ett sådant närhetsskapande inlägg.

(100) Carl 2 månader sedan som svar till Erik Andersson
Du tog orden ur munnen på mig, Erik. Skriver under på allt du skrev! (SvD39)

Skribenten i exemplet tilltalar en annan deltagare med förnamn och använder pronomenet *du*. Båda skapar en vänlig ton i inlägget.

Vänlighet och artighet är inte heller särskilt vanligt i de undersökta diskussionerna. Det finns få belägg på gardering och andra artighetsstrategier. Exempel 101 visar ett belägg på ett förhållandevis artigt inlägg.

(101) JB1989 2 månader sedan
Kan hålla med om att vissa utbildningar har lägre tryck än andra, men det är skillnad mellan t.ex tekniska och samhällsvetenskapliga utbildningar. Vet dock bara hur vi har det på de tekniska utbildningarna får folk nästan har gått in i väggen innan sommaren kommer. De flesta av oss behöver den tiden för att återhämta oss, samt även för att rädda vår ekonomi. Vet inte om jag skulle våga studera om jag inte kunde förbättra min ekonomi med jobb under sommaren. (SvD28)

I exemplet uttrycker skribenten sin åsikt på ett neutralt sätt. Hen håller med om vissa saker men uttrycker också avvikande synpunkter: *men det är skillnad mellan t.ex tekniska och samhällsvetenskapliga utbildningar*. Som garderingar fungerar uttryck som *Vet dock bara hur vi har det...* och *Vet inte om jag skulle våga studera om...* Skribenten uttrycker att hen inte vet allt om diskussionsämnet, vilket minskar risken missförstånd.

I materialet används emellertid artighetsstrategier också på ett sarkastiskt sätt. I exempel 102 förstärker *ursäkta* snarare det ansiktshotande budskapet än förmildrar det.

(102) 2007-10-31, 00:59

Ernst Jünger

[...]

Ursäkta men ditt nyliberala skitsnack får mig att bli bekymrad. (DH7)

Ett liknande fall där skribenten låtsas vara artig visas i exempel 103.

(103) 2007-10-31, 09:49

Ernst Jünger

Medlem

[...]

Citat:

###Ursprungligen postat av ShinBet

Det här var sannerligen ett högnivåsinlägg, Ernst. Snacka om att kasta sten i glashus.

Att flytta utomlands kan vara mycket lönsamt. Det handlar inte om direkt små summor som man kan jobba ihop om man har god utbildning. Att det tillkommer "avgifter" är dessutom rätt mycket nys, de flesta white-collar jobb som kräver god utbildning kommer även med utmärkta förmåner som man alltså slipper att betala för. Avgifterna du talar om är i princip samma man har här i Sverige: Hyra, el, bil, bilförsäkring, bensin, osv.

Jag ser inget som indikerar att du inte ägnar dig åt skitsnack själv.###

Bäste Shinbet!

Visst var det låg nivå av mig. Men måste ju få reagera. Ibland rinner det över. Nog om det. Eller inte. Du väljer själv vad du tycker vi ska fokusera på.

Jag förnekar inte att man kan göra större pengar utomlands. Men min poäng är att det är betydligt mer än lönen som spelar in (känna sig hemma i ett land, kunna språket klockrent, etc etc). Och att det ofta är en annan kostnadsbild i andra länder. Därmed inte sagt att lönen i alla yrken blir på samma nivå efter att alla omständigheter är omräknade. (DH13)

Texten i exemplet är neutralt formulerad men innehållet skapar en spänning mellan deltagarna. Meningen *du väljer själv vad du tycker vi ska fokusera på* antyder att pseudonymen Shinbet fokuserar på irrelevanta aspekter i diskussionen, som att karakterisera Jüngers stil som *skitsnack*.

7.3 Humor

En faktor som bidrar till tonen i diskussionerna är graden av seriositet, dvs. hur seriöst eller lekfullt språket är (Herring 2007:21). Typiskt för mitt material är att skribenterna skämtar eller skriver ironiska eller sarkastiska inlägg. De humoristiska dragen ligger på ett kontinuum mellan samarbetsvillighet och sarkasm i Herrings analysmodell (se avsnitt 4.2). De flesta inläggen i materialet är som jag konstaterat ovan förhållandevis oartiga och ovänliga. Humor lättar upp stämningen i vissa fall som exempel 104 visar.

(104) Mätta munnen efter matsäcken. Ta P-piller, gör abort. Sup inte så mycket. Ät inte dyr mat. Bo billigt, eller bo hemma om möjligt. Låna\kopiera kurslitteratur. Jobba extra. Spela freerollpoker. Investera pokervinsterna på säljoptioner. Bli rik. Bidragsdelen på 2600kr per månad är mycket pengar, om man tänker till.

Färdig student utan lån, och + 250 000kr på kuppen., ([Webbsida: http://derivatinfo.com/home.php](http://derivatinfo.com/home.php))
20:20, 14 juni 2011. Anmäl (DN39)

Exempel 104 handlar om hur lätt det är att få studiebidraget att räcka till. Skribenten använder humor som ett medel att skapa en lekfull ton i inlägget. Hen överdriver hur lätt det är att leva med studiebidrag: *Ta P-piller, gör abort. [...] Spela freerollpoker. Investera pokervinsterna på säljoptioner. Bli rik.*

Som exempel 104 illustrerar, är humorn i de undersökta diskussionerna ganska torr. Den framhävs sällan explicit t.ex. med smilisar eller speciell stavning. Skribenterna lämnar ansvaret att tolka inläggen rätt till läsaren. Exempel 105 illustrerar hur humor kan användas för att visa en åsikt: att man *inte* borde använda studiemedel till berusningsmedel.

(105) 2008-09-24, 11:43 fläskbak

[...]

Jag är student och anser att studiemedlet borde höjjas. Det är inte så att jag studerar något men jag behöver pengar till sprit och uppiggande medel. (FB38)

Som exempel 104 och 105 visar att är det viktigt att man läser mellan raderna när man tolkar humor på de undersökta diskussionsforumen. Exempelen visar hur deltagarna på de undersökta diskussionsforumen använder också annat än neutralt språk på ett smidigt sätt utan para- eller extraverbala drag som stöd.

Ibland använder skribenterna dock smilisar för att undvika missförstånd i samband med humoristiska inlägg som i exempel 106.

(106) 2007-10-31, 17:01

Björn Olsson d.ä.

[...]

Citat:

###Ursprungligen postat av Carlito Brigante

Jämför man köpkraft med andra EU-länder. Så placerar sig Sveriges rikaste region som nummer 366###

Jag tycker inte du skall anamma Ernsts hemska punktuering. 🤔 (DH31)

I exemplet kritiserar skribenten Carlito Brigantes punktuering men visar med en hyttande smilis att kommentaren inte ska tas på fullt allvar. Inlägget kan emellertid tolkas som ett ansiktshot mot Ernst vars punktuering skribenten inte uppskattar. Skribenten uttrycker en samhörighet mellan sig själv och pseudonymen Carlito Brigante men utesluter Ernst.

Som framkommit ovan är ett vanligt drag i materialet ironi som är en indirekt typ av humor. Ironi är enligt Hellspång och Ledin (1997:183) en social figur, som förutsätter en gemenskap mellan deltagarna för att fungera. I tal kan man uttrycka ironi med röstförändring men i skrift måste man använda sig av andra medel som speciell stavning eller smilisar. På nätet kommunicerar man dessutom anonymt med obekanta människor, vilket kan göra ironin ännu svårare att tolka. Ironi är alltså en krävande typ av humor att uttrycka och tolka på nätet, vilket illustreras i exempel 107.

(107) edthsdgh 2 månader sedan

Man kan inte kräva mer! Det är KRÄNKANDE! (SvD15)

Ali Babar 2 månader sedan som svar till edthsdgh

Vad är det som är kränkande? Dvs förutom allt i Sverige. (SvD16)

edthsdgh 2 månader sedan som svar till Ali Babar

Att ställa krav! Ingen ska behöva ha krav på sig! INGEN! Egentligen borde alla få högsta betyg! Detta för att främja jämställdheten! Lika betyg = lika lön! (SvD17)

Ali Babar 2 månader sedan som svar till edthsdgh

Jag förstår äntligen din ironi! (SvD18)

Pseudonymen edthsdgh använder bland annat versaler och utropstecken för att uttrycka ironi i sina inlägg men pseudonymen Ali Babar verkar emellertid inte vara säker på hur man ska tolka inläggen. Det finns alltså en risk att bli missförstådd om man försöker vara ironisk på nätet.

Ofta verkar det emellertid vara skribenternas avsikt att kränka andra i de undersökta diskussionerna. De använder då sarkasm, en mer hånfull och ansiktshotande typ av ironi. Sarkasm är ett förhållandevis vanligt drag i materialet. Med sarkasm visar skribenterna inte bara oenighet utan också sin förmåga att argumentera på ett kreativt sätt. Typiskt för sarkasmen på de undersökta forumen är att den är ansiktshotande som i exempel 108.

(108) mmeo 2 månader sedan som svar till lundbergj

Oj. Imponerande! Jag läste teknisk fysik och elektroteknik och jag vet att det är ett undantag att folk orkar jobba i sån utsträckning som du gör och klara civilingenjörsutbildningen (läkarutbildningen vet jag inget om). **Så jag tycker nog inte Erik har helt fel. ;)** Dessutom extra imponerande att du klarade att ta civilingenjörsexamen samtidigt som du jobbade 60-80% trots att det uppenbart inte var det här du brann för, utan började en ny lång utbildning när väl den första examen var avklarad.

Jag har hört många studenter som skulle bli glada över en ökad studietakt, men faktiskt ingen som läst Y. (SvD32)

Sarkasmen i exemplet riktas mot innehållet i ett tidigare inlägg. Ett annat vanligt sätt att använda sarkasm är att kritisera andra deltagares argumentation som i exempel 109.

(109) yahoo-4KS6GHVETOP22KN2BWELIJSAWM 2 månader sedan som svar till Maventwo hälften av högskolorna är bara patetiska försök att sänka arbetslösheten på kort sikt. (SvD49)

Maventwo 2 månader sedan som svar till yahoo-4KS6GHVETOP22KN2BWELIJSAWM

Fantastiskt god argumentation du har!

Negationerna är tydligen de mest framträdande!

För att bo i Staffanstorp så har Du ovanligt hög nivå i dina argument. (SvD50)

I exemplet riktar pseudonymen Maventwo sarkasmen mot ett tidigare inlägg och dess skribent. Exemplet visar hur elaka deltagarna på de undersökta forumen ibland är. Humorn i de undersökta diskussionerna ligger oftare närmare sarkasm än samarbetsvillighet, vilket kan förklaras av den oenighetsprefererande diskursen. På kontinuumet mellan lekfull och seriös ton ligger tonen i diskussionerna närmare den lekfulla tonen. Som jag illustrerat ovan innebär detta emellertid inte att diskussionerna skulle vara avspända.

7.4 Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan man konstatera att tonen i de undersökta diskussionerna är informell, sarkastisk, ovänlig och lekfull snarare än formell, samarbetsvillig, vänlig och seriös. Stilen i diskussionerna ligger sålunda närmare närhets- och engagemangsstilen än distans- och hänsynsstilen. Tonen i diskussionerna präglas av starka uttryck för oenighet, vilket prioriteras framför enighet i diskussionerna. För att uttrycka oenighet använder man starka ordformer som imperativer, superlativer och negationer för att göra sina argument effektiva. Andra medel är retoriska frågor och ansiktshotande tilltal med pronomenet *du*. Ett typiskt drag i materialet är också humor, dvs. ironi och sarkasm. Ironi och sarkasm är indirekta och lekfulla sätt att uttrycka oenighet och kritik av andra deltagare i diskussionerna. Den prefererade tonen i de undersökta diskussionerna verkar vara expressiv och aggressiv, vilket antagligen lockar deltagarna att delta i diskussionerna. Också i tidigare forskning har det kommit fram att deltagarna på diskussionsforum upplever oenighet som underhållande (Kleinke 2010:209). Enligt Ahti (2007:284) kan deltagarna vara mycket ovänliga då de grälar. Hon noterar att det ofta är ”deltagarna som personer som hamnar på kollisionkurs, inte deras åsikter”. En orsak till detta kan enligt henne vara frånvaron av icke-verbala signaler, som leder till aggressiva ordval som i sin tur leder till kraftiga motreaktioner. Också den teknologiska omgivningen kan påverka deltagarnas moral eftersom de inte behöver möta motparten ansikte mot ansikte (Baym 1998:36). (Ahti 2007:284.)

8 Sammanfattande diskussion

Syftet med min undersökning har varit att beskriva språket på fyra diskussionsforum och att hitta de drag som är karakteriserande för det. En del av dragen är gemensamma för all datorförmedlad kommunikation, dvs. kopplade till de produktionsmöjligheter som datorn och tangentbordet möjliggör (se kapitel 3). Andra drag är specifika för just diskussionsforum (se avsnitt 5.1) och beror på att kommunikationen är asynkron och att det finns många deltagare som oftast kommunicerar anonymt med varandra. Vissa drag är vidare specifika just för de fyra undersökta forumen. Dessa drag gäller t.ex. diskussionsämnet och därigenom graden av talspråkighet samt tonen. Varje forum har dessutom sina egna särdrag som beror t.ex. på möjligheten att citera eller att använda smilisar. Slutligen är det ändå deltagarna själva och deras personliga skrivstilar som skapar det karakteristiska språket på de undersökta diskussionsforumen

Typiskt för mitt material är de talspråkliga dragen och tonen i diskussionerna. I kapitel 6 behandlade jag de typiska talspråkliga dragen i materialet: citat, direkta svar och tilltal, interjektioner, diskursmarkörer, para- och extraverbala drag, förkortningar, reduktioner, utelämnningar, talspråkliga uttryck, kraftuttryck och kodväxling. Därtill presenterade jag drag som gäller skrift som uttrycksmedel (t.ex. utkastkaraktär) och drag som är specifika för datorförmedlad kommunikation (t.ex. länkar). I kapitel 7 behandlade jag tonen i de undersökta diskussionerna som präglas av närhet, engagemang, oenighet, humor, ironi och sarkasm.

Alla de ovannämnda dragen gör språket på de undersökta forumen talspråkligt, informellt, expressivt, dramatiskt och ibland till och med aggressivt. Det finns givetvis skillnader: de allmänna forumen Flashback och Debatthuset uppvisar fler av dragen än DN:s och SvD:s debattsidor. Skillnaderna kan förklaras av de olika produktionsmöjligheterna (t.ex. möjligheten att citera eller använda smilisar) samt diskussionsämnet. På de allmänna forumen är det vidare möjligt att de aktiva medlemmarna har lärt känna varandra och därför vågar kommunicera på ett expressivare sätt. Å andra sidan leder just anonymiteten på forumen till ett mer vågat språkbruk och t.ex. ansiktshotande inlägg. En anledning till talspråkighet och

oenighetsprefererande kan också vara situationen: meningen med diskussionerna är att debattera, argumentera och dela åsikter, vilket kan leda till det uttrycksfulla språkbruk som jag har beskrivit ovan. Å andra sidan kan behovet av att framstå som en trovärdig debattör leda till formellt och skriftspråkligt språkbruk som visar respekt och distans. De flesta inläggen på de undersökta forumen är emellertid informella och expressiva vilket indikerar att deltagarna på forumen upplever diskussionssituationen som avslappnad trots det seriösa diskussionsämnet.

Det mest påfallande särdraget i materialet är den speciella tonen. Den engagerande, konfliktsökande, ironiska och sarkastiska tonen skapas av starka ord och uttryck, talhärmande stavning, retoriska frågor, känslouttryck, negationer, interjektioner och dialogiska diskursmarkörer. En viktig roll spelar också inslag av humor, speciellt ironi och sarkasm. Deltagarna verkar njuta av att uttrycka oenighet på ett expressivt sätt, vilket kan ses som prefererat på diskussionsforumen.

I avsnitt 3.3 diskuterade jag hur datorförmedlad kommunikation påverkar normerna för språkbruk. Som min analys visar, är det inte motiverat att hävda att datorförmedlad kommunikation, åtminstone inte på diskussionsforum av denna typ, skulle försämra språket eller minska nyanserna eller uttryckskraften i språket. Skribenterna är medvetna om stilistiska skillnader i språkbruket och de kan skilja t.ex. mellan formella och informella situationer och välja språkvariant efter situationen. Som analysen visar är språket på de undersökta forumen uttrycksfullt och nyanserat.

Jag har i min undersökning gett en helhetsbild av språket i en typ av datorförmedlad kommunikation, diskussionsforum, och på det sättet bidragit till den forskningstradition som utforskar särdragen för olika typer av datorförmedlad kommunikation. I analysen har jag visat att språket på de undersökta forumen är talspråkligt, informellt och expressivt. De språkliga särdragen visar ett kreativt sätt att kombinera talspråk, skriftspråk och datorförmedlade egenskaper i kommunikationen.

Min analys har omfattat ett stort antal språkliga drag och har därför gett en bred översikt över språket på de undersökta forumen. Det vore intressant att analysera enskilda

språkliga drag närmare var för sig t.ex. kvantitativt för att få en fördjupad syn på språket på diskussionsforum. En kvantitativ infallsvinkel har emellertid inte varit möjlig inom ramen för den här undersökningen.

Det empiriska materialet

Flashback, 23.9.2008: Studenter klara sig inte på sina studiemedel... (6.9.2012)
<https://www.flashback.org/t751896>

Debatthuset, 31.10.2007: Är det dags att avgiftsbelägga uni. studier? (6.9.2012)
<http://www.debatthuset.com/forums/showthread.php?t=10238>

Dagens Nyheter, 15.6.2011: Hälften av Stockholms studenter klarar inte ekonomin i sommar. (6.9.2012) <http://www.dn.se/ekonomi/halften-av-stockholms-studenter-klarar-inte-ekonomin-i-sommar>

Svenska Dagbladet, 24.8.2011: Tre terminer är bättre än två. (6.9.2012)
http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/tre-terminer-ar-battre-an-tva_6408928.svd

Litteratur

Adelswärd, Viveka, 1991: *Prat, skratt, skvaller och gräl och annat vi gör när vi samtalar*. Stockholm: Brombergs.

Ahti, Jonna, 2007: Om konflikter i en virtuell gemenskap. I: Engdahl, Elisabet & Londen, Anne-Marie (red.), *Interaktion och kontext: nio studier av svenska samtal*. Lund: Studentlitteratur. S. 273–301.

Andersson, Lars-Gunnar, 1985: *Fult Språk. Svordomar, dialekter och annat ont*. Stockholm: Carlsson.

Baron, Naomi S., 2008: *Always on: Language in an Online and Mobile World*. New York: Oxford University Press.

Baym, Nancy K., 1998: The Emergence of On-Line Community. I: Jones, Steven G. (red.), *Cybersociety 2.0. Revisiting Computer-Mediated Communication and Community*. Thousand Oaks, London & New Delhi: Sage Publications. S. 35–68.

Berglund, Raija, 2008: *Ett barns interaktion på två språk. En studie i språkval och kodväxling*. Monografi. Vasa universitet: Institutionen för nordiska språk.

Collin, Lotta, 2005: *Variation i webbdiskussion: en fallstudie av kontext, funktion och form i diskussionsforum om diabetes*. Åbo: Åbo Akademi.

Collot, Belmore, 1996: Electronic Language: A New Variety of English. I: Herring, Susan (red.), *Computer-Mediated Communication. Linguistic, Social and Cross-Cultural Perspectives*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. S. 13–28.

Coulthard, Malcolm, 1985: *An Introduction to Discourse Analysis*. Second edition. New York: Longman Inc.

Crystal, David, 2001: *Language and the Internet*. New York: Cambridge University Press.

Crystal, David, 2006: *Language and the Internet*. Second edition. New York: Cambridge University Press.

Crystal, David, 2011: *Internet Linguistics: A Student Guide*. London: Routledge.

Danet, Brenda, 1998: Text as Mask: Gender, Play, and Performance on the Internet. I: Jones, Steven G. (red.), *Cybersociety 2.0. Revisiting Computer-Mediated Communication and Community*. Thousand Oaks, London & New Delhi: Sage Publications. S. 129–158.

Donath, Judith S., 1999: Identity and Deception in the Virtual Community. I: Kollok, Peter, Smith, Marc A. (red.), *Communities in Cyberspace*. London & New York: Routledge. S. 29–59.

Ferrara, Kathleen, Hans Brunner & Greg Whittemore, 1991: Interactive Written Discourse as an Emergent Register. I: *Written Communication* 8 (1). S. 8–34.

Gruber, Helmut, 1996: *Streitgespräche. Zur Pragmatik einer Diskursform*. Opladen/Wiesbaden: Westdeutscher Verlag.

Hale, Constance & Scanlon, Jessie, 1996: *Wired Style: Principles of English Usage in the Digital Age*. San Fransisco, California: HardWired.

Hayashi, Takuo, 1996: Politeness in Conflict Management: A Conversation Analysis of Dispreferred Message from a Cognitive Perspective. I: *Journal of Pragmatics* 25. S. 227–255.

Hellspong, Lennart & Ledin, Per, 1997: *Vägar genom texten*. Lund: Studentlitteratur.

Herring, Susan, 1996 (red.): *Computer-Mediated Communication: Linguistic, Social and Cross-Cultural Perspectives*. Amsterdam: John Benjamins.

Herring, Susan, 1998: Le style du courrier électronique: variabilité et changment. *Revue d'aménagement linguistique* (tidigare *Terminogramme*) 84–85 (Mars 1998). S. 9–16.

Herring, Susan, 2001: Computer-Mediated Discourse. I: Tannen, Deborah, Schiffirin, Deborah & Hamilton, Heidi E. (red.), *Handbook of Discourse Analysis*. Oxford: Blackwell. S. 612–634.

Herring, Susan, 2002: Computer-Mediated Communication on the Internet. I: Cronin, Blaise (red.), *Annual Review of Information Science and Technology* 36. S. 109-168. (11.10.2012) <http://ella.slis.indiana.edu/~herring/arist.2002.pdf>

Herring, Susan, 2004: Computer Mediated Discourse Analysis: An Approach to Researching Online Behavior. I: Barab, S.A., Kling, R. & Gray, J.H. (red.), *Designing for Virtual Communities in the Service of Learning*. New York: Cambridge University press. S. 338–376.

Herring, Susan, 2007: A Faceted Classification Scheme for Computer-Mediated Discourse. I: *Language@Internet* 1/2007 (19.3.2012)
<http://www.languageatinternet.org/articles/2007/761/>

Hymes, Dell, 1974: *Foundations in Sociolinguistics: An Ethnographic Approach*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

Hård af Segerstad, Ylva, 2002: *Use and Adaptation of Written Language to the Conditions of Computer-Mediated Communication*. Doctoral Dissertation. Sweden: Göteborg University, Department of Linguistics.

Hård af Segerstad, Ylva, 2005: Kreativt och välanpassat språkbruk i nya medier. I: *Språkbruk* 4/2005. S. 3–8.

Karlsson, Anna-Malin, 1997: Skrivet ungdomsspråk, finns det? Om datorchatt och internauter. I: Kotsinas, Ulla-Britt, Stenström, Anna-Brita & Karlsson, Anna-Malin (red.), *Ungdomsspråk i Norden*. MINS 43. Stockholms universitet: Institutionen för nordiska språk. S. 147–158.

Kiesler, Sara, Siegel, Jane & McGuire, Timothy W., 1984: Social Psychological Aspects of Computer-Mediated Communication. I: *American Psychologist* 39. S. 1123–1134.

Kleinke, Sonja, 2010: Interactive Aspects of Computer-Mediated Communication. Disagreement in an English and a German Public News Group. I: Tanskanen, Sanna-Kaisa, Helasvuo, Marja-Liisa, Johansson, Marjut & Raitaniemi, Mia (red.), *Discourses*

in Interaction. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company. S.195–222.

Kovács, Magdolna, 2009: Koodinvaihto ja kielioppi. I: Kalliokoski, Jyrki, Kotilainen, Lari & Pahta, Päivi (red.), *Kielet kohtaavat*. Helsingfors: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. S. 24–49.

Lee, Judith Yaross, 2002: Charting the Codes of Cyberspace: A Rhetoric of Electronic Mail. I: Strate, Lance, Jacobson, Ron L., Gibson, Stephanie (red.), *Communication and Cyberspace – Social Interaction in an Electronic Environment*. Second Edition. New Jersey: Hampton press, Inc. Cresskill. S. 307–328.

Lindström, Jan, 2008: *Tur och ordning. Introduktion till svensk samtalsgrammatik*. Stockholm: Norstedts akademiska förlag.

Norrby, Catrin, 2004: *Samtalsanalys – Så gör vi när vi pratar med varandra*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Park, Hyeon-Sook, 1996: *Två analysmodeller för kodväxling. En jämförande kritisk diskussion*. FUMS Rapport nr 181. Uppsala universitet: Enheten för sociolingvistik.

Severinson Ekhlund, Kerstin, 1997: Samtalsmönster i elektroniska nätverk. I: Olle Josephson (red.), *Svenskan i IT-samhället*. Uppsala: Hallgren & Fallgren. S.119–137.

Sveningsson, Malin, 2010: *Creating a Sense of Community. Experiences from a Swedish Web Chat*. Doctoral dissertation. Linköping Universitet: Department of Communication Studies.

Sveningsson, Malin, 2002: Samtal och samtalsstilar på internet. I: Dahlgren, Peter (red.), *Internet, medier och kommunikation*. Lund: Studentlitteratur. S. 89–120.

Språkrådet, 2008: *Svenska skrivregler*. Språkrådets skrifter 8. Stockholm: Institutet för språk och folkminnen och Liber AB.

Virtanen, Leena, 2006: *Språk och kommunikation i tre svenska chattrum*. Pro gradu-avhandling i svenska språket. Jyväskylä universitet, Institutionen för språk.

Yates, S. J., 1996: Oral and Written Aspects of Computer Conferencing. I: Herring, Susan (red.), *Computer-Mediated Communication. Linguistic, Social and Cross-Cultural Perspectives*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. S. 29–46.

Watts, Richard J., 2003: *Politeness*. Cambridge University Press.

Werry, Christopher, 1996: Linguistic and Interactional Features of Internet Relay Chat. I: Herring, Susan (red.), *Computer-Mediated Communication. Linguistic, Social and Cross-Cultural Perspectives*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. S. 47-63.

Bilagor

Flashback Forum > Samhälle > Utbildning och studier
Studenter klara sig inte på sina studiemedel...

SVARA PÅ ÄMNE Sidan 1 av 46 1 2 3 11 > sista » ▼

ÄMINESVERKTYG

2008-09-23, 20:02 #1

petoria
Medlem ●
Reg: Sep 2007
Inlägg: 163

Hörde idag på nyheterna om hur svårt många har med ekonomin som student. Jag är själv student i Lund, men tycker inte det finns anledning att klaga.

Vi får utbildningen betald av staten, vi får ett generöst bidrag och ett bra lån utöver det. Jag tycker det inte är rätt att skattebetalarna ska stå för så pass mycket av finansieringen. I de flesta länder måste man betala utbildningen själv och sitt boende. Visserligen förstår jag att det är svårt och dyrt med bostad i storstäderna, men då tycker jag faktiskt man får skära ner på andra kostnader, så som kläder, mat.

Jag träffar dagligen folk som klagar på att de har för lite pengar, men då äter de ute många gånger i veckan, köper märkes kläder och går ut på helgerna. Man kan överleva bra och få en mångsidig kost om man köper det billigaste och köper kläder på hm eller second hand.

Vad tycker ni? Klarar ni er? Hur mycket bör studiemedlet ligga på?

CITERA

2008-09-23, 20:16 #2

MannenMedMat
Medlem ●
Reg: Jul 2005
Inlägg: 380

Äh vafan, tycker att det rent strategiskt är ett skitbra val för staten att göra utbildning så billig och fri som möjligt. Annars är det rätt ner i U-landslaget för Sverige.

CITERA

Allt om casino, bingo och lotto på nätet
Vi listar de bästa sajterna med recensioner och exklusiva bonusar. Läs senaste nytt om gratiserbjudanden, freespins och jackpots.
www.lyckospel.se

2008-09-23, 20:22 #3

henrik21
Medlem ●
Reg: Nov 2004
Inlägg: 8 561

Så, vad anser du om bidrag kontra lån som försörjningsmedel? Samt, en normaletta i en mellanstor studentstad ligger på mellan 2500-3500, mer än halva studiemedlet borta bara på hyran, sen tillkommer mat (långt räknat 1000/månad) försäkringar, kläder, hygien etc. Och sist men absolut inte minst, böcker.

Har väl säkert lagt mellan 15000 och 20000 på böcker. Och det är då inte referenslitteratur, utan relevant kurslitteratur i de kurser man läst. Böckerna kostar mellan 300-1500 styck, behövs flera i kurserna.

1908, 1910, 1918, 1935, 1942, 1958, 1969, 1982, 1983, 1984, 1987, 1990, 1991, 1993, 1994, 1995, 1996, 2007

1907-08, 1910-11, 1951-52, 1955-56, 1956-57, 1964-65, 1966-67, 1992-93, 1993-94, 1995-96, 1996-97, 1998-99, 1999-2000, 2000-01, 2002-03, 2006-07, 2007-08, 2008-09, 2010-11

CITERA

Bilaga 1. Flashback: Studenter klara sig inte på sina studiemedel... (Hämtad: 14.9.2012)

DEBATTHUSET > Erhöf, hobby och värdar > Karriär, arbete/ut och studier
Ar det dags att avgiftsbelägga uni. studier?

Registrera EAO Kalender Meddelista Dagens inlägg Användarnamn Användarna Kom ihåg mig? Lösenord Logga in Sök

2007-10-30 23:14 #1

Ernst Junger
Medlem
Reg datum: okt 2006
Ort: Nummarsk
Inlägg: 5 986

Ar det dags att avgiftsbelägga uni. studier?
Studenten från tredje världen kommer hit och studerar gratis. Det går förstås inte att ha det så. Cost/benefit analysen visar det. Och precis som de flesta andra länder kommer Sverige förmodligen att införa avgifter för dessa studenter. Nu är det som så att många nysvenskar kommer hit och skaffar sig tex en tandläkarutbildning och drar sen vidare ut i världen. Till länder de får bättre betalt. Jag har själv pratat med många sådana individer. Detta funkar ju inte om det förekommer i för stor skala, vilket jag tror att det gör. Eftersom att Sverige är dåliga på att integrerade folk i samhällstoppen.
Inget om om dessa individer. Flyttade jag till ett frammande land. lyckades genomföra den fina prestationen att skaffa mig en bra utbildning(är ju en fin prestation än om utbildningen inte är avgiftsbelagd). Vad skulle hålla mig kvar i det nya landet när jag får 3 gånger så bra betalt 100 mil därifrån? Och jag redan tidigare flyttat närmare 300 mil?
Infödda svenskar som lyckas skaffa sig ett bra kompetens. De är jag inte lika oroad att de ska försvinna ut i världen. Möjligen för en stund. Men då en individ som Carito stannar kvar här i folkhemmet så bevisar det allt 😊 Folk trivs i sitt hemland generellt. Det tror jag gäller för de flesta folk.
Därför är det inte otroligt att vi måste avgiftsbelägga uni. studier. Precis som de var på väg att göra i Tyskland. Ett "problem" om man ska göra det. Är att det högskattesamhälle som sossarna skapat innebär att folk inte har så mkt kapital. Och om vi då avgiftsbelägger utbildningar. Så kan vi inte utbildade några människor för folk har inte råd! Men om borgarna vinner 4,2 va till så kan det ändras.
Jag tycker det är en tråkig utveckling. För jag gillar sådant som hög ekonomisk socialmobilitet. Tycker det här samhället till.
Vad tror ni?

2007-10-30 23:24 #2

Obi-Wan
Medlem
Reg datum: okt 2006
Ort: Nummarsk
Inlägg: 16 979

Det är väl inget som hindrar att man avgiftsbelägger studier för utländska studenter? Att det är avgiftsfria studier för de som redan bor här, behöver väl inte hindra något sådant?
It could be that the Purpose of Your Life is only to serve as a Warning to Others.
"Jag vänder mej i första hand till RU och Steno och undanber mig kommentarer från de som inte kommit fram till våra slutsatser."
DWPF?

2007-10-30 23:34 #3

Ernst Junger
Medlem
Reg datum: okt 2006
Ort: Nummarsk
Inlägg: 5 986

Chatt
Ursprungligen postat av **Obi-Wan** [Det är väl inget som hindrar att man avgiftsbelägger studier för utländska studenter? Att det är avgiftsfria studier för de som redan bor här, behöver väl inte hindra något sådant?]
Nej.
Men jag ser tendenser i samtiden och omvärlden som pekar på en rörlig värld. Mkt folkomflyttningar. Mkt konflikter. Stor invandring i Sverige. Stor utvandring. Mkt rörlighet. Berätta då för mig hur det ska fungera att ge bort gratis utbildning till nysvenskar när de sen flyttar härifrån? Anledningen till att de ofta flyttar härifrån är för att de inte har ngt som håller de kvar. Och andra länder lockar med bättre löner. Tex så har aldrig utflyttningen varit större i Sverige än på de sista 100 åren. An vad de har varit det sista året.
Och om vi inte kan ge gratis utbildning till nysvenskar hur ska vi då kunna ge gratis utbildning till infödda svenskar?
Visst det är en vacker vision och demokratisk vision med fria universitet. Men hur ska det fungera i praktiken när vi har massinvandring?
www.debatthuset.com/forum/faq.php?act=religard av Ernst Junger okt 2007-10-30 kl 06:23:45.

Bilaga 2. Debatthuset: Är det dags att avgiftsbelägga uni. studier? (Hämtad: 14.9.2012)

[← Dela](#)
[Kommentarer \(72\)](#)
[Bloggat \(0\)](#)

Visar **1-10** av **72** . Per sida:

läs: hälften av stockholms studenter är lata curlingbarn
 lulz, 01:31, 23 juni 2011. [▲ Anmäl](#)

@Studera är ju kul iallafall, 00:26, 16 juni 2011. De som inte är ensamstående med barnen har en tendens att vara mycket strukturerade och plugga just 8-17. De flesta av dem har tagit sina studier i rätt studietakt. De som varit ensamstående har i regel inte vetat vad de givit sig in på för studier utan trots att det gick att "plugga hemmifrån hela tiden".
 Teknolog, 00:24, 23 juni 2011. [▲ Anmäl](#)

@Studera är ju kul iallafall, 00:26, 16 juni 2011. De som inte är ensamstående med barnen har en tendens att vara mycket strukturerade och plugga just 8-17. De flesta av dem har tagit sina studier i rätt studietakt. De som varit ensamstående har i regel inte vetat vad de givit sig in på för studier utan trots att det gick att "plugga hemmifrån hela tiden".
 Teknolog, 00:24, 23 juni 2011. [▲ Anmäl](#)

Jag begriper inte hur man skall kunna studera med barn. Vem kan sitta på föreläsningar från 8-17 och därefter studera till sena natten. Tiden räcker inte ens utan barn. Vad gäller ekonomin så kan jag säga att vore det inte av självbevaringsdrift så skulle mn skita i rubbet och bli socialbidragstagare eller förtidspensionär. Man skulle möjligen även kunna få bostadsbidrag. Jobba bland vilka som helst klarar man nog inte utan att få frispel efter studier.
 Studera är ju kul iallafall, 00:26, 16 juni 2011. [▲ Anmäl](#)

Det vore bra om de ordinarie kurserna gick att tenta sommarmånader och om man kunde ha de ordinarie kurserna som extrakurser. Det är bra om man ligger illa till med poängen och skulle snabba på när det gick bra. Det är för mycket inlämningar, duggor, bonuspoäng, projekt, grupparbeten osv. De kan ställa till upplägget om man inte drar ned på annat. Skall man prioritera poäng så väljer man tentor men vem vill ha 10 olika grupper hängande terminen efter?
 Skall vi prioritera, eller?, 00:08, 16 juni 2011. [▲ Anmäl](#)

@svart tass Om du är allvarlig med att skaffa barn vid 60 års ålder är det synd. För det är omoraliskt och oetiskt att göra det, och borde självklart vara förbjudet! Du har chansen till du är runt 40-45 sedan är det för sent.
 ..., 19:02, 15 juni 2011. [▲ Anmäl](#)

Jag tycker att det sämsta är att inte ens gymnasieelever får något bidrag på sommaren. En högskolestudent kan nog skaffa arbete, men för en 16-19åring är det inte lätt. Familjens ekonomi blir lidande.
 Anders, 18:07, 15 juni 2011. [▲ Anmäl](#)

Bilaga 3. Dagens nyheter: Hälften av Stockholms studenter klarar inte ekonomin i sommar. (Hämtad: 14.9.2012)

Kommentarer avstängda. Artiklar äldre än två dagar går inte att kommentera.

Visar 1-100 av 117 kommentarer

Sortera efter E-postprenumeration Kommentars-RSS

Realtidsuppdatering är **aktiverad**.

Märten Thurén 1 år sedan

Håller med till 100%. Vidare bör det ske en rejäl upprensning av högskolan. Det är givetvis viktigt att behålla vissa grenar som inte industrin efterfrågar, men det finns även områden där antalet studenter inte är rimligt varken ur ett industriellt eller ett akademiskt perspektiv.

Jag är seriöst oroad över en slags utbildningsbubbla, mängder av studenter tar enorma mängder lån på utbildningar (eller hop-plock) som aldrig kommer leda någonstans, studenter som mest vill leva studentliv snarare än att bli något.

Anmäl

19 personer gillade det här

Gilla

Downie 1 år sedan

Antagningen till högskolan bör framförallt göras om. Det bör skrivas antagningsprov till varje program. Inte som nu, att man söker in på bara betyg och HSP.

Anmäl

12 personer gillade det här

Gilla

Maventwo 1 år sedan som svar till Downie

Bra, förslag!

Eftersom Högskoleprovet liksom betyg är alldeles för generella.

En blivande Civ.ing. som inte har fallenhet för matematik bör över huvudtaget inte försöka sig på utbildningen och en blivande juristikumstuderande utan fallenhet för ord och "ordvrängeri" kan ej heller ses som lämplig för juristlinjen.

Anmäl

2 personer gillade det här

Gilla

yahoo-4KS6GHVETOP22KN2BWELIJSAWM 1 år sedan som svar till Maventwo

Hur mäter du motivation? Efter 2-3 år med mer eller mindre glidande studier?

Anmäl

Gilla

brollop 1 år sedan som svar till Maventwo

Problemet är att det inte finns några vettiga intagningsprov som görs innan folk släpps in på Civ Ing utbildningarna. Betyg från gymnasiet, HP och nationella prov säger absolut ingenting. Läkare och jurister vet hur man sållar.

Anmäl

1 person gillade det här

Gilla

Bilaga 4. Svenska Dagbladet: Tre terminer är bättre än två. (Hämtad: 14.9.2012)

Suomenkielinen lyhennelmä

Tämän tutkielman tarkoituksena on kuvailla neljän eri keskustelufoorumin kieltä ja sen erityispiirteitä. Erityisen mielenkiinnon kohteina ovat kielen puhekieliset piirteet sekä keskustelun sävy. Tutkimuksen empiirinen aineisto koostuu neljästä keskustelusta, jotka on otettu yleisiltä keskustelufoorumeilta Flashback.org ja Debatthuset.se sekä päivälehtien mielipidesivuilta DN.se ja SvD.se. Kvalitatiivisessa ja deskriptiivisessä tutkimuksessa käytetään Herringin (2007:10–23) analyysimallia, joka ottaa huomioon 18 teknistä ja tilanteista kieleen vaikuttavaa tekijää.

1 Tutkielman teoreettinen tausta

Aikaisemmissa tutkimuksissa tietokonevälitteisen vuorovaikutuksen kieltä on pyritty kuvailemaan suhteessa puhe- ja kirjakielen. Tutkimuksissa tietokonevälitteistä kieltä on usein kuvailtu puhekielen, kirjakielen ja tietokonevälitteisten ominaisuuksien risteymänä. Siksi sitä on pidetty erillisenä, kolmantena viestintämuotona puhe- ja kirjakielen rinnalla. (Collin 2005:10.) Myöhemmissä tutkimuksissa on kuitenkin huomattu, ettei tietokonevälitteistä vuorovaikutusta voi pitää yhtenäisenä ilmiönä ja siksi uudempi tutkimus on keskittynyt tietokonevälitteisen vuorovaikutuksen monimuotoisuuteen ja vaihteluun. (Collin 2005:11.)

Tietokonevälitteistä vuorovaikutusta voi jakaa erilaisiin genreihin ja tyyliin jotka eroavat toisistaan erilaisten teknisten ja tilanteisten tekijöiden vuoksi. Erilaisia tietokonevälitteisen vuorovaikutuksen alalajeja ovat esimerkiksi sähköposti, keskustelufoorumit, verkkojuttelu eli chat, blogit ja erilaiset verkkoroolipelit. Jokaista alalajia on tutkittava erikseen, jotta tietokonevälitteisen vuorovaikutuksen monimuotoisuus voitaisiin hahmottaa kokonaisuudessaan (Crystal 2006:10f).

Tietokonevälitteisen vuorovaikutuksen alalajit voidaan jaotella synkronisiin (esim. verkkojuttelu) ja asynkronisiin (esim. foorumit) sekä kahdenkeskisiin (esim. sähköposti) ja ryhmäkeskusteluihin (esim. sähköpostilistat) (Sveningsson 2002:91). Tyypillistä

useille näistä on puhekielinen, spontaani ja vapaamuotoinen kieli (Hård af Segerstad 2005:5). Synkroninen vuorovaikutus on yleensä puhekielisempää kuin asynkroninen (Sveningsson 2002:97). Tietokonevälitteisyys asettaa vuorovaikutukselle tiettyjä rajoitteita (esim. ei katsekontaktia keskustelukumppaniin), joita luova kielenkäyttö kompensoi (Werry 1996:53; Hård af Segerstad 2005:5).

Tietokonevälitteinen vuorovaikutus yhdistää siis piirteitä sekä puhekielestä että kirjakielestä. Lisäksi se sisältää piirteitä, jotka ovat ainutlaatuisia tietokonevälitteiselle vuorovaikutukselle (esim. hymiöt). (Lee 2002:323; Ferrara et al. 1991:10, 23–30.) Puhekielisiä piirteitä tietokonevälitteisessä vuorovaikutuksessa ovat esimerkiksi puhuttelu, lyhentäminen, sanojen poisjätto, koodinvaihto sekä prosodiset, para- ja ekstraverbaaliset piirteet. Näistä piirteistä huolimatta tietokonevälitteinen vuorovaikutus ei saavuta puhekielen ilmaisuvoimaa ja siksi erilaisten vivahteiden ja äänenpainojen ilmaiseminen tekstitse voi olla vaikeaa. Luovat tavat ilmaista puhekielen piirteitä tekstissä vähentävät kuitenkin väärinkäsityksiä ja monitulkintaisuutta. Kirjakielisiä piirteitä tietokonevälitteisessä vuorovaikutuksessa ovat tekstin suunnittelu- ja muokkausmahdollisuus, pysyvyys, visuaalisten signaalien puuttuminen ja graafinen monimuotoisuus. Eroina perinteiseen kirjakieleen ovat tekstin luonnosmaisuus ja sosiaalinen funktio. (Crystal 2006:26–51.)

Monet tutkijat tuovat esille yleisen huolen siitä, muuttaako tai huonontaako tietokonevälitteinen vuorovaikutus kielenkäytön normeja tai vähentääkö se kielen ilmaisuvoimaa (Hård af Segerstad 2005:7; Sveningsson 2002:89; Ferrara et al. 1991:10, 26ff). Ainakin se luo tarpeen uudelle tietokonevälitteistä vuorovaikutusta kuvaavalle sanastolle (Sveningsson 2002:97; Lee 2002:325). Myös jotkin kirjoituksen konventiot ovat saaneet uusia muotoja: esimerkiksi versaaleja käytetään kirjakielessä lauseen alussa, mutta tietokonevälitteisessä vuorovaikutuksessa lause voidaan aloittaa pienellä kirjaimella. Sen sijaan versaalit ilmaisevat tietokonevälitteisessä vuorovaikutuksessa kovaäänisyyttä ja painotusta. (Ferrara et al. 1991:27.) Osa varsinkin uudemmissa tutkimuksista osoittaa kuitenkin, että kielenkäyttäjät ovat tietoisia tyylillisistä eroista eri kielenkäyttötilanteissa ja osaavat mukauttaa kielenkäyttöään eri tilanteisiin sopivaksi (Crystal 2001:275; Hård af Segerstad 2002:52). Uudemmat tutkimukset ovatkin

pyrkineet nostamaan esille tietokonevälitteisen vuorovaikutuksen ilmaisuvoimaisuutta, mikä on myös yksi tämän tutkielman tarkoituksista.

2 Tietokonevälitteinen diskurssianalyysi

Tutkimukseni metodina käytän tietokonevälitteisen diskurssianalyysin menetelmiä. Tietokonevälitteinen diskurssianalyysi soveltaa tekstin- ja keskusteluntutkimuksen sekä diskurssianalyysin käsitteitä. Lisäksi se ottaa huomioon ne tekniset mahdollisuudet ja rajoitukset, jotka voivat vaikuttaa kielenkäyttöön. (Herring 2004:2–4.) Analyysini on pääosin kvalitatiivinen mutta otan huomioon myös joitakin kvantitatiivisia eroavaisuuksia materiaalissani.

Keskustelufoorumit kuuluvat diskurssiin, jossa erimielisyys ja vastakkainasettelu ovat preferoituja. Erimielisyys kuuluu toisin sanoen onnistuneeseen argumentointiin. Keskustelijat määrittelevät yhdessä sopivan käytöksen säännöt. (Kleinke 2010:197–201.) Aineistoni keskusteluiden tarkoitus on keskustella mielipiteistä ja argumentoida, mikä johtaa ilmaisuvoimaiseen ja jopa aggressiiviseen keskustelun sävyyn. Yksi tutkimukseni painopisteistä onkin keskustelun sävyn analysointi. Keskustelun sävy koostuu Herringin (2007:21) mukaan neljästä eri tekijästä, jotka sijoittuvat jatkumoille vakava–leikkisä, muodollinen–epämuodollinen, ystävällinen–epäystävällinen ja yhteistyöhalukas–sarkastinen.

Aineistoni kuvauksessa ja analyysissä käytän pohjana Herringin (2007:10–23) luomaa analyysimallia tietokonevälitteiselle vuorovaikutukselle. Analyysimalli ottaa huomioon kymmenen teknistä ja kahdeksan tilanteista tekijää, jotka voivat vaikuttaa kielenkäyttöön. Tekniset tekijät ovat vuorovaikutuksen synkronisuus, viestien välittäminen, tekstin pysyvyys, viestin koko, viestintäkanavat, anonyymius, mahdollisuus yksityisviesteihin, viestien suodatus, lainausmahdollisuus ja viestin muoto. Tilanteiset tekijät ovat osallistumisen rakenne, osallistujien ominaisuudet, keskustelun tarkoitus, aihe, teema, sävy, toiminta, normit ja kielen koodi. Usein

edellämainitut tekijät korreloivat keskenään, mutta analyysimalli mahdollistaa myös epäkonventionaaliset yhdistelmät.

3 Keskustelufoorumit aineistona

Keskustelufoorumit ovat asynkronisia ryhmäkeskusteluita (Collin 2005:9). Keskustelut ovat useimmiten avoimia kenelle tahansa, mutta joskus osallistuminen vaatii rekisteröitymisen ja sisäänkirjautumisen. Vuorovaikutus on useimmiten anonyymia. Tutkimukseni aineisto on haettu Turun yliopiston ylläpitämästä IRG-korpuksesta (moodle.utu.fi, kurssinimellä CM), joka koostuu verkkokeskustelumateriaalista viidellä eri kielellä. Keskusteluiden aiheet ovat samankaltaisia ja ne kaikki sisältävät yhteensä 50 viestiä, mikä tekee keskusteluista vertailukelpoisia. Yhteensä aineistoni sisältää siis 200 viestiä. Aineistoni keskusteluiden otsikot ovat seuraavat:

- Studenter klara (sic!) sig inte på sina studiemedel... (Flashback 23.–24.9.2008)
- Är det dags att avgiftsbelägga uni. studier? (Debatthuset 31.10.–1.11.2007)
- Livet efter studenten – Hälften av studenter klarar sig inte ekonomin i sommar (Dagens Nyheter 15.6.2011)
- Tre terminer bättre än två (Svenska Dagbladet 24.8.2011)

Keskusteluiden aiheista voi päätellä, että keskustelijat ovat pääosin täysi-ikäisiä. Keskustelut yleisillä foorumeilla (Flashback, Debatthuset) perustuvat jonkun keskustelijan aloituspuheenvuoroon. Päivälehtien verkkosivuilla keskustelut pohjautuvat sivuilla julkaistuihin kantaottaviin artikkeleihin. Kaikki keskustelut ovat julkisia ja siten kuka tahansa voi lukea niitä, mutta kommentointi vaatii sisäänkirjautumisen. Sisäänkirjautumisen yhteydessä osallistujat sitoutuvat noudattamaan foorumin sääntöjä, jotka usein kieltävät esimerkiksi sopimattomat tai uhkaavat viestit.

Viestit julkaistaan foorumeilla eri muodoissa foorumista riippuen. Viestin yhteydessä näkyy ainakin kirjoittajan nimimerkki ja viestin julkaisuaika. Näiden tietojen lisäksi

viestin yhteydessä näkyy Flashbackin ja Debatthusetin sivuilla, milloin kirjoittaja on liittynyt foorumille, kuinka monta viestiä kirjoittaja on julkaissut ja onko kirjoittaja parhaillaan kirjautuneena foorumille. Kirjoittajalla voi lisäksi olla profiilikuva sekä automaattinen allekirjoitus viestissään. Kaikilla neljällä foorumilla on mahdollista jakaa linkkejä. Flashbackissa ja Debatthusetissa voi lisäksi käyttää graafisia hymiöitä, kuvia ja videoita.

4 Keskusteluiden koodi

Herringin (2007:22) analyysimallissa koodilla tarkoitetaan sitä kieltä, varianttia, murretta tai rekisteriä jota keskustelussa käytetään. Aineiston kielelle tyypillistä ovat puhekieliset piirteet, mutta se sisältää myös joitakin kirjakieleen rinnastettavia piirteitä sekä tietokonevälitteisen vuorovaikutuksen erityispiirteitä.

Puhekielisistä piirteistä lainaus, vastaus ja puhuttelu, interjektiot ja diskurssipartikkelit sekä para- ja ekstraverbaaliset piirteet luovat keskusteluun vuorovaikutteisuutta. Flashbackissa ja Debatthusetissa osallistujien on mahdollista lainata toisen osallistujan viestiä omassa viestissään. SvD:n sivuilla viesteihin voi vastata Svara-napin avulla ja vastaukset näkyvät sisennettyinä toistensa alla. DN:n sivuilla ei ole erillistä vastaus- tai lainaustoimintoa, mutta osallistujat osoittavat viestinsä silti usein toisille osallistujille kirjoittamalla viestin alkuun puhuteltavan nimimerkin, kuten esimerkissä 1 (esimerkit on merkitty keltaisella, verkkosivun lyhenne ja viestin järjestysnumero viestiketjussa ilmoitetaan suluissa viestin jälkeen).

(1) @Leyla. Tänkt på att man kan arbeta under dessa 4-5 sommarferier??? och när man tagit studenten är man 18-19 år och kan definitivt skaffa ett sommarjobb. Alla studenter kan avvara den tid det tar att skriva CV och lämna ut dessa. Problemet är mest att studenter klagar mycket och gör lite själva.

Student, 15:10, 14 juni 2011. Anmäl (DN5)

Lainaus, vastaus ja puhuttelu luovat keskusteluun yhtenäisyyttä ja sitovat viestejä toisiinsa. Samalla tavalla keskustelussa toimivat interjektiot ja diskurssipartikkelit, jotka

auttavat keskustelua etenemään sujuvasti (Lindström 2008:65). Diskurssipartikkelit voivat toimia esimerkiksi responsiivisesti kuten esimerkissä 2 (lainaus on merkitty risuaidoilla).

(2) 2007-10-31, 14:35

ShinBet

[...]

Citat:

###Ursprungligen postat av DIREWOLF_75

Du sa det själv, "har man barn"... 3 ungar. Jodå, utan de så hade det blivit klart mer pengar över.

Men fortfarande långt mindre än man skulle tro om man bara tittar på löne/skattenivåer.###

Ah, de hade barn med sig. ja , då pockar det på, helt klart. (DH20)

Esimerkissä 2 diskurssipartikkelit *ah* ja *ja* toimivat reaktioina lainattuun viestiin. Diskurssipartikkelit voivat ilmaista myös sanojen tapailua kuten erimerkissä 3.

(3) 2007-11-01, 22:08

DIREWOLF_75

[...]

Citat:

###Det är ju upp till dig. Du tjänar betydligt mer i USA på att vidareutbilda dig och du har community college om du inte är så välbeställd så att det skulle inverka negativt på din livssituation jämfört med en svensk är osannolikt. ###

Eh... Ok, du har knappast pratat med nån jänkare om det. [...] (DH49)

Koska kirjoitetussa keskustelussa viestit on mahdollista suunnitella, ilmaisee *eh* esimerkissä 3 ennemminkin kirjoittajan skeptistä asennetta kuin tapailua. *Eh...* on siis kirjoittajan tietoinen tapa matkia puhekielen epäröintiä. Interjektioita voi käyttää samalla tavalla. Esimerkissä 4 *wow* ilmaisee ennemmin sarkastista asennetta kuin yllättyneisyyttä.

(4) 2007-10-31, 19:16

DIREWOLF_75

[...]

Citat:

###Det är inte timbro som skrivit boken de publicerar den bara. De ger dig källor på allt, har du några invändningar så ta gärna upp dem.###

Du tar uppgifter publicerade av Timbro som om det var något annat än propaganda? **Wow**, lättlurad. Till och med Kpmlr är ju mer ärliga och realistiska i sina texter... Du ÄR medveten om att Timbro's huvudgrej är lobbying? (DH34)

Paralingvistiset piirteet tarkoittavat äänensävyä, voimakkuutta, intonaatiota, painotusta, tempoa, rytmiä ja taukoja. Ekstralingvistiset piirteet puolestaan ovat ilmeitä ja eleitä. Näitä voidaan ilmaista tekstissä esimerkiksi versaaleilla, sulkumerkeillä ja lainausmerkeillä.

(5) Olof Westling 2 månader sedan

Det handlar helt och hållet om studenternas egna ambitioner. Har man väl valt att studera vidare på universitet så borde man **(om man har någon som helst ambition i livet)** inte fråga sig själv vad som krävs av en, utan vad man kan åstadkomma. Mediokra studenter med låga ambitioner är det som präglar många utbildningar.

Däremot är graden av denna **"parameter"** olika viktig beroende på vilken utbildning man läser. Jag läser till civilingenjör och har minst 6 timmars föreläsningar/lektioner om dagen. Utöver dessa >30 timmar/veckan, måste man lägga ner åtskilliga timmar till för att faktiskt lära sig sakerna föreläsaren går igenom.

Det är väl bara att inse att många humanistiska och ekonomiprogram är skrämmande efter i en internationellt perspektiv. För dessa studenter är det ännu viktigare att fråga sig, **VAD VILL JAG MED MIN UTBILDNING?** (SvD43)

Esimerkissä 5 sulkumerkit, lainausmerkit ja versaalit ilmaisevat erilaisia äänenpainoja ja luovat viestiin tietyn intonaation vaikutelman. Tempoa, rytmiä ja taukoja ilmaistaan esimerkiksi erityisellä välimerkkien käytöllä kuten esimerkiksi 6.

(6) edthsdgh 2 månader sedan som svar till Ali Babar

Att ställa krav! Ingen ska behöva ha krav på sig! **INGEN!** Egentligen borde alla få högsta betyg! Detta för att främja jämställdheten! Lika betyg = lika lön! (SvD17)

Aineistossa on sekä graafisia että perinteisiä hymiöitä. Hymiöt ilmaisevat sävyjä, vivahteita ja asenteita, joita tekstissä muuten olisi vaikea ilmaista. Ne auttavat lukijaa tulkitsemaan viestin sisällön oikein.

(7) 2008-09-24, 14:08 Bud Flud

[...]

Citat:

###Ursprungligen postat av Apanalol001

lär dig skillnad på lån och bidrag###

Han skriver ju studiemedlen som består av både lånedel och bidragsdel. Alltså att menar Metro

Student att man ska höja något av dessa eller båda. Var ser du att han inte kan skillnaden? 🤔

(facepalm-hymiö lyö kädellä otsaansa) (FB45)

Esimerkissä 7 esiintyy animoitu liikkuva hymiö. Niin kutsuttu facepalm-hymiö korostaa viestin sarkastista sävyä. Para- ja ekstralingvistiset piirteet vähentävät näin väärinkäsityksiä ja lisäävät kirjoitetun kielen ilmaisuvoimaa.

Leksikaalisella tasolla tyypillisiä puhekielen piirteitä aineistossa ovat sanojen lyhentäminen ja poisjätto, puhekieliset ilmaukset, voimasanat sekä koodinvaihto. Verkkokeskusteluille tyypillisiä ovat englannista lainatut lyhenteet kuten *imo* (*in my opinion*) ja *BTW* (*by the way*). Tavallista aineistossa ovat myös puhekieliset lyhennetyt muodot (*nån, nåt, sen*) sekä sanojen ja päätteiden poisjätto (*Jag sa...; Tycker du är onödigt nedlåtande*). Myös välimerkkejä ja isoja alkukirjaimia jätetään pois kirjoittamisen nopeuttamiseksi ja helpottamiseksi. Edellämainitut piirteet tekevät keskusteluiden kielestä tiivistä, nopeatempoista ja vapaamuotoista.

Puhekieliset sanat ja ilmaukset aineistossa ovat tavallisesti voimasanoja, jotka vahvistavat viestien sisältöä kuten esimerkissä 8.

(8) 2007-10-31, 01:09

Ernst Jünger

[...] Herregud vilket jävla skitsnack du spyur dig idag. Våldigt låg nivå. (DH9)

Voimasanojen käyttö aineistossa lisää kielen ilmaisuvoimaisuutta ja dramaattisuutta sekä vahvistavat viestien usein tuhtunutta äänensävyä. Myös koodinvaihto tuo kieleen lisää ilmaisuvoimaa.

(9) 2008-09-24, 01:10 MonkeyWiz

[...]

Personligen ser jag inte vad studenterna klagar på. De har ju mer pengar än vad min fru får/månaden.

Make the ends meet, boys & girls. Om man inte super och festar upp pengarna i tid och otid har man råd att äta lite mer än nudlar och vattensoppa a' "**Werner & Werner**". (FB31)

Kuten esimerkki 9 osoittaa, koodinvaihto voi vahvistaa huumorin tai sarkasmin ilmaisua keskustelussa. Kyse ei yleensä ole toisen kielen hallitsemattomasta vaikutuksesta vaan tietoisesta tyylikeinon hyödyntämisestä. (Kotsinas 1998:69.)

Koska aineiston keskustelut ovat kirjoitettuja, niissä on piirteitä, jotka johtuvat tekstimuotoisuudesta. Viesteissä on esimerkiksi kirjoitusvirheitä, lauseita aloitetaan pienellä kirjaimella ja sanoja kirjoitetaan vahingossa kaksi kertaa peräkkäin. Nämä piirteet luovat viesteihin luonnosmaisuuksia. Teksiä on myös mahdollista suunnitella, mikä näkyy joidenkin viestien huolellisena jäsentelyinä. Esimerkiksi Debatthusetissa viestejä voi muokata myös jälkikäteen, jolloin viestin lopussa voi lukea esimerkiksi ”Senast redigerad av Ernst Jünger den 2007-10-31 klockan 00:45”.

Tietokonevälitteiselle vuorovaikutukselle ainutlaatuisia piirteitä aineistossa edustavat ä:n, ö:n ja å:n puuttuminen ulkomailla kirjoittavien osallistujien viesteissä, välimerkkien luova käyttö sanojen korvaamiseksi (*Utöver dessa >30 timmar/veckan...*), linkit sekä tietokonevälitteistä vuorovaikutusta koskevat sanat (esim. *online, ebooks, PDFen*).

5 Sävy

Aineistoni keskusteluille tyypillistä on ilmaisuvoimaisuus, dramaattisuus ja jopa aggressiivisuus. Viestien sävy on epäystävällinen ja keskustelijat ilmaisevat erimielisyyttä voimakkaasti. Keskusteluissa on myös paljon huumoria, erityisesti ironiaa ja sarkasmia. Tunteita ja mielipiteitä ilmaistaan voimakkaasti kuten esimerkissä 10.

(10) 2008-09-23, 22:50 petoria

[...] Jag tycker attityden att staten ska ta hand om en är ett skämt. Jag blir förbannad när jag ser folk som lägger pengar från staten på onödiga personliga prylar. Vi studenter bidrar inte några pengar till statskassan vi kostar endast. I framtiden kommer vi tjäna på den utbildningen vi har gått och ge pengar till staten i form av skatt. Det är bra att vi har gratis utbildning, men att kräva mer än det är helt fel. (FB9)

Materiaalille ominaista ovat voimakkaat erimielisyyden ilmaukset. Ne ovat usein suoria ja jopa toisen keskustelijan kasvoja uhkaavia. Yksi tapa ilmaista erimielisyyttä ovat suorat negatiot kuten esimerkissä 11.

(11) 2007-10-31, 20:18

DIREWOLF_75

[...]

Citat:

###Jo det kan du. I snitt kostar t.ex. sjukvården 20´ per svensk och år. Och det borde du själv förstå då det är just de 65´ som svensken betalar för sin välfärd jämfört med amerikanen. Ser du till bruttolönen så skilde de bara ca 10 papp.###

Svensk sjukvårdskostnad är INTE detsamma som vad det kostar i USA.

Fast du kanske har missat den debatten helt? (DH37)

Esimerkissä negatiota korostetaan versaaleilla. Sarkastinen retorinen kysymys lisää kasvoja uhkaavaa vaikutelmaa. Erimielisyyden ilmaukset voivat kohdistua keskustelun aiheeseen (*Tja, är inte detta ett riktigt lyxproblem egentligen?*), keskustelijoihin itseensä (*Men du förstår uppenbarligen icke att...*) tai viestien muotoon (*Herregud vilket jävla skitsnack du spyr ur dig idag. Väldigt låg nivå.*) (Kleinke 2010:207). Viestien muotoa

koskevat erimielisyyden ilmaukset kohdistuvat usein myös keskustelijoihin henkilöinä. Tyypillistä aineistoni viesteille onkin epäkohtelias sävy.

Keskustelijat käyttävät myös huumoria argumenttinsa tyylikeinona kuten esimerkissä 12.

(12) 2008-09-24, 11:43 fläskbak

[...]

Jag är student och anser att studiemedlet borde höjjas. Det är inte så att jag studerar något men jag behöver pengar till sprit och uppiggande medel. (FB38)

Tyypillistä aineistolleni on ironinen ja sarkastinen sävy. Ironian ilmaiseminen tekstissä voi olla vaikeaa para- ja ekstralingvivististä piirteistä huolimatta. Esimerkissä 13 toisella keskustelijalla on vaikeuksia tulkita ironiaa.

(13) edthsdgh 2 månader sedan

Man kan inte kräva mer! Det är KRÄNKANDE! (SvD15)

Ali Babar 2 månader sedan som svar till edthsdgh

Vad är det som är kränkande? Dvs förutom allt i Sverige. (SvD16)

edthsdgh 2 månader sedan som svar till Ali Babar

Att ställa krav! Ingen ska behöva ha krav på sig! INGEN! Egentligen borde alla få högsta betyg!

Detta för att främja jämställdheten! Lika betyg = lika lön! (SvD17)

Ali Babar 2 månader sedan som svar till edthsdgh

Jag förstår äntligen din ironi! (SvD18)

Ironian ja sarkasmin ilmaukset aineistossa ovat usein kasvoja uhkaavia ja epäystävällisiä kuten esimerkissä 14.

(14) yahoo-4KS6GHVETOP22KN2BWELIISAWM 2 månader sedan som svar till Maventwo hälften av högskolorna är bara patetiska försök att sänka arbetslösheten på kort sikt. (SvD49)
Maventwo 2 månader sedan som svar till yahoo-4KS6GHVETOP22KN2BWELIISAWM
Fantastiskt god argumentation du har!
Negationerna är tydligen de mest framträdande!
För att bo i Staffanstorp så har Du ovanligt hög nivå i dina argument. (SvD50)

Foorumeilla keskustelijat kokevat erimielisyyden ilmaukset viihdyttäväiksi; epäkohtelias sävy kuuluu diskurssiin ja houkuttelee osallistumaan keskusteluun (Kleinke 2010:209). Yksi syy epäystävällisen sävyn suosimiseen foorumeilla voi olla para- ja ekstralingvististen signaalien puuttuminen: aggressiiviset sanavalinnat johtavat aggressiivisiin vastareaktioihin. Myös tietokonevälitteisyyden kasvottomuus ja anonyymius saattaa tehdä osallistujien ilmaisusta rohkeampaa. (Ahti 2007:284.)

6 Yhteenvedo

Aineistolleni tyypilliset piirteet ovat puhekielen piirteitä, jotka jäljittelevät puhutun keskustelun vuorovaikutteisuutta ja luovat keskusteluun yhtenäisyyttä ja jatkuvuutta. Aineistoni sisältää myös paljon puhekielelle tyypillistä sanastoa kuten sanojen lyhennettyjä muotoja sekä voima- ja lainasanoja. Kirjoitettuun kieleen liittyvät piirteet aineistossani eroavat suurelta osin perinteisestä kirjakiielestä, esimerkiksi kirjoitusvirheet ovat tavallisia tutkimieni keskusteluiden viesteissä. Aineistossani on myös piirteitä, joita tavataan vain tietokonevälitteisessä vuorovaikutuksessa, kuten hymiöitä ja linkkejä. Aineistoni keskusteluille on ominaista epämuodollinen ja ilmaisuvoimainen tyyli, erimielisyydet, huumori, ironia ja sarkasmi. Nämä luovat keskustelun sävyn, joka on epäystävällinen ja jopa aggressiivinen. Keskusteluiden tarkoitus on argumentoida ja vaihtaa mielipiteitä, mikä johtaa edellä kuvatun kaltaiseen ilmaisuvoimaiseen kielenkäyttöön.

Puhekielisiä ja epämuodollisia piirteitä esiintyy enemmän yleisillä foorumeilla (Flashback ja Debatthuset) kuin päivälehtien mielipidesivuilla (DN ja SvD). Eroihin voivat olla syynä esimerkiksi foorumien erilaiset mahdollisuudet käyttää hymiöitä tai

lainauksia viesteissä. Yleisillä foorumeilla on myös mahdollista, että aktiiviset jäsenet ovat oppineet tuntemaan toisiaan ja uskaltavat siksi kirjoittaa vapaamuotoisemmin. Toisaalta juuri anonyymius voi johtaa uskaliaampaan kielenkäyttöön ja kasvoja uhkaaviin viesteihin.

Tutkimukseni osoittaa, että aineistoni keskustelut ovat ilmaisuvoimaisia ja vivahteikkaita. Niissä yhdistetään luovalla tavalla puhekielen, kirjoitetun kielen ja tietokonevälitteisen vuorovaikutuksen piirteitä. Näitä piirteitä käytetään tavalla, joka luo keskusteluille ominaisen epämuodollisen, eripuraisen ja sarkastisen sävyn.